

జనవరి, 2024

సంపుటి 04, సంచిక 04

తెలంగాణ జాగ్రత్త

ఖేదగై

తెలంగాణ నోబీల్స్ మాసపత్రిక

మాతన సంవత్సర
శుభాకాంక్షలతో

గణతంత్ర
దినోత్సవ శుభాకాంక్షలు
జనవరి 26

Printed, Published and Owned by : **KALVAKUNTLA KAVITHA**

Printed at : **HARSHITHA PRINTERS**, Khairatabad,
Hyderabad - 500 004.

Published at : **BHARATHA JAGRUTHI**, Pasham Amruthaaram
Residency, H.No. 1-2-234/13/46/4, 4th Floor, Near NTR Stadium
Aravind Nagar, Domalguda, Hyderabad - 500 029.
Telangana State.

Editor : **KALVAKUNTLA KAVITHA**

మనిషిని పరిపూర్వుతైపు పయనింపజేసే రహింద్రుని కవితకు తెలుగు అనువాదం బూర్పుల రంగనాథరావు (సాధన సమితి) నాటి కవిత “మేలుకొలుపు” ....పేజీ 04

ముగింపు కొచ్చింది కూడా కొత్తగా చిగురించే వైనం చెబుతున్న కోట్ల వెంకటేశ్వర్ రెడ్డి ఈ మాసం కవిత “మమవడొక చెరగని సంతకం!” ....పేజీ 06

15

నేత్రదానాన్ని జీవన సూత్రంగా
మలుమకున్న మడ్డారి
నరసింహమూర్తి కథ “ఆశయం”

43

తన తప్పులు తననే బలి తీసుకున్న
వైనం చెప్పిన కథ తిరువగరి దేవకి
“నీవు చెప్పిన వెద్దుమే నీరజాక్క”

23

కళతో కరోనాను మట్టిగరిపించిన
పట్టెటూరి వృద్ధ దంపతుల కథ
హశమాయున్ “గుండె గది”

45

ఉద్యమం, సాహిత్యం పేనవేసుకున్న
ప్రముఖ కవి గుండోజు యాదగిరితో
ఒద్దిరాజు ప్రవీణ్ ముఖాముఖి

19

నక్క రామన్న కవితా ఫ్రెతిభను వెలికి
తెస్తున్న సుప్పుని సత్యనారాయణ వ్యాసం
“రసకవి నక్క రామన్న!”

07

కుల నిరూలన విషయంగా పెద్ద తలకాయ
చిత్తశుద్ధిని చెప్పిన నాటికథ జి. చంద్రమాఛి
“ప్రజా నాయకుడు పరంధానయ్య”

ఓటు విలువ చెబుతున్న గడ్డం లక్ష్మీయ్
పద్య కవిత “ఓటు” ....పేజీ 28

తన చరిత్రలో లీనమైన నదిని వర్ణించిన
హనీఫ్ కవిత “నది ప్రయాణం” ....పేజీ 10

యుగంధరాయణని మేధాశక్తిని చిత్రించిన
అమృతిని సీరియల్ కథ “ప్రతాపయుగంధర
కథలు పన్నగం” ....పేజీ 11

కవితా రచన కృత్యాద్యవస్థ ను చిత్రించిన
బాఖూరావు కవిత “వన్న నేను”....పేజీ 08

ప్రేమ కోసం తపనను చిత్రికరించిన మాద
వాగాంజలి కథ “నీరిక్కణ” ....పేజీ 33

కలతరాత్రులు దగ్గం చేసే వెలుగు పుస్తకం
కోసం నిరీక్షిస్తున్న రామకృష్ణ కవిత “తునకలు”
....పేజీ 18

“అనుభవాలే గురువుల్లతే ఆత్మ శోధన
మహాసులునే” అంటున్న ఉమాదేవి
“తాజా గజల్ మిశ్రగతి” ....పేజీ 36

ఇంకా... మరెన్నే కవితలు, సాహితీ శిఖరం,
సమాజం, పుస్తక పరిచయం, స్వీకారం..
మొదలైనవి...

29

పురుష స్వామ్యాన్ని
ధిక్కరించిన స్వాతి శ్రీపాద
కథలకు ఆడెపు లక్ష్మీపతి
పరిచయం “మగువ మన్
షైరాన్ని చాటిన కథల
మల్లమాల”

తంగేడులో ప్రచురిస్తున్న రచనలలో వ్యక్తమయ్యే అభిప్రాయాలు ఆయా సృజన కారుల సాంతం. వీటిలో సంపాదకులకు
ఏకీభావం ఉండవలసిన అవసరం లేదు. విభిన్న ప్రక్రియలకు, అభిప్రాయాలకు, వేదిక కావడమే తంగేడు లక్ష్యం.

మేలుకొలుపు

బూర్గుల రంగనాథరావు (సాధన సమితి)

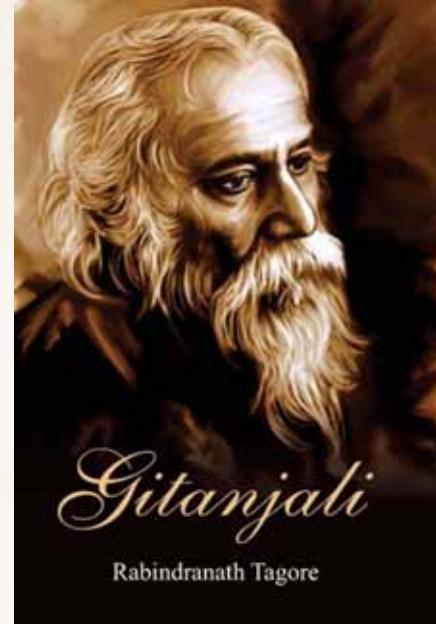
205 శతాబ్ది తొలితరానికి చెందిన తెలంగాణా

రచయితలో బూర్గుల రంగనాథరావుడి విజిష్టాష్టానం. 17 ఏళ్ల విద్యార్థి దశముంచే సాహిత్య స్యాన ప్రారంభించి 90 ఏళ్ల చివరిదశ వరకూ కొనసాగించారు. భాషాకోవిదులు, రాజకీయవేత్త, ప్రైదరాబాదు రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి అయిన బూర్గుల రామకృష్ణరావు జ్యోతిష్పత్రులుగా పూర్వీకుల పాండితీ వారసత్వం నుండి స్వార్థి పొంది వైష్ణవ భక్తిపూర్వకమైన పలు స్తోత్ర రచనలే కాక, నవీన ప్రక్రియలైన ఆధునిక కవితలు కథలు రచించిన సవ్యసాచిగా రాణించారు.

బూర్గుల రంగనాథరావు 1917 అక్టోబరు 12న జన్మించారు. 1940లో మద్రాసు లయోలా కళాశాలలో డిగ్రీ చేశారు. పూనేలోని ఫెర్రూసన్ కళాశాల నుండి బి.ఎల్ చేశారు. అంధ్రప్రదేశ్ సచివాలయంలో డిప్యూటీ సెక్రటరీ హౌదాలో పనిచేశారు. తెలుగు, సంస్కృతం, ఆంగ్లం, మరాతి, ఉర్దూ, హిందీ భాషలలో ప్రాచీన్యం పొందారు. వీరు పలు గ్రంథాలు రచించడమే కాకుండా ఆకాశవాణి నుంచి వీరి చాలా కథలు, నాటికలు ప్రసారమయ్యాయి. సత్య సాయిబాబాపై రామకృష్ణరావు రచించిన శతకము “పుష్పాంజలి”లో పద్యాలు చేర్చి శతకం పూర్తిచేశారు.

“సాధన సమితి” పక్కాన 1939-50 ప్రాంతాల్లో అంజలి, ప్రతుష్యాపు పాలవెల్లి, రంగవల్లి లాంటి 18 గ్రంథాలు వెలువరించారు. వాహ్యాచి (1943) కథలు, అభియానం (1995) కవితలు రాశారు. తిరుప్పాపై, ఆళవన్నార్ స్తోత్రం, ముకుందమాల, గోదాస్తుతి లాంటి స్తోత్ర వ్యాయామి తెలుగులోకి అనువదించారు. వీరు చేసిన సాహితీ వ్యాసంగాన్నంతా రెండు సంపుటాలుగా వెలువరించారు. గోప్తా అనే కథానికలో భాషాపరమైన భేదాలను చక్కగా చిత్రించారు. ఉర్దూ పద భాషాశ్యంతో కూడిన తెలంగాణ తెలుగు, ఆంగ్ల పదాలతో కూడిన అంగ్లేయాంధ్రం లేదా బ్రిటీషాంధ్రం, గ్రాంథికాలను కలగలిపి ఒక సినీ నటి ఇతివ్యత్పాన్ని వినిపిస్తారు. అతని కథల్లో విధి యుద్ధాల్లో బలి అయిన వారి పరిస్థితి, రాచరిక ప్రతి, హిందు మహామృదీయ ఘర్షణాలు, ప్రథాయాలు - పునర్వివాహాలు, కుటుంబ సంబంధాలు కనిపిస్తాయి. వ్యావహారికం, గ్రాంథికం రెండు జమిలీగా సాగుతూ సమకాలీన సమాజ స్థితిగతులను ప్రతిపలిస్తాయి.

తన తండ్రిగారైన బూర్గుల రామకృష్ణరావు గారి రచనలను ప్రచురించడానికి కృపించారు. వీరు 2008 జూలై 24న మరణించారు.

చట నిర్వీతి ధృతితలయెత్తికొనునో;
ఎచట జ్ఞానంబు దొరకనో ఉచితముగను;
ఎచట దేశము స్వార్థ క్రకచము చేత
ప్రయ్యప్రయ్యలుగాఁ గోయబడక నుండు;
ఎచట సత్యంబె ప్రాణము వచనములకు;
అలసపెరుగని యత్న మనారతంబు
ఎచట పరిపూర్వ తాసిద్ది కెగురజ్జాచు;
ఎచట న్యాయవివేకంబు యింకిపోయి
మూడ సాంప్రదాయాలలో మునిగిపోదా;
ఎచట నీశత్రీ, బుద్ధిని యెపుడుగూడ
విష్ణుతించెడి యోచనా వీధిలోకి,
సక్రమంబగు కార్యాలు సానుకూల
మవగ గొనిపోవు - అశ్వటీ నవయుగమున
దేవ! మేలుకోనిమ్ము నా దేశ జనుల!!

(రఫీందుని ‘గీంతాంజలి’లోని ప్రార్థనాగీతమునకు
అనువాదం. మే, 1942, ఆంధ్రభాషా)

సేకరణ : హెచ్. రమేష్ బాబు

తెలంగాణ జాగ్రత్త
తెలుగు సాహిత్య పక్ష పత్రిక

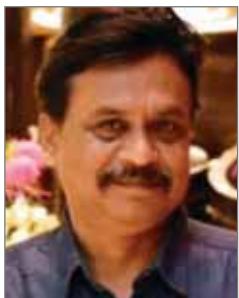
జనవరి, 2024

సంఖ్య 04

సంచిక 04

శ్రీమతి కల్యమంట్ల కవిత
ఎడిటర్

డా॥ కాంచనపల్లి గోవర్ధన రాజు
అసోసియేట్ ఎడిటర్
9676096614

ఎడిటరీయల్ బోర్డ్ :
ఫునపురం దేవేందర్
రంగు నవీనాచారి

లక్ష్యపుద్ది ఉండాలి...

పు పక్ష్యాదులతో పాటు మనములు కూడా స్పష్టిలో భూతికేస్తుంటారు. మనిషిని ఇతర జీవులనుండి వేరు చేసేది అతని బుద్ది. ఇంకా చెప్పుకోవాలంటే హృదయం. ఇనీ మనిషి భూతిక జీవిత ప్రవర్తులే. అతని మేధావికసనం ఇక్కడనుండే జరుగుతుంది. అతనిలో భావవాదం వికసించడనికి మూలాంశ కూడా ఇదే. ఈ విచికణా నుండే మనిషికి ఒక అభిరుచి, తర్వాత ఏర్పడుతాయి. దానినుండే ఒక లక్ష్యం గమ్యం ఏర్పడుతుంది. ఈ రకంగా ఏ లక్ష్యం ఏర్పడకుండా కేవలం బతుకేస్తారు కొండరు. ఇది కేవలం యాంత్రిక జీవితమే. ఇది కోట్టానుకోట్ల మనములు జీవించే స్థితి. ఇట్లాంటి మనములు సామాన్యాల జూబితాలో చేరిపోతారు.

స్టేట్ మనములు మాడు రకాలు అని చెబుతాడు. తాత్మికులు లేక పాలకులు, వీరులు లేక సైనికులు, సాధారణ మానవులు లేక భానిసలు. అనేక మంది తాత్మికులు మానవ సమాజాలను అనేక రకాలుగా విభజించారు. అత్యాధునిక సమాజంలో మార్కెట్ చెప్పిన పేదలు, ధనికులు, మధ్య తరగతి వాళ్ళు అని మాడు రకాలుగానే కనిపిస్తారు.

ఇక ప్రజల ఆరాధనకు ప్రాతమయేవి నాలుగు రంగాలు కనిపిస్తాయి. రాజకీయాలు, సినిమాలు, క్రీడలు, సాహిత్యం. ఈ నాలుగు వర్గాలకు చెందిన వ్యక్తుల జీవితాలలో గెలుపోటములుంటాయి. ఆటు పోట్లుంటాయి. ఔచిత్య అనేచిత్యాలుంటాయి. ఇట్లా ప్రజలలో ఉండే వాళ్ళకు కచ్చితంగా ఒక లక్ష్యం ఉండాలి.

లక్ష్యం సుస్థిరంగా ఉన్న వాళ్ళ ఏ ఆటుపోట్లను పట్టించుకోరు. గెలుపోటములకు చలించరు. తమ మార్గంలో తాము వెనుతిరిగి చూడకుండా అడుగులు వేస్తున్నే ఉంటారు. బలమైన వాళ్ళ మార్గంలో ఏ ఆటంకం వచ్చినా తోలగి పోతుంది.

జీవితంలో ఈ అభిరుచి, దానినుసరించిన లక్ష్యం బాల్యంలోనే ఏర్పడుతుంది. చదువు చెప్పే గురువుల వలననో, కుటుంబ పెద్దల వలననో, ఈ స్వార్థి కలుగుతుంది. ఈ లక్ష్యమే బలమైన వ్యక్తిగా తయారుచేస్తుంది.

నేడు సాహిత్యంలో కొండరిలో కేవలం ప్రచారర్థాటమే కనిపిస్తుంది కాని తన అభిరుచిని మరింత పదును తేలించే తపస కనిపించడం లేదు. సోషల్ మిడియాలో తన ఫోటోలు, వివిధ సందర్భాల అప్లోడింగ్లు అసలు విషయం మరుగువుడేస్తున్నాయి.

యువత ఏ రంగాన్నించుకున్న లక్ష్యపుద్ది ఉండాలి. యాంత్రిక జీవుల వరుసన కాకుండా స్పష్టన జీవుల పంక్తిలో చేరగలిగిన కృషి ఉండాలి. ఇట్లాంటి చైతన్యవంతుల వల్లనే తెలంగాణతో సహా దేశం యావత్తూ బాగుపడుతుంది. సమాజం పుష్టివంతమౌతుంది.

తంగేడు పారకులందరికి నూతన సంవత్సర శుభాకాంక్షలు. మరియు గణతంత్ర దినోత్సవ శుభాకాంక్షలు.

ఓ తెలంగాణ! ఓ జాగ్రత్త!!

కృష్ణా కుల్మాంశు

జీ వితమంటే

గడియారం వెంట పరుగిత్తడమేనా
పుట్టింది మొదలు
చదువు సంధ్యలు జీవన కాంక్షలు
ఎవరో వెంబడిస్తున్నట్లు
ఒకటే పరుగో పరుగు!
వయస్చాచ్చిందా పెళ్ళి కాపురం
ఆ వెంట పచ్చే పిల్లాజెల్లలు
వాళ్ళ చదువులు పెళ్లి వేరంటాలు
బంధుజన బాంధవ్యాలు
కొన్ని దుఃఖాలు కొన్ని సంతోషాలు
మధ్య మధ్యలో ఓదార్చే వేధించే
మిత్ర జన సందోహాలు!
బతుకడమంటే ఇదేనా
వలయాలు వలయాలుగా
గిరి గీసుకోవడమేనా?!

ఒక దశలో
బాగా దాహం వేస్తుంది
అది నీటితో తీరేది కాదు
ఒక మలుపులో
అలసట వేధిస్తుంది
అది విశాంతితో పోయేది కాదు!
వెనక్కి తిరిగి చూసుకున్న కొద్దీ
ప్రయాణం మధ్యలో ఆగిపోయిన భ్రమ
చరిత్రను తిరగరాద్మమనుకున్న కల
నిలువునా కాలిపోతున్న వ్యధ!
అంతా కలగలిసి
ఒక అవ్యక్త అసహానం
కోపంగా మొలకెత్తుతుంది
చిన్న చిన్న విషయాలకే
ఒంటి కాలు మీద నిలబడిపోతాం
అభిరుచులన్నీ ఆవైరైనట్లు
అదొక నిరంతర అసంత్పి!
పసిగట్టిన పిల్లలు చాటుగా
నాన్నకు ఛాడస్తుం వచ్చిందంటారు
నాన్న పెద్దాడైండని
గుసగుసలు పోతుంటారు!

థి మాసం కవి, కోట్ల వెంకటేశ్వర్ రెడ్డి 5-2-1961 వనవర్తి జిల్లా దుప్పటి రామంలో జన్మించారు. గుండె కింద తడి, రహస్యాలు లేని వాళ్ళు, రంగు వెలసిన జెండా, బ్రేకింగ్ స్ట్రెచ్ లాంటి 12 పుస్తకాలు ఆయన ప్రచురించారు. సమతా రచయితల సంఘం అమలాపురం వారి అవార్డు, రంజని కుందుర్ల అవార్డు, తెలంగాణ ప్రభుత్వం జిఫ్ట్ కాలోజీ పురస్కారం, సినారె పురస్కారం కలీంగర్, మొదలైన ప్రతిష్ట్మత్కమైన ఎనిమిటి పురస్కారాలు అందుకున్నారు. మనవడొక చెరగని సంతకం అంటూ మానవ సంబంధాలలోని మాధుర్యాన్ని ఈ మాసపు కవిగా మనకు రుచి చూపిస్తున్నారు.

మనవడొక చెరగని సంతకం!

కోట్ల వెంకటేశ్వర్ రెడ్డి, 94402 33261

వెంట నడిచిన అర్థాంగి ఒక్కతే
కంటి చూపుతో నివారించే
విషలయత్తం ఒకటి చేస్తుంటది!
అంతా అర్థమవుతూనే ఉంటది
దేన్ని ఆపలేము
అందరూ ఒంటర్చి చేస్తూ
దూరదూరంగా జరుగుతున్నట్లు
వెంటాడే ఒక లోస్ట్ నెన్న!
దేన్ని ఆపలేము
అది కాలం కదా
జీవితం అంచులు ఒరుసుకుంటూ
నిరంతరం ప్రవౌస్తునే ఉంటది!
అప్పుడు స్తాడు
చలినేంద్రంలా మనవడొకడు
తాత దాహాలన్నీ తీరిపోతాయి
అలసటలన్నీ ఆవైరైపోతాయి!
ముగింపుకొచ్చిందనుకున్న జీవితం
కొత్తగా చిగురించడం మొదలైతది
తాత వేలు పట్టుకొని మనవడు
వీధుల వెంట నడుస్తుంటే
బజార్లు ఎర్ర తిప్పాలు పరచి
విశాలంగా విచ్చుకుంటాయి!
ప్రపంచం దూరమైందనుకున్న వేళ
వాడొక కొత్త ప్రపంచమవుతాడు!
అన్నామనవడంటే ఏమనుకున్నారు
తాతను(ఆట) పట్టించే
ఎన్నటికీ చెరగని సంతకం!!

ప్రజా నాయకుడు

పరంధామయ్య

ఆదర్శం ముసుగులోని చీకటి ఆంతర్యం చేపే కథ...

జి. చంద్రమాళి

మా డ్సరి నాయకులోకిల్ల ప్రథమ నాయకుడు పరంధామయ్య, ఆ రోజులలో అంటే మనకు స్వాతంత్ర్యం రాకముందు పరంధామయ్య గారు ఒక హరిదాసగా చలామణి అయ్యవారు.

స్వాతంత్ర్యం వచ్చాక క్రమంగా హరికథల గిరాకీ తగ్గి బుర్రకథలకు గిరాకీ పోచ్చింది. తానుకూడా ఒక ప్రజాసంఘాలో చేరి బుర్రకథలు చెబుతూ ఎప్పుడైనా మంచి ఛాన్న దారికితే హరికథలూ చేపేవాడు.

బుర్రకథ దళంలో చేరిన మా పరంధామయ్య గారు ఏదో ఒక విధంగా ఎగ్బ్రాకి ఏ తత్త్వ ప్రజా సంఘకు అధ్యక్షులు కాగలిగారు.

మహాత్మాగాంధీ
ప్రజాసేవ చేశాడు కాబట్టి
ఇంత త్వరలో అధ్యక్షులు
కాగలిగినారని చాలా మంది
అభిప్రాయం.

కానీ నా మటుకు రెండే
కారణాలు డోహించు
కున్నాను. 1) బుర్రకథలు
ఉపన్యాసాలు చెప్పడంలో
అందే వేసిన చెయ్య. 2)
వచ్చిపోయే ప్రజానాయ
కమ్మున్యులకు అతిథి
సత్కారాలలో ఏ లోటు

లేకుండా జిరిపించేవారు. ఆ రోజు 25వ జనవరి. ఆ పూరి ఛైర్మన్ గారు ఒక బహిరంగ సభ ఏర్పాటు చేశారు.
పరంధామయ్య గారి ఉపన్యాసాన్ని వినుటకే కాబోలు క్రిక్కిరసిన జనంతో సభ కిటకిటలాడింది. అరగంట లేటుతో పరంధామయ్యగారు వచ్చారు పానుబిదా నమలుతూ, కాస్త గొంతు సవరించుకొని ఏవో శ్లోకాలు లోలోన చదువుకొని తన గంభీర ఉపన్యాసాన్ని మొదలు పెట్టారు.
26 జనవరి విషయం చెబుతూ తుదకు వారన్నారు కదా
“జనులందరు ఐక్యంగా

సేదరభావంతో జీవించిననాడే సంపూర్ణ స్వాతంత్రం యొక్క లక్ష్యం నెరవేరుతుంది. అస్సుశ్యులని మనం హరిజనులను దూరంగా ఉంచడం అత్యంత గర్భాన్ని ప్రాప్తిష్ఠించడం విషయం. ఈ శభ సమయంలో నేను మీ ఎదుట చేయు ప్రతిజ్ఞ ఏమిటంటే నేటినుండి నా జీవన సర్వస్వాన్ని హరిజనోద్దరణకే ఉపయోగిస్తాను. అనడంతో సభ అంతా కరతాళ ధ్వనులతో మారు ప్రోగింది. మాయలేని పుష్పమాలల బరువును మౌస్తూ పరంధామయ్యగారు వేదికనుండి దిగి వచ్చారు.

సభ పూర్తిగా అయిన తర్వాత పరంధామయ్య గారితో చాలా విషయాలు మాట్లాడులనిపించింది నాకు. ఈ విషయం వారిని అడుగగా ఇంటికి రమ్మన్నారు తనతో. పరంధామయ్య గారి ఇల్లు బ్రాహ్మణ వీధిలో చిట్టచివరకు ఉంది. వీధిలో ఓ అండమైన అమ్మాయి ఆడుకొంటూ ఉంది. పరంధామయ్యను చూడగానే నాన్నా, నాన్న అంటూ పరుగెట్టుకొచ్చింది. చీ, పశువా మళ్ళీ ఆ మాదిగ గాడిదతో ఆడుకున్నావా? అన్నాడు రెండు చెంప పెట్టు కూడా పెట్టి. “మరి హరిజనులను ముట్టుకోవచ్చు అని చెప్పారట కదా మీరు” అంది అమాయకంగా అమ్మాయి. అతడు ఉప్పంగిన గోదావరిలా

అయ్యాడు. కూతురుని ఇంటికి తీసుకెళ్లి భార్యతో చూశావటే మన శారద మాదిగ వాడితో ఆడుతుంది ఎన్ని సార్లు చెప్పాను నీకు అన్నారు.

“అవిడ అంది గదా, నేను చెబితే వింటేనా? మీరే సభల్లో చెబుతున్నారట కదా అంటరానితనం పోగొట్టులని” నేనివ్యన్ని వింటుంటే అతని ఇంటిలోకి వెళ్లేదానిని ఆపే సాహసం రాలేదు.

ఇంకా పరంధమయ్య అన్నాడు కదా, “అదంతా ప్రజలకోసం ముందుగా దీని బట్టలు విడిపించి ఆ ఉత్తరీయం ఇటు పారేయే బట్టలు పిండుకొస్తాను. హరి దీని తస్మాదీయ”.

భుజాన శెల్లా, చేతిలో చెంబు తీసుకొని మడికట్టుకోవడానికి వెళ్లాడు

పరంధామయ్య, నేను అతనితో వచ్చిన సంగతి మరిచానేమో? నేను సీతా హస్తుల్కి వెళ్లాను.

తెల్లువారింది. పోస్టువాడు తెచ్చి ఇచ్చిన ఏకైక జాతీయ దినపత్రికల్లో ఇలా ఉంది.

“ప్రజా నాయకుడు పరంధామయ్య గారి అఖండ త్యాగం, తన జీవితాన్నే హరిజనోద్దరణకు వినియోగిస్తానని సభలో ప్రతిజ్ఞ” నేను ఒక వేడి నిట్టూర్పు విడిచి గతాన్ని సంస్కరించుకున్నాను. “అప్పుడు గానీ నాకు తెలియలేదు ప్రజా నాయకులు అంటే ఫలానావారని”.

(1954 సారస్వత జ్యోతిపత్రిక నుండి)

(తొలినాటి కతలు ముదిగొండ సుజాతారెడ్డి సంగిశెట్టి శ్రీనివాస్లు సంకలించిన గ్రంథం నుండి)

నన్ను నేను....

- దాకరపు బాబురాఘవ), 98489 93599

ఎన్ని తలపుల గింజల్ని చల్లుకుంటూ
పోతున్న ఏం లాభం?
ఒక్క అక్కర పక్కీ ఎంతకూ వచ్చి వాలదే?!

ప్రభుత రాజ్యం ఏలుతున్న గుండె గూటిలో
కవితాపాదాలు ఎంతకూ నాటుకోవే?

ఆలోచనా శకలాల మధ్య పెళ్లులు పెళ్లులుగా
విరిగి పడిపోతున్న నన్ను నేను తిరిగి కట్టుకోవాలంటే
అక్కర సాయం కావాలి

నన్నే పదంగా కూర్చే శక్తి గలిగిన అక్కరాన్ని ఇప్పుడు మండించాలి
గతం కుడ్యాలలో కూలి పోయిన అనుభవాల కట్టడాలను తిరిగి
నిలబట్టే వాక్య నిర్మాణంగా నన్ను నేను తిరిగి కట్టుకోవాలి.

లోలోపల కాలుతున్న నిప్పు చుట్టు కమ్ముకున్న నిస్త్రేజపు నిపురును దుళ్ళకొట్టే
జ్యులాగ్ని కడికలా నన్ను రిగిల్చే పద్యం కావాలి.

మనిషికి దూరంగా వచ్చేసిన నన్ను నేను
పునర్రథించుకునే వ్యాకరణాన్ని మళ్ళీ పట్టుకోవాలి.

మనుషుల్ని మాటల్లో కలిపి కావ్యంగా మలిచే గంటంగా
నన్ను నేను పునర్నీర్మాణం చేసుకోవాలి.

శాహిర్ రూప్ కు వైష్ణవ తీకోగ్రమ్ 1973

సాహితీ శాఖారం

**“చ్చెతన్యమున్న మనిషి
స్పందించక ఏమవుతాడు?**

హృదయమున్న మనిషి

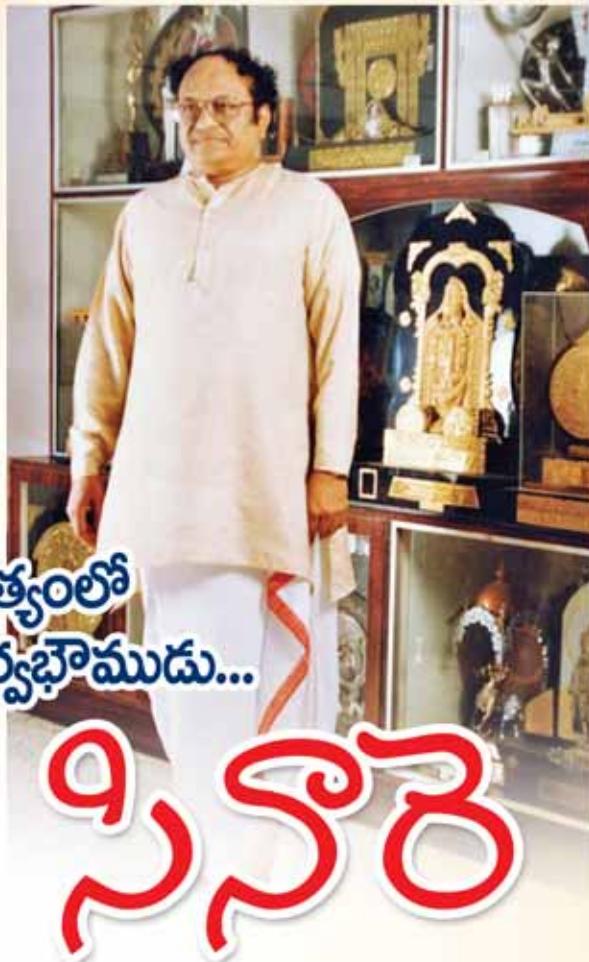
ఎదురు తిరగక ఏం చేస్తాడు?” (ఛైతన్య ప్రగతి) అంటూ

‘మంటలూ-మానవుడు’ కావ్యంలో వర్ణసమాజ రూపురేఖలు అనేక ముఖాలుగా అవిష్కరించిన కవి డాక్టర్ సి. నారాయణ రెడ్డి. సింగిరెడ్డి బుచ్చమ్మ, మల్లారెడ్డి దంపతులకు సి. నారాయణరెడ్డి, సిరిసిల్లా జిల్లా హనుమాజిపేట గ్రామంలో కర్మక కుటుంబంలో ప్రశ్నాత్మత నామ సంవత్సర నిజాషాధ పొళ్లమి (గురుపూర్విమ) నాడు అనగా జూలై 29, 1931 నాడు ఉదయం 4-5 గంటల మధ్య జన్మించారు. డాక్టర్ సి. నారాయణ రెడ్డి ప్రాథమిక విద్య హనుమాజిపేటలోను, సిరిసిల్లలోను, హైస్కూల్ విద్య కరీంనగర్ లోను, ఇంటర్మిడియట్ విద్య హైదరాబాద్ చాదర్ ఘాట్

**తెలుగు సాహిత్యంలో
తెలంగాణ సార్వభౌముడు...**

శాహిర్

కళాశాలలోను, బిఎస్ (1952), ఎం.ఎ. తెలుగు (1954) ఉస్కాన్నియా విశ్వవిద్యాలయం ఆర్ట్ కళాశాలలో చదివారు. ఆయన విద్యాభ్యాసం బి.ఎస్. వరకు ఉర్రూ మీడియంలోనే సాగింది. 1957 నుండి 1962 వరకు ఆచార్య ఖండవల్లి లాష్ట్రీయరంజనంగారి పర్యవేక్షకాలో “అధునికాంధ్ర కవిత్వం సంప్రదాయములు, ప్రయోగములు” అన్న అంశంపై పరిశోధన చేసి పిహెచ్.డి పట్టా పొందారు. ఆయన 12 ఏళ్ల వయసులోనే ఒక సీసిపర్యం రాశారు. కళాశాల విద్యాకాలంలో కాళోజి, బి.రామరాజు, దాశరథి, సినారె, వానమామలై వరదాచార్యులు వంటి వారు అంతా కలిసి “తెలంగాణ రచయితల సంఘం” స్థాపించారు. ఆచార్యునిగా తెలుగు సాహిత్యానికి ఆయన అందించిన తోడ్పాటు గణనీయమైనది. ఆయన పర్యవేక్షకాలో పరిశోధనలు చేసి 15 మంది విద్యార్థులు డాక్టరేట్ పట్టాలు అందుకున్నారు. నలుగురు ఎమ్.ఫిల్టర్ పట్టాలు పొందారు. ఆయన రచనలపై పరిశోధనలు చేసి వివిధ విశ్వవిద్యాలయాల నుండి దాదాపు 20 మందికి పైగా పరిశోధకులు పిహెచ్.డి పట్టాలు పొందడం విశేషం.

సినారె రాసిన “విశ్వంభర” (డిసెంబర్, 1980) కావ్యానికి జ్ఞానపీత పురస్కారం లభించింది. ఈ కావ్యం 1980లో భారతీయ భాషా పరిషత్తు, కలకత్తావారి భిల్యూరా అవార్డు, 1982లో కుమారన్ ఆసాన్ (త్రివేండ్రం) అవార్డు, 1982లో (ఎ-కేటిగిరి) సోవియట్ ల్యాండ్ నెప్రూ అవార్డు, 1988లో భారతీయ జ్ఞానపీత అవార్డు పొందింది. “అధునికాంధ్ర కవిత్వము-

సంప్రదాయములు, ప్రయోగములు” ఆయన సమర్పించిన సిద్ధాంత గ్రంథం (జనవరి 1967)). ఇందులో వస్తువు, రూపం, చందస్సు, భాషా, అలంకారిక ప్రక్రియలు ఇలా బహుముఖీనమైన సాహిత్య ఉపాంగాలన్నింటిని విశ్లేషించి, వివరించి, వ్యాఖ్యానిస్తూ డాక్టర్ సినారె కొత్త ప్రమాణాలను నెలకొల్పినారు.

“మంటలు - మానవుడు” డాక్టర్ సింగిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి రచించిన వచన కవితా సంపుటి. 1973లో ఈ పుస్తకానికి కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు వచ్చింది. వచన కవులకు మార్గదర్శిగా నాటి కవులతో పోటీ పడుతూ “మంటలు-మానవుడు” రచించారు. 1970 ప్రాంతంలో భారతదేశంలో జరిగిన కొన్ని సంఘటనలకు సుందించిన సినారె ఈ వచన కావ్యాన్ని రాశాడు. సమాజాన్ని భిన్న కోణాలలో దర్శించి ఆయా సంఘటనలను ప్రతిక్రూతుకూ ఆయన చిత్రించారు.

ఈ కావ్యాన్ని ఇళంభారతి “అనల్ కాట్లు” అనే పేరుతో తమిళంలోకి, కొత్త ముఖం తొడుక్కో వంటి ఇరవై ఏడు కవితల్ని త్రీనివాస పేసు “ముఖ తొట్టుకో” పేరుతో కన్నడంలోకి అనవదించారు. 1990 జూలైలో అనంతపురంలోని శ్రీ కృష్ణదేవరాయ విశ్వవిద్యాలయములో కె. ఆదినారాయణ “మంటలూ - మానవుడూ - రచనా వైశిష్ట్యం” అనే అంశంపై లఘు సిద్ధాంత గ్రంథాన్ని రాశాడు. డాక్టర్ సి. నారాయణ రెడ్డి తెలుగు సాహిత్యానికి అనంతమైన సేవ చేస్తూనే 12 జూన్, 2017న మరణించారు.

సో లమనే నది నా ముందు ప్రవహిస్తుంది
 కొంత కాలం నుండి అంటే
 నా జ్ఞాపకాల ప్రయాణం ఆరంభమైనప్పటి నుంచి
 వ్యాంగా ఆ నది
 నా చరిత్రలో విలీనమైంది
 అచ్చంగా నేను ఒక నదిని ఆలింగనం చేసుకున్నట్టే,
 జంట నదులు ప్రయాణం
 నా కళ్ళ వెదురు కొమ్మల మీద రెండు పావురాలు
 గునుగు పూల సాందర్భంతో
 కేరింతలు కొడుతున్నాయి
 చూస్తున్న నేను తన్నయత్యం పొందుతున్నాను
 ఈ అందమైన భూమి మీద నా వారసత్యం
 లేత పాదాలు మోషుతున్నందుకు
 నా యద్వై ఆ స్వర్ఘ ఫీలోతున్నాను

★ ★ ★

సూర్యుడి వెలుగును సంతరించుకొని
 ఏదో ప్రభాతన సాక్షాత్కరిస్తుంది
 ఆ ఉదయాలు అందరికీ లభిస్తాయి
 ప్రకృతి బిడ్డ గదా
 కొందరు మేల్కొని ఆస్యాదిస్తారు
 కొందరు గాజు పాత్రను పట్టుకొనే స్ఫూర్ణ
 లేక జారవిడిచినట్టు కోల్పోతారు
 ఆ ఉదయ సాందర్భం నేల పాలోతూ వుంటుంది

★ ★ ★

నది ప్రయాణం

హనీవీ, 92475 80946

సంధ్యా సమయంలానే నేను తరలి వెళ్ళిపోతాను
 నా అడుగుల ముద్రలు మాసి పోకుండా
 ఆ రూపంలో కొనసాగుతుంటాయి
 ఇది పరంపర.

★ ★ ★

దీన్ని పాలక అపాత్రులు దేనికో అంటగట్టేస్తారు
 ఏ కార్డుతోనో, చిరునామాలతో తూస్తారు!!

★ ★ ★

నది నిరంతర ప్రయాణం
 సాయంత్రం పూట నదిని చూస్తావున్నాను
 సాక్షిగా తురాయి చెట్టుకు
 పూసిన పువ్వులా నేనున్నానని చంద్రుడు
 మబ్బుల చాటున దోబూచులాడుతున్నాడు.

పన్నాగం

మంత్రి యుగంధరుని మహావ్యాహం...

అమ్మంగి వేణుగోపాల్
94410 54637

నదీ తీరంలోని అడవుల్లో ఏదో కుటు జరుగుతున్నట్టు యుగంధరుడికి అనుమానం కలిగింది. నిజానిజాలు తెలుసుకోవటానికి వెళ్లిన గూఢాచారి తిరిగి రాలేదు. దీంతో అనుమానం బలపడింది. వెంటనే ప్రతాపరుద్ర చక్రవర్తితో రహస్య మందిరంలో సమావేశమై చర్చించాడు.

“ఇప్పుటికే మన చేతిలో ఒకసారి దెబ్బతిను అంబదేవుడు పగతో రిగిలిపోతున్నాడు. మన జాగ్రత్తలో మనం ఉండటం మంచిది” అన్నాడు చక్రవర్తి. “చిత్తం ప్రభా! ఆ ప్రాంతంలో కాళికాదేవి ఆలయం ఉంది. ఇప్పుడు

అంతా తూలుకుంటూ వచ్చి కాళికాదేవి గర్జనుడి చుట్టూ చెల్లాడెరుగా పడిపోయారు. నోటిలోంచి సురగలు వస్తున్నాయి. ఆ దృష్టం బీభత్వంగా తయారయింది. గంట తరఫుత, ఇంకా బాగా వెలుతురుండగానే తశ్తువులు పంపిన పాద గూఢచాలి చెట్ల కొమ్ముల మీదుగా పాకుతూ వచ్చాడు. అంతా చలనం లేకుండా పడి వుండటాన్ని గుడి పైకప్పు మీదుగా చూసి,

బోనాల సందర్భం కూడా తోడయింది. తగిన జాగ్రత్తతో వెళ్ల” అన్నాడు యుగంధరుడు.

“సరే! యుగంధరా” అని వీడ్జ్‌లు పలికాడు చక్రవర్తి. చారణణాన్ని, ఆశ్చికదళాన్ని ముందుగా పెచ్చరించి, గూఢాచారులకు తగిన ఆజ్ఞలు జారి చేసి, పదుగురు సైనికులను, వారి భార్యలను సమాయత్త పరిచాడు. యుగంధరుడు పెద్ద ముత్తెదువ వేషం వేసుకున్నాడు. అంతా కచ్చరం బండ్లలో బయలుదేరారు.

ఒకప్పడు జైన మందిరంగా ఉన్నదే కాలాంతరాన కాళికాదేవి గుడిగా రూపొందిందని గ్రహించాడు యుగంధరుడు. అదివరకి ఎవరో భక్తులు పూజాదికాలు నిర్వహించి వెళ్లినట్లున్నారు. ఆ మందిరానికి సుమారు వేఱు అడుగుల దూరంలో ఉన్న ఒక పోత కట్టడంలో జనుల అలికిడి ఉన్నది. ఇది యుగంధరునికి ఆశ్చర్యాన్ని, ఆసక్తిని కలిగించాయి. ఇంతలో ఒక స్త్రీ వచ్చి వారికి నమస్కారం చేసి-

“అయ్యా- మీరు ఓరుగల్లు నుంచి వచ్చినట్టున్నారు. మా పూటకూళ్ళమ్మ ప్రతి బోనాల సందర్భంగా ఇక్కడకు వచ్చి భక్తులకు వండిపెడుతుంది. మీరూ వచ్చి భోజనం చేయవచ్చు” అంది.

“అన్నం మేం తెచ్చుకున్నామమ్మ..

పదకొండు మందికి ఒక శాకం, రసం, మజ్జిగ పంపించమనండి చాలు. ఆ డబ్బులు ఇస్తాం” అన్నాడు యుగంధరుడు, ఆడగొంతుతో.

“సరే” అంటూ అందరిపైపు తేరిపార చూసి ఆమె వెళ్లిపోయింది. గంటలో శాకం, రసం, మజ్జిగ ఉన్న మట్టిపొత్రలను ఇద్దరు స్త్రీలు వచ్చి ఇచ్చారు. యుగంధరుడు వాళ్ళ లెక్క ప్రకారం డబ్బులు ఇచ్చాడు.

ఆకలితో ఉన్నారేమో ఆలస్యం చేయకుండా తిన్నారు. తిన్న కొంత సేపటికి “మోసం, మోసం, విషం” అన్న మాటలు స్త్రం గదిలో నుండి వినపడ్డాయి. అంతా తూలుకుంటూ వచ్చి కాళికాదేవి గర్జగుడి చుట్టూ చెల్లాడెరుగా పడిపోయారు. నోటిలోంచి నురగలు వస్తున్నాయి. ఆ దృష్టం బీభత్వంగా తయారయింది. గంట తర్వాత, ఇంకా బాగా వెలుతురుండగానే శత్రువులు పంపిన పాద గూఢచారి చెట్ల కొమ్మల మీదుగా పాకుతూ వచ్చాడు. అంతా చలనం లేకుండా పడి వుండటాన్ని గుడి పైకప్పు మీదుగా చూసి,

“పదకొండు మంది కాళికాదేవికి ఒలి అయ్యార్”ని భావించి తనపై అధికారులకు వార్ష చేరవేశాడు. ఆ శవాలను శరవేగంగా ఓరుగల్లుకు తీసుకువెళ్ళారు కాకతీయ గూఢచారులు.

అంబదేవుడు అతని మంత్రులు
“యుగంధరుణ్ణి మట్టుపెట్టాం”
అనుకుంటూ పండుగ జరుపుకున్నారు.
యుగంధరునితో పాటు మరో పదిమంది
శత్రువులు విషప్రయోగం వల్ల
హత్తులైనట్లుగా రాజుధానిలోనూ, కాకతీయ
సామ్రాజ్యంలోనూ వార్త వ్యాపించింది.
చక్రవర్తితో సహి ప్రజలంతా విషణ్ణు
వదనులయ్యారు. దేశమంతరా
సంతాపసభలు జరిగాయి.

“తాము కుడిభుజం కోల్పోయాం.
ఇంతకు వెయ్యింతలు శత్రువును
దెబ్బతీసి యుగంధర మహామంత్రి
ఆత్మకు శాంతి కలుగజేస్తామని చక్రవర్తి
ప్రకటించాడు.

ఇదంతా జరిగిన రెండు వారాలకు
శత్రువుజైన అంబదేవుడు తనవాళ్ళతో
రహస్య మందిరంలో సమావేశమయ్యాడు.

“యుగంధరుడు ఇంత సులభంగా
మన వ్యాపారానికి బలి అప్పుతాడని
అనుకోలేదు. మొత్తం మీద
యుగంధరుడు లేని ప్రతాపుడు
నిస్పహోయుడయ్యాడు” అన్నాడు రాజు.

“నిజం మహారాజా! జీవచ్ఛవమంటే
నమ్మండి” అన్నాడు మంత్రి.

“ప్రతాపుణ్ణి మట్టుపెట్టి సామ్రాజ్యాన్ని

జయించటానికి ఇదే అదను. వ్యాపాలను
రచించండి” అన్నాడు రాజు.

వారి గూడచారుల నాయకుడు,
సైన్యాధిపతి సంప్రదించుకొని మంత్రితో
తమ ఆలోచన పంచుకున్నారు. మంత్రి
రాజుతో-

“రాజా! వచ్చేనెలలో రామప్ర
దేవాలయంలో ఉత్సవాలు జరుగుతాయి.
చక్రవర్తి పట్టువట్టాలు సమర్పించటానికి
భార్యాసమేతంగా వచ్చి రెండు రోజులు
అక్కడే ఉంటారు. అది సంప్రదాయం.
రాజుతో పాటు మంత్రి సామంతులు
అక్కడే ఉంటారు. మనం నాలుగు లక్షల
కాల్పలంతో, లక్ష అశ్వరథంతో పదివేల
గజబలంతో కోట మీద హతాత్మగా

ప్రతాపరుద్రుడు

మరో రెండురోజులు
రామప్రలోనే ఉంటాడని
అంచవేగుల ద్వారా
తెలుసుకున్న అంబదేవుడు
బిరుగల్లుకు తన సైన్యాన్ని
నడిపించాడు. సైన్యం కోటను
చుట్టుముట్టింది. అయితే
రామప్ర నుంచి బిరుగల్లు
కోటలోకి ఉన్న రహస్య
సారంగమార్గం ద్వారా చక్రవర్తి
ప్రతాపరుద్రుడు మరికొందరు
ముఖ్యులు చేరుకున్నారు.

దాడిచేస్తే విజయం మనదే” అని
వివరించాడు.

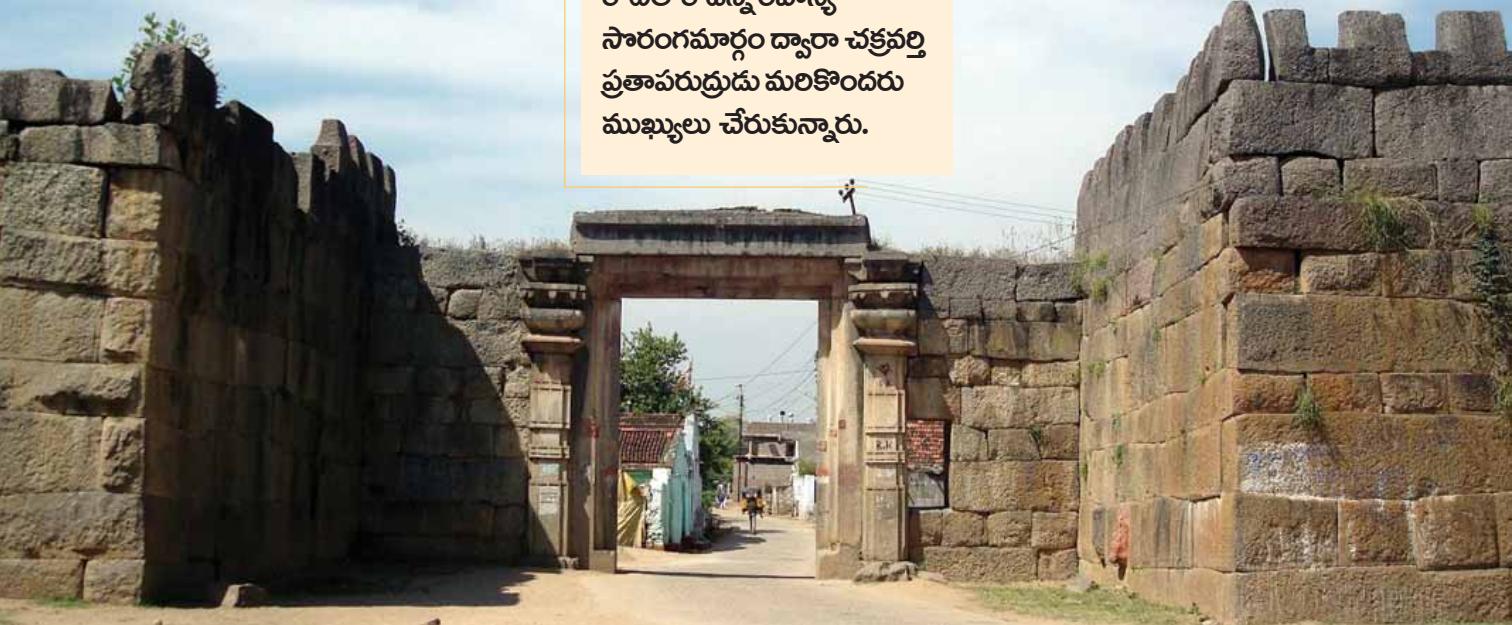
వరుసగా రెండుమూడు రోజులు
సమావేశమై తమ వ్యాపారికి తుదిరూపం
ఇచ్చారు.

ప్రతాపరుద్ర చక్రవర్తి సతీసమేతంగా
వేంచేసి రామప్ర దేవాలయంలో
పూజాదికాలు నిర్వహించాడు. వేదికాపైకి
వచ్చి ప్రజలకు అభివాదం చేసి,
సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలను ప్రారంభిం
చాడు. ‘చక్రవర్తిగారు రెండు రోజులు
రామప్రలోనే ఉంటార’ని నిర్వాహకుడు
ప్రకటించాడు. చక్రవర్తి భార్యాసమేతుడై
ముందువరుసలో ఆసీనుడయ్యాడు.

వెంటనే పేరిణి సృష్టిం ప్రారంభమైంది.
ప్రేక్షకులు అందులో లీనమయ్యారు.

ప్రతాపరుద్రుడు మరో రెండురోజులు
రామప్రలోనే ఉంటాడని అంచవేగుల
ద్వారా తెలుసుకున్న అంబదేవుడు
బిరుగల్లుకు తన సైన్యాన్ని నడిపించాడు.
సైన్యం కోటను చుట్టుముట్టింది. అయితే
రామప్ర నుంచి బిరుగల్లు కోటలోకి ఉన్న
రహస్య సారంగమార్గం ద్వారా చక్రవర్తి
ప్రతాపరుద్రుడు మరికొందరు ముఖ్యులు
చేరుకున్నారు.

కోటలోపల అంతా చీకటిగా,
చడ్డిచపుడు లేకుండా ఉంది. ఇందుకు
కారణం ఊహించలేకపోయారు.
అంబదేవుని సేనానాయకులలో ఆసక్తి
పెరిగింది. మట్టా వేలాదిగా ఎత్తెన
తాటిచెట్టున్నాయి. అధికారుల ఆదేశం
మేరకు ఒక్కే చెట్టుకు పదేసి మంది
ఎగ్గుబారు. కోటలోకి చూడసాగారు.
చెట్టుపై భాగంలోని కల్ప లోటీలలో
పెట్టించిన తాచుపాములు వ్యాహారం
ప్రకారం నారిని కాటేయసాగాయి.

‘అమ్మా! పాములు తాచుపాములు’
అంటూ భయంతో పట్టుతప్పి వేలమంది
కిందికి పడిపోయారు. పాములు కూడా
వారితోపాటు కిందికి జారిపడి
అందుబాటులో ఉన్నవాళ్ళనందరిని
కాటందుకోసాగాయి. చాలామంది
ఆశ్చికుల మెడల పైకి తాచులు
జారిపడటంతో వారు అర్థనారీశ్వరు
లైనారు. ‘పాములు, పాములు’ అన్న
గగ్గోలతో ఒక బీభత్త వాతావరణం
ఏర్పడింది. అందరూ ఆ చీకట్లో ఎటు
వెళ్ళన్నామో తెలియక పరుగులు
తీస్తున్నారు. పరస్పరం ఢీకొంటున్నారు.
సాహసించి కొందరు, భయంతో కొందరు
కండకంలోకి దూకి కోటగడలు
ఎగబాకటానికి ప్రయత్నించారు. నారిని
మొసళ్ళు నమిలేయసాగాయి.

“యుగంధరా! ఒక్క శత్రుషైనికుడు
కూడా తప్పించుకోరాదు” అది
ప్రతాపరుదుని సింహగర్జన!

“ఈ యుగంధరుడు బతికి ఉండగా
నీ ఒక్కడూ తప్పించుకోలేదు ప్రభూ!”
అన్నది యుగంధరుని ఫీంకార ధ్వని!
“యుగంధరుడు బతికి ఉన్నాడన్న
మాట” అని ఇరుపడ్లాల పైనికులు

అనుకోసాగారు. ఇది
శత్రువుల మనోబలాన్ని
మరింత దెబ్బతీసింది.
ఈలోగా కోట మీదనుంచి
వేలాడిగా ఈటెలు,
బాణాలు భయంకరమైన
పిడుగుల వానలాగా
శత్రువుల మీద

కురువటంతో అంబదేవాదులు
వెనుతిరుగమని పైనికులకు పిలుపు
ఇచ్చారు. యుగంధరుని నాయకత్వంలోని
ఆశ్చికడశం శత్రువుల మీద
విరుచుకుపడింది. కుడిషైపు నుండి
యల్లయ నాయకుని నాయకత్వంలో,
ఎడమషైపు నుండి మేచయ నాయకుని
నాయకత్వంలో అవతలి పడ్డం కాల్పలం
మీద దాడులు మొదలుకావటంతో
భయంతో నదివైపు పరుగు తీసింది.
సమీపంలో ఉన్న చెరువు నీళ్ళు
వదలటంతో నదీ ప్రవాహ ఉధృతి
పెరిగింది. దీంతో ప్రవాహంలో
కొట్టుకుపోయినవారు ఎక్కువ. ఒడ్డుకు
చేరినవారు తక్కువ.

తెల్లవారిన తర్వాత చూస్తే లక్షల
సంఖ్యలో శత్రు పైనికుల శవాలు,
యుద్ధాశ్చాల, మదగజాల శవాలు పడి
ఉన్నాయి! పైన రాబందులు ఎగురు
తున్నాయి.

శత్రురాజు అంబదేవుడు
అత్యవసరంగా ఉన్నతస్థాయి సమావేశం
నిర్వహించాడు. అవమానభారంతో
క్రుంగిపోయి ఉన్నాడు. అందరినీ తిట్టిన
తిట్టు తిట్టుకుండా తిట్టుడు.

“కాళికాలయంలో పదకొండు మంది
శత్రువులకు మీరు సంపిన విష
పదార్థాలను వారు తినలేదు. కానీ తిని
చనిపోయినట్లు అధ్యతలంగా నటీంచారు.
యుగంధరుడు మరణించాడని నమ్మి
మనం యుద్ధ వ్యాహారిక రచించాం.
యుద్ధానికి వెళ్ళి వాళ్ళ విషపర్మాల
పన్నాగంలో చిక్కుకొని పెద్ద దెబ్బతిన్నాం.
అసలు రామపు నుండి బిరుగల్లు
కోటలోకి సారంగమార్గం ఉందన్న
రఘుస్యం కూడా మనం తెలుసు

యుగంధరుని

నాయకత్వంలోని ఆశ్చికడశం
శత్రువుల మీద విరుచుకుపడింది.
కుడిషైపు నుండి యల్లయ
నాయకుని నాయకత్వంలో,
ఎడమషైపు నుండి మేచయ
నాయకుని నాయకత్వంలో అవతలి
పడ్డం కాల్పలం మీద దాడులు
మొదలుకావటంతో భయంతో
నదివైపు పరుగు తీసింది.
సమీపంలో ఉన్న చెరువు నీళ్ళు
వదలటంతో నదీ ప్రవాహ ఉధృతి
పెరిగింది. దీంతో ప్రవాహంలో
కొట్టుకుపోయినవారు ఎక్కువ.
బడ్డుకు చేరినవారు తక్కువ.

కోలేకపోయాం. ఇంత తెలివితక్కువ
వ్యాహారాన్ని నేనెక్కుడా చూడలేదు. మీ
మూలంగా నాకు పరువు నష్టం జరిగింది.
లక్షలాది అమాయక పైనికులు ప్రాణాలు
కోల్పోయారు” అని అనటమే కాదు,
మంత్రిని, సేనానాయకుస్త్రీ గూఢాచారుల
అధిష్టతిని ఉద్యోగాలనుండి తీసివేశాడు.

బిరుగల్లు యుగంధరుడు
పాములవాళ్ళను సన్మానించాడు. అందరికి
ఒక్క బంగారు మాడని బహుకరించారు.
అట్లా బహుకరించగా ఒక మాడ
మిగిలింది.

“ప్రభా! ఒక మాడ మిగిలింది”
అన్నాడు చక్రవర్తితో.

“అది నీకి చెందుతుంది యుగంధరా”

అన్నాడు చక్రవర్తి.

“నేను మీ నమ్మిన బంటును,
నాకెందుకు ప్రభూ” అన్నాడు
యుగంధరుడు చిరునవ్వుతో.

“నీకంటే నీకు కాదు, నా సతీమణి
వేషం వేసుకుని రఘుస్య సారంగమార్గం
గుండా రామపు నుండి బిరుగల్లు కోటకు
తీసుకువచ్చిన వ్యాహాకర్తక” అన్నాడు
చక్రవర్తి ప్రతాపుడు నవ్వుతూ.

ఆసానంలో విజయదరహసాలు
వెల్లివిరిశాయి.

మలయ సమీరం

(హనప్రభాతం) వెల్చుల జయపాల్ రెడ్డి, 94411 68976

ఎంత అందమైన వరం!

హనంగా పరిమళించే ఆనంద స్వరం
అదర కలశంపై కాంతులీనే స్వర్ణ కిరణం..

శాంతిని కాంక్షించే భావకపోతం
సాంత్పన కలిగించే హనప్రభాతం
చల్లన అల్లన మెల మెల్లన కళగా
అల్లుకునే కోటి కాంతుల కోమల దీపం...

వాద వివాదాల కల్లోలాలను
యుద్ధ నాదాల కల్పుషాలను
కరిగించే అనురాగ రాగాల
ఆశ్మీయ గోపురం....

వేదనా సంద్రపు అలజడి
అలలను సైతం
కళల సవ్యడిగా మలిచే
కమనీయ దృశ్య. కావ్యం...

చిరుదిష్టులా సిరిముఖులా చినుకు
సడిలా రపళించే జీవన నవ వేదం....

చిరునవ్వోక చిన్నయ శక్తి కేంద్రం...
చెదరని మనుతల మలయ సమీరం...

గుండె నిండా నింపుకున్న విద్యేష
విషాలను పట్టావంచలు చేసే విధాత
తలపుల సారం....

మనిషికి భగవంతుడు అందించిన
మానవతామృత గీతం దరపోసం

ఆశయం

అదమరచిన ఆశయం...

మదూరి నరసింహమూర్తి
91645 43253

“నా స్వగారూ, నేను నీరజని పెళ్లి చేసుకోవాలనుకుంటున్నాను”
ఆ మాటలకు తుచ్ఛిష్టడిన నయన్ తండ్రి “ని నీరజ”

“అదేమిటి అలా అడగుతున్నారు మీకు తెలియనట్లు, మామయ్య కూతురు నీరజ”

ఆ మాటలకు నయన్ తల్లి వదనం విప్పారినా, భర్త ఏమంటారో అని ఏమీ మాట్లాడుకుండా ఊరుకుంది.

“బంటి మీద తెలివుండే

మాట్లాడుతున్నావా”

“పూర్తిగా తెలివి ఉండే మాట్లాడుతున్నాను నాస్వగారూ”

“నీరజ రెండు కళ్ళు కనబడని గుడ్డి అమ్మాయి అని తెలుస్తా”

“తెలుసు. అసలు అందుకే నేను నీరజని వివాహం చేసుకోవాలని నిర్ణయించుకున్నాను. అయినా, నీరజ పుట్టు గుడ్డి కాదు కాబట్టి మెరుగైన వైద్యం చేయిస్తే చూపు రావొచ్చు అని నా విశ్వాసం.”

“నీ విశ్వాసం అలా ఉంచు. నువ్వెప్పుడు నిర్ణయించుకున్నావు”

“ఈసోజు తెలవారుతుండగా”

ఆ మాటలు తేలికగా తీసుకున్నాయన బిపోరా, తెల్లవార వచ్చిన కల గురించి చెప్పున్నావా”

“కల కాదు, నిజంగా నా నిర్ణయం

మీకు తెలియచేస్తున్నాను”

“అలా నిర్ణయం తీసుకుందుకి కారణమేమిటి”

“చూపులేని ఒకరికైనా నా చేయి అందించి ఆదుకోవాలని నా జీవితాశయం నాస్వగారూ”

“నీ ఆశయానికి నీరజని ఎందుకు ఎన్నుకున్నావు”

“ఏదైనా సాధించాలంటే స్వంత ఇంటినించి ఆరంభించు అంటారు, నీరజ మన ఇంటి అమ్మాయి, అందుకే”

“ఏమిటే, వాడేదో పిచ్చి పిచ్చిగా మాట్లాడుతూ ఉంటి, నువ్వేమి చెప్పవేమిటి వాడికి”

“నేను చెప్పేదేమిటుందండీ, వాడేమీ చిన్నపెల్లడు కాదు కదా. ఒక నిర్ణయం తీసుకొనే ముందర వాటి పూర్ణాపరాలు ఆలోచించే తెలివి ఉన్నవాడే కానీ, ఏమీ తెలియని వాడేమీ కాదు కదా. అయినా వాడి గురించి నాకంటే మీకి ఎక్కువ తెలుసుగా”

★ ★ ★

“గుడ్డి పిల్లతో కాపురం చేయడానికి నువ్వు, గుడ్డి పిల్లని కోడలుగా తెచ్చుకుందుకి మీ అమ్మ తయారైతే, ఆదర్శవంతుడైన కొడుకుని కన్న నేను మాత్రం ఎందుకు కాదంటాను”

తండ్రి అంత సులువుగా

ఒప్పుకుంటారు అనుకోని నయన్ -

ఒక్కసారిగా తండ్రి పాదాలకు తరువాత తల్లి పాదాలకు నమస్కారం చేసేడు. దాంతో, తల్లి నయన్ నుదుట మీద ముద్దాడి తన సంతోషం వెలిబుచ్చింది.

ఆ విధంగా నయన్ నీరజల వివాహం నెలరోజుల్లోనే జరిగిపోయింది.

పెళ్లికొచ్చిన కొందరు బంధువులు స్నేహితులు నయన్ ని మెచ్చుకుంటే, ఇంకొందరు జాలి చూపెట్టినవారిని అసలు పట్టించుకోలేదు నయన్. మెచ్చుకున్నవారితో - “ఇలా చేయడం నన్నెపరో మెచ్చుకోవాలని ఎంతమాత్రమూ కాదు, నాకు సమాజం పట్ల ఉన్న బాధ్యత మాత్రమే తప్ప, ఔగా నీరజ పట్ల జాలితో అసలు కాదు” అని విపరించేడు.

శోభనం రాత్రి నయన్ నీరజను జాగ్రత్తగా నడిపించుకోవొచ్చి మంచం మీద కూర్చోబెట్టేడు.

నీరజ తడుముకుంటూ క్రిందకు వంగి నయన్ కాళ్ళు అందుకొని నమస్కారం చేసి అక్కడే ఏడుస్తూ కూర్చోబడి పోయింది.

“నీరజా ఏడుస్తున్నావా ఎందుకు”

“నాకు పెళ్లి జరిగే యోగ్యమే లేదనుకుంటాంటే స్వంత బావైన నీవే నన్న పెళ్లి చేసుకున్నావన్న ఆనందం బావ ఇది”

ఆమెన మెల్లిగా లేపి తన ఒడిలో కూర్చోబెట్టుకొని “ ఇప్పుడే చెప్పున్నాను గుర్తుంచుకో, నీ మీద జాలిషణి నేను నిన్ను పెట్టి చేసుకోలేదు. అలా ఎవరేనా అంటే ఈ చెవితో విని ఆ చెవితో వదిలేయా”

ఒక్కసారిగా నీరజ గట్టిగా కౌగలించుకుంది నయన్ని.

“ఇంకో మాట. మన ప్రయత్నం మనం చేసి ఫలితాన్ని దైవానికి వదిలేయాలి కదా. అందుకే, ఈ పెట్లి సందడి కాస్త తగ్గగానే, డాక్టర్ దగ్గరకు తీసుకొని పెట్లి నీకు చూపు తెప్పించే ప్రయత్నం చేయవచ్చు అని చెప్పేను మీకు. అది ఎలా అంటే, నేత్ర దానం చేస్తుంటారు కొందరు. మీరు మాగ్గర మీ పేరు చిరునామా తదితర వివరాలు నమోదు చేయించుకొని వెయ్యి రూపాయలు మాత్రమే ప్రస్తుతం కట్టి వెళ్ళండి. మాకు నేత్రదానం వచ్చే సందర్భంలో, నమోదు చేసుకున్న వారిలో వరుస క్రమంగా మీపేరు వచ్చినప్పుడు మీకు కబురు చేసి ఆమెకు కంటికి చూపు వడవద్దు. నేను నీకు సదా అండగానే ఉంటాను, అలా ఉండాలని నిర్ణయించు కునే నిన్ను పెట్లి చేసుకున్నాను”

చేయవచ్చు, కానీ, కుడికంటికి ఎటువంటి పరిస్థితుల్లో కూడా చూపు తెప్పించలేదు” అని వివరించి, “మిగతా వివరాలు మనం మాట్లాడుకుందాం, వారిద్దరినీ బయట కూర్చోబెట్టి మీరు రండి” అని చెప్పేరు.

నీరజ అత్తయ్యతో పెట్లి బయట కూర్చున్న తరువాత వచ్చిన నయన్తో వైద్యుడు “ఎడమకంటికి చూపు తెప్పించే ప్రయత్నం చేయవచ్చు అని చెప్పేను మీకు. అది ఎలా అంటే, నేత్ర దానం చేస్తుంటారు కొందరు. మీరు మాగ్గర మీ పేరు చిరునామా తదితర వివరాలు నమోదు చేయించుకొని వెయ్యి రూపాయలు మాత్రమే ప్రస్తుతం కట్టి వెళ్ళండి. మాకు నేత్రదానం వచ్చే సందర్భంలో, నమోదు చేసుకున్న వారిలో వరుస క్రమంగా మీపేరు వచ్చినప్పుడు మీకు కబురు చేసి ఆమెకు కంటికి చూపు సందర్భంలో, నమోదు చేసుకున్న వారిలో వరుస క్రమంగా మీపేరు వచ్చినప్పుడు మీకు కబురు చేసి ఆమెకు కంటికి చూపు వడవద్దు. నేను నీకు సదా అండగానే ఉంటాను, అలా ఉండాలని నిర్ణయించు కునే నిన్ను పెట్లి చేసుకున్నాను”

మరోసారి నీరజ గట్టిగా కౌగలించు కుంది నయన్ని.

★ ★ ★

నెల తరువాత, నయన్ తన తల్లి తోడుతో నీరజను తీసుకొనివచ్చి ఆ మహానగరంలో ఉన్న పేరు పడిన కంటి వైద్యునికి చూపించేడు.

అయం నీరజ నుంచి వివరాలు కనుక్కొని ఆమె పుట్టు గుడ్డికి కాదు అని తెలిసిన తరువాత, కొన్ని పరీక్షలు చేసి “ఈమెకు కొంత నాటువైద్యం జరిగినట్టుగా కనిపిస్తోంది. అయినా ఎడమకంటికి చూపు తెప్పించే ప్రయత్నం

వచ్చే ఏర్పాటు చేస్తాము. అప్పుడు మిగతా డబ్బు జమ చేస్తే సరిపోతుంది. మొత్తం ఎంతపుతుందో మా ఆఫీన్ లో కనుక్కొని వెళ్ళండి”

“డాక్టర్ గారు, ఆ లెక్కన మాకు మీ పిలుపు వచ్చేసరికి సుమారు ఎన్నాళ్ళు పట్టవచ్చు”

“మీరు ఈరోజు నమోదు చేసుకుంటే, బహుళా ఒక ఏడాది దాటిన తరువాత గానీ మీకు పిలవలేదు అనుకుంటా”

“అలా అయితే, నాడోక ఆలోచన”
“చెప్పండి”

“ఇంకో” మాట. మన

ప్రయత్నం మహం చేసి ఫలితాన్ని దైవానికి వదిలేయాలి కదా.

అందుకే, ఈ పెళ్ళి సందడి కాస్త తగ్గగానే, డాక్టర్ దగ్గరకు తీసుకొని పెళ్ళి నీకు చూపు తెప్పించే ప్రయత్నం చేస్తానుని మాటిస్తున్నాను. మన అద్విషం ఒకవేళ బాగులేక చూపు రాకపాశితే, నుఫ్సేమీ నిరాశ పడవద్దు. నేను నీకు సదా అండగానే ఉంటాను, అలా ఉండాలని నిర్ణయించు కునే నిన్ను పెళ్ళి చేసుకున్నాను”

“నా దగ్గర ఒక కన్నుతీసి నా భార్య ఎడమకన్నుగా తీర్చి దిద్ది పుణ్యం కట్టుకోండి”

“నయన్, మీరేమీ మాట్లాడుతున్నారో తెలిసే మాట్లాడుతున్నారా”

“పరిపూర్వీకైన సమ్మతితోనే మాట్లాడుతున్నాను”

“మీ వరకూ సరే. మీ భార్య మీ తల్లితండ్రులు అందుకు ఒప్పుకొని మీకు సహకరిస్తారా”

“వారెవరికి తెలియనివ్వకుండా మీపని మీరు కాన్నివ్వండి. అంతా జరిగిపోయిన తరువాత వారికి తెలుస్తుంది. ముందుగా చెప్పే, ఎవరూ ఒప్పుకోరు అన్నది నాకు బాగా తెలుసు”

డాక్టర్ గారు ఒక నిమిషం ఆలోచించి

“అలా అయితే, ముందు మీ కళ్ళు పూర్తిగా పరీక్ష చేయాలి, ఆ తరువాతే నిర్ణయం తీసుకోవాలి”

“తప్పుకుండా. ఎప్పుడు చేస్తారు”

“మీరు సరే అంటే ఇప్పుడే చేస్తాను”

“నాకు పది నిమిషాలు సమయం

ఇష్టండి. నా భార్యనీ తల్లిని ఇంటికి పంపించి వస్తాను”

“సరే వెళ్లిరండి. తొందరలేదు.

మీరెప్పుడు వస్తే అప్పుడే చేస్తాను”

నయన్ బయటకు వెళ్లి “అమ్మా ఇంత దూరం వచ్చేము కదా, నాకళ్ళు కూడా ఒకసారి చూపించుకుంటాను. డాక్టర్ గారు కొంత సమయం పడుతుంది అంటున్నారు. మీరు ఇద్దరూ ఇంటికి వెళ్లిపోండి మన కారులో. మిమ్మల్ని దింపిన తరువాత ట్రైప్స్ ని కారు తీసుకొని ఇక్కడికి రమ్మని చెప్పండి” అని భార్యనీ తల్లి తోడుతో ఇంటికి పంపించి వెనక్కి డాక్టర్ దగ్గరకు వచ్చేడు.

నయన్ కళ్ళను పరీక్షించి డాక్టర్

“మీ కళ్ళు రెండూ పూర్తి ఆరోగ్యంగా ఉన్నాయి. నేత్ర దానానికి సరిపోతాయి. మరొకసారి అలోచించుకొని నిర్ణయం తీసుకోండి అని సలహా ఇష్టకుండా ఉండలేను ఒక డాక్టర్గా. మీ నిర్ణయం అదే అయితే, మా ఆఫీస్ లో వాటికి కావలసిన కాగితాలు పూర్తి చేసి సంతకం చేసి వెళ్లండి. మీరు ఎప్పుడు చేపే అప్పుడే మీకు మీభార్యకు ఒకేరోజు ఆపరేషన్ చేయడం అవుతుంది. ఆమెకు రెండో రోజు చూపు వస్తుంది. ఎవరికీ మీ నేత్రదానం విషయం తెలియకూడదు అనుకుంటున్నారు కాబట్టి మీరు కూడా రెండు రోజులు ఇక్కడే ఉండి, రెండో రోజు సాయంత్రానికి ఇద్దరూ కలిసి ఇంటికి వెళ్లిపోవచ్చు”

“ధన్యవాదాలు. మీ స్టోఫ్కి కూడా దయచేసి నా నేత్రదానం సంగతి మా వాళ్ళాపరికి తెలియనివ్వేద్దని గట్టిగా చెప్పండి”

“తప్పుకుండా. మీ నేత్రదానంతోనే

మీభార్యకు చూపు తెచ్చే ఏర్పాటు చేస్తున్నాము కాబట్టి, మీకు సంబంధించి ఎటువంటి ఫీజు తీసుకోము”

“ఓ! డబల్ ధన్యవాదాలు. నా కుడికన్ను కూడా నేత్రదానం కోసం మీ దగ్గరే రసరోజే నమోదు చేస్తాను”

“ఓ! మిమ్మల్ని ఎలా అభినందించాలో తెలియడం లేదు. మా ఆఫీస్ లో ఆ పని కూడా పూర్తి చేసుకొని రసీదు తీసుకొని వెళ్లండి. ఆ రసీదుని అతిజాగ్రత్తగా మీకు కావలసిన వారి దగ్గర భద్రపరచి, రసీదులో ఉన్న దాత మరణించిన వెంటనే సారి ఆ రసీదు వివరాలతో మాకు ఫోన్ చేయాలని చెప్పండి. ఎందుకంటే దాత మరణించిన ఆరుగంటల లోపల కన్ను తీయాలి, లేకపోతే ఎందుకూ పనికిరాదు”

అక్కడనుంచి, నయన్ అనుకున్న పనులన్నీ చక చక జరిగిపోయి, భార్యాభర్తలిద్దరూ చెరోకన్నుతో ఇంటికి చేరుకున్నారు అని వేరుగా చెప్పవలసిన అవసరం లేదు.

రచయితలకు సూచనలు

- ✓ సమీక్ష కోసం పుస్తకాలు పంపేవారు విధిగా రెండు కాపీలు పంపాలి.
- ✓ పత్రిక కోసం రచనలు పంపించే వారు యునికోడ్లో ఉంటే ఓపెన్ ఐవెన్ ఐవెన్ మరియు పిడిఎఫ్లో మెయిల్ చేయండి.
- ✓ మా పత్రికకు రచనలు పంపినవారు ఇక్కడ అచ్చయాకనే ఫేన్ బుక్లో బ్లౌగ్లో పెట్టండి.
- ✓ ప్రతి రచనకు ఇదీ ఎక్కుడా ప్రచురణ కాలేదని, ఏ బ్లౌగ్లో పోస్ట్ చేయలేదని, ప్రచురణ ప్రసారం కోసం ఎవరికీ పంపి ఉండలేదని పోమీ పత్రం జత చేయండి.
- ✓ పత్రికలో ఒక కథ లేదా వ్యాసానికి నాలుగు పేజీలు మాత్రమే అవకాశం ఉంటుంది. ఈ లెక్కన పదమూడు వందల పదాలకు మించకుండా వ్యాసం, కథ పంపించండి.
- ✓ కవితలు 15 పాదాలకు మించకుండా పంపించండి.
- ✓ వ్యాసాలు, కథలు, కవితలు ఏపైనా పోస్ట్లో కూడా ఈ క్రింది చిరునామాకు లేదా ఇ-మెయిల్కు పంపవచ్చు.
- ✓ ప్రచురణకు స్వీకరించిన రచనల్ని పత్రికనుగుణంగా మార్చు చేసుకునే హక్కు సంపాదకవర్గం కలిగి ఉంటుంది.

తెలంగాణ జాగ్రత్త

పాశం అమృతరాం రెసిడెన్సీ, ఇ.నెం. 1-2-234/13/46/4, 4వ అంతస్థ, ఎన్.టి.ఆర్. స్టేడియం దగ్గర, అరవింద్ నగర్, దోమలగూడ, హైదరాబాద్ - 500 029. తెలంగాణ. E-mail : editor@thangedu.co.in

తునకలు

దా॥ పెరుగు రాముకృష్ణ, 98492 30443

అనుభవం కూడ

ఒక్కసారి ఓడిపోయి
అంపశయ్యకు చేరుతుంది
చేసిన త్యాగాలు
కనపడకుండా
గంగలో కలసిపోతాయి

ఉల్లాసమో
ఉద్యోగమో
ఏదైనా వెలికి రావచ్చు
మార్పు అనివార్యం
రహస్యం బద్దలైనప్పుడు
సంయమనం అవసరం

వెన్నెల శిథిలాల్లో
సంబరం కానేకాదు
మసకబారుతుంది
గాయం ఉన్నప్పుడు
ఒక్కడే భాద్ధ మోయాలి
సమూహందంతా సానుభూతే
పారే నదిలాంటి ప్రయాణం
మానాన్ని మీటుతూ
కదులుతుంటుంది

బతుకు చీకటి కమ్ముతే

నడిరాత్రి నగరంలా
నగ్గంగా వుంటుంది
నిర్పట్టదు
ఊపిరాడదు
నిజం పెట్టే పొగలో

జ్ఞాపకాల ఉనికి లేదు
దారిలో గుచ్ఛుకున్న
ముళ్ళు మాత్రమే గుర్తు
ఊరు పోట్లగిత్తలా
ఊరికినప్పుడు
ఏటి కాలువలో రక్తం

కలత రాత్రులు దగ్గంచేసే
వెలుగు పుస్తకమొకటి
కావాలిసిందే
ఎప్పుడో ఆశల్ని మాపి
తడి మాటలు చెప్పిన
వైనం గొంతు కోస్తుంది
వర్షం కురవక ముందే
రెక్కలు దులుపుకుంటున్న
పక్కల కాలమిది..!

రసకవి నక్క రామన్!

విష్ణుత కవి చరిత...

సుప్పుని సత్యారాయణ
94926 26910

తె లంగాణలో కవులకు,
సాహిత్యానికి కొదువలేదన్నది జగమెరిగిన
సత్యం. కళలకు పుట్టినిల్లుగా ఎంతో
చరిత్రను మూటగట్టుకున్న గొప్పతనం
ఈ నేలకు పుష్టిలంగా ఉందని
చెప్పవచ్చు.

ఉమ్మడి నిజామాబాద్ జిల్లా (ప్రస్తుతం
కామారెడ్డి జిల్లా), బాసువాడ మండల
కేంద్రానికి సమీపాన గల దూర్యాసపురం
మంచి చారిత్రక నేపథ్యం కలిగినటు
వంటిది. నాటి దూర్యాసపురమే నేడు
దురికిగా భాసిల్లతోంది. ఈ దురికి
గ్రామం పూర్వం నుండి సాహితీ వేత్తలకు,
కవులకు, కళాకారులకు పుట్టినిల్ల. ఇక్కడ
నేటికీ జానపద కళలు
ప్రదర్శించబడుతున్నాయి. అటువంటి ఈ
దురికి గ్రామమున ఒక నిరుపేద చేసేత
కుటుంబంలో నక్క బాలయ్య, పర్యమ్మ
పుణ్య దంపతులకు ఆరవ సంతానమే
నక్కరామన్. దైవ సంకల్య సిద్ధివలన
తనకు అఖ్యిన భక్తి మార్గము ద్వారా,
భజన, భాగవతములను నిత్యం చూస్తూ,
వాటిని ఆకలింపు చేసుకొని భజన
కీర్తనలను అల్లడం మొదలుపెట్టారు.
కేవలం పెద్ద బాలశిక్ష వరకు మాత్రమే
చదువుకొని, నీతి శాస్త్రం, రామాయణం,
భారతం, భాగవతం వంటి కావ్యాలలో
శ్రద్ధ కనబరుస్తూ, వాటిని చదవడం

మొదలు పెట్టి సహజ కవితా వికాసాన్ని
అలవర్యుకున్నారు. రకరకాల
శతకములను, కావ్యములను చదవడం
మొదలుపెట్టారు.

తత్వకవిగా...

రామన్ ఆయా సందర్భాలలో అనేక
భక్తి భజన కీర్తనలను రచించి
పామరులను సైతం మెప్పించారు.
భజన కీర్తనలను, మంగళహారతులను
రచించగా ఆపన్నీ అముద్రితంగా
ఉన్నాయి. భక్తజనుల నాలుకల పైననే
తాండవ మాడుతున్నాయి. వారి భజన
కీర్తనలను పరిశీలిస్తే...

“ఉత్తాదట జన్మ ముత్తాదట - ఘనులు
ఘనులు తుత్తన్నమాటనే సత్యామట
ఉత్తామసద్వేద చెత్తాల నోర్క
తుత్తనని వారంత వ్యర్థాలట...!!
ఉత్తాదట??

ఇందూలోనే బ్రహ్మానందమట
మనమూ ఎందూదిరిగి మేలు

జెందామట

డెందామటో రూప విందూనీపొదారా
విందామటకునెపుడు

వందానమనకుంటే!!

ఉత్తాదట??

సారామట యిసంసారామట- చూడ

ఫోరామట - దరికీ జేరామట

సారామటో సాంఖ్య -

తారాకామృతసార

పారాణజేయాని -

ఫోరామనుజులజన్ము!!

॥ఉత్తాదట॥

జీవితం పట్ల ఇంతటి వైరాగ్యాన్ని
తెలియజేయడమే గాక, జీవితం ఎట్లూ
ముందుకు నడిస్తే మోక్షమో, ఏది నరకమో
దుర్లభమైన మానవజన్మ తీరుతెన్నలను
కళకు కట్టినట్లు చెప్పిన విధానం మనకు
ఈ తత్వ కీర్తనలోని ప్రతి పదమునందు
తారసపడుతుంది. ఇది జీవితం పట్ల కనీస
అవగాహన కూడా లేని మూడులకు,
అజ్ఞానులకు గుణపారంగా చెప్పవచ్చు.
దుర్యాసురి క్షీతపొలకుడైన శ్రీ
సౌమిలింగేశ్వర స్వామిని స్తుతిస్తూ అనేక
మంగళహారతులు రాశారు.

తొలుత శ్రీ గణనాథుడిని స్తుతిస్తు

ప్రాసిన ఈ మంగళహారతిని చదివి

తరించవలిందే,

కమలాఢ్యలారా మంగళమాని పొడారే

కరిముఖ్యదేవునకు - మంగళమనరే

భ్రమరాంబ కొమరూనకు ॥ము॥

క్రమముతో ముత్యైదువలు -

సంబుముతో పోరతులు గొలువగ

ప్రమదగణములు వేడగను మన

క్రమలదీర్ఘి చతుర్భుజునకు..

॥కమలాఢ్యలారా॥

వంకారతుండము - వారీజాఢ్యనకూ మీ

రింకాపూజలు సేయరే - మదగజయానా

లింకా స్వరణాలు శాయర ॥ము॥

శంకరూ హరి విష్ణుమూర్తియు
సంకటంబులు బాపుమనుచును
పంకజాసను డమరునుత యిరు
వంకలను గొనియాడుచుండగ
కమలాశ్చులారా??
ప్రతీ వాక్యములో అద్భుతమైన
పదాలపొందిక, భావధార ఎంత రమ్యంగా
ఒదిగిపోయిందో మనం చూడవచ్చు.
మరోచోట పరమశివునిపైన వ్రాసిన
మంగళహారతిని చూస్తే,
మంగాళము గంగాధర - నంగాజిత
సంగీజయ ||మం||
లింగాకురంగానయ -
సంగీకరించీతిమి ||మంగా||
కుండలీభూషణమెండి - కొండ
శ్రీమృత్యుంజయ
రండీరాసపులనెల్ల -
ఖండించేఖండాపరుసు ||మంగా||
అంటూ ఆ పరమేశ్వరుని స్తుతిస్తు,
శివుని లీలావినోదాలను కూడా మరో
మంగళహారతిలో స్తుతించిన పద్ధతి
చూడవలసిందే,

మంగళం శ్రీసామలింగేశ - గైకొనుమి
భక్తుల
మంగళంబిదా నీకు మహేశ!
మంగళము భవభంగ వృషభతు
రంగ మునిజన పుంగవార్చిత
అంగజారి భుజంగ భూషణ
గంగధర భస్మాంగ లేపన ||మంగళం||

జీవితం పట్ల ఇంతటి
వైరాగ్యాన్ని తెలియజేయడమే
గాక, జీవితం ఎట్లా ముందుకు
నదిస్తే మోక్షమో, ఏది నరకమో
దుర్భభమైన మాసపజ్ఞు
తీరుతెన్నులను కళ్ళకు కట్టినట్లు
చెప్పిన విధానం మనకు ఈ
తత్స్వ కిర్తనలోని ప్రతి
పదమునందు
తారసపడుతుంది. ఇఱి జీవితం
పట్ల కనీస అవగాహన కూడా
లేని మూడులకు, అజ్ఞానులకు
గుణపారంగా చెప్పవచ్చు.

సురవరార్చిత చంద్రశేఖర -
గిరిజామనోహర

కరత్రిషాల మృగేంద్రభీకర
దురితజాల విదూర కదనవి
భార కుదరవిహార బలునగ
ధీర రిపుజన వీరవిధు శత
కారిధన్య పురారి జయజయ
||మంగళం||

ఆధ్యాత్మిక ధోరణిలో నిత్యం
నడయాడుతూనే, వివిధ దేవీదేవతలను,
వారి లీలాలను పలురకాలుగా కీర్తించడం,
కొనియాడడం తనలోని ఆర్తిని,
సంవేదనను వ్యక్తపరచడమే అని చెప్పాలి.

శ్రీ మహాపిష్ఠుము కీర్తిస్తూ రచించిన
ఈ మంగళహారతిని చదివి
తరించవలసిందే..

వటపత్రాశయనా! మంగళారాతీ
నీ పటుతరాధ్యాతకీర్తి - ఎన్నుదేరితి
నిటులనయనుత - కుటీలహారణ
దిక్కటమురారి - నన్నిటుకరుణించవే..
||వటపత్రా||

కేవలం ఆధ్యాత్మికతను దృష్టిలో

పెట్టుకుంటే కవిత్యం రావడానికి ఆస్త్రారం
లేదు. అలాంటిది అటు దైవచింతన, ఇటు
సారస్వతమయమైన సేవ రెండూ జోడ్డు
బండిలా నడిచినప్పుడే, పరిపూర్వైన
భావవికాసం కొలుపుతీరుతుంది.

పైన మంగళహారతిలో కూడా రామన్న
అదే నియమమును పాటించారని చెప్పాలి.
ఏ పదమును ఎప్పుడు వాడాలి, ఎట్లా
వాడాలి? అనేది రామన్నకు వెన్నుతో పెట్టిన
విద్య అనే చెప్పాలి. ఎందుకంటే కవిత్యం
యొక్క మార్గికతను, దాని నిర్మాణ
రహస్యమైరిగిన వారికి మాత్రమే
పదాలైన, భాషపైన పట్లు ఏర్పడుతుంది.

శ్రీ ఆంజనేయస్వామిపైన రచించిన
ఈ మంగళహారతి చూడండి,
శ్రీరామచంద్రుని మిత్రా -
మంగళమునీకు అంజనిపుత్రా! ||శ్రీరామ||
నేరూపుతో నీ - మందీరామ జేరీయు
ఆరాతులొసగగా - అవనీషై లెలసిన
దైర్య శ్రీరాములాచార్య - ఏమారాక
అర్య
పూజలుగొన్న వీర్య -

భక్తులనేలూమార్య

దెప్పుడు వాణాచార్య //మిత్రః

జననమైనా క్షణములోపల -

వనజమిత్రుల బట్టిప్రింగిన

ఘనులు సురవరులంతమీకును

పరాక్రమముచె వినయమొంగ

॥త్రీరామః॥

శ్రీసత్యనారాయణ స్వామి వారిని

స్తుతిస్తూ రాసిన ఈ మంగళహరతి

వినవలసిందే,

సత్యనారాయణ మంగళం - మానీ -

బృత్యానేవిత పుభుంగళం //సత్యః॥

నిత్యానారథులు మీ స్తుతమున్

జేయుచు

మర్యాలోకములో - దుర్గర్ష్యుల

ప్రాడగాంచి

నిత్యధిక దుష్టుప్రయముల దు -

ర్షుర్షులందరొనర్షువైరిణి -

దైత్యహరి శ్రీ సత్యదేవా -

దురితములు దొలగించు తుదకును -

సాహిమాం! గోవిందా! //సత్యః॥

ఈ విధంగా రామన్న కలం నుండి

జాలువారిన రచన ఏవైనా, ఎటువంటిదైనా

అది తెలుగు భాషా సౌబగులను

పూయించవలసిందే. భజన, తత్య

కీర్తనలు, మంగళహరతులు ఏని

రచించినా, చిట్ట చివరకు అంకితముగా

కవి తన నామముద్ర (పేరును

సూచించడం) లేదా గ్రామ నామాన్ని,

అక్కడి దైవమును కొనియూడుతూ

ముగింపు పలకడం అనేది ఒక భరవడి.

అలాగే నక్క రామన్న కూడా ప్రతి

రచనయందు తన నామముద్రను

చెప్పుకోవడం అనేది మనం గమనిస్తాం.

మచ్చుకు తాను రచించిన ఒక తత్య

కీర్తన చివరన మనకు ఆ పద్ధతి

కనపడుతుంది.

ఈశ్వరుడట శ్రీ సద్గ్యేశ్వరుడట - రామా -

దాసుని హృదయ నివాసుడట

వాసీగ దురికి పోరీపుని మదిలోన

దాసానుదాసులకు దాసుడు

గాకుంటే.. ||ఉత్తాదట||

చూశారుగా.. ఈ తత్యకీర్తనయందు

తాను రామదాసుగా చెప్పుకుంటూ, దురికి

తన గ్రామము అని తెలియజేయడం ఈ
విధంగా కవి యొక్క నామముద్ర,
స్వస్థలం మనం వారి రచనల యందు
గమనించవచ్చు. ఈ కీర్తనలను
తాడ్యాయి సద్గురు శ్రీ శబరిమాత
అత్యంత భక్తి పొరవర్ష్యంతో భజన
యందు అలసించేదంటే రామన్న యొక్క
సాహిత్యం ఎంతవరకు వ్యాపించిందనేది
మనం అర్థం చేసుకోవచ్చు. అంతే
కాకుండా వీరి మంగళ పూర్తతులు,
కీర్తనలను వీరి శిష్య ప్రశిష్యులు నేటికీ
భజన, యక్కగాన వీధి భాగవతంలో
అలసిస్తుంటారు.

బహుముఖ ప్రతిభావంతులు

కేవలం కవితా రంగంలోనేనే.. అంటే
రామన్నకి జ్యోతిష్యం, వాస్తు విద్య,
పంచాంగం వంటి వివిధ రంగాలలో
ప్రవేశం ఉన్నది. తాను ఎక్కడ భూముల
కొలతలకు వెళ్లినా, లేదా గ్రామమునందు
పంచాయతీ పెద్దగా వెళ్లినా, వాస్తు లీత్యా
వెళ్లినా, ఎంతటి విద్యాంసుడైన చేతులు
ముడుచుకోవలసిందే. అంతటి ఘనుడు.
తన జీవన కాలంలో సాహితీవేత్తలైన గోశిక
నరసింహులు, భూమయ్య, గోపాల దాసు, నరహరి,
పులుకంటి రామకృష్ణయ్య వంటి
సాహిత్యభిలాషులకు వారు మార్గదర్శిగా
నిలిచినారు.

రామన్న జీవించిన కాలంలో, వీరంతా
అప్పుడప్పుడే చేసిన రచనలను, రకరకాల
పద్మాలను సరిచూడమని పరిశోధకునిగా,
గురువుగా భావించి, రామన్న వద్దకు
తీసుకువెళ్లగా, వారు ఆ రచనలు చూసి,
చదివి తిని సలహాలు సూచనలను
అందజేసేవారట.

రామన్న జీవించినంత కాలం
ఎటువంటి ఆడంబరాలకు పోలేదు. తన
సమకాలీకులైన కపులకు మార్గదర్శకంగా
నిలిచినారు. వారి మంచిని మాత్రమే
కోరినారు. ఒక గురు స్కానాన్ని పొంది,
సలహాలు సూచనలు ఇచ్చేవారు. చుట్టూరా
ఉన్న వివిధ కపుల రచనలను పరిష్కరిం
చేవారు. వైజ్ఞాం ప్రభుత్వ పాలనా కాలంలో
భాషామతల్లికి సేవ చేసి, సహజ
కవిపండితునిగా జీవించారు రామన్న.

రామన్ జ్యోతిష్యం,

వాస్తు విద్య, పంచాంగం
వంటి వివిధ రంగాలలో
ప్రవేశం ఉండడమే
కాదు, అందులో వారు
అంబివేసిన చేయగలవారు.
తాను ఎక్కడ భూముల
కొలతలకు వెళ్లినా, లేదా
గ్రామమునందు పంచాయతీ
పెద్దగా వెళ్లినా, వాస్తు లీత్యా
వెళ్లినా, ఎంతటి
విద్యాంసుడైన చేతులు
ముడుచుకోవలసిందే.
అంతటి ఘనుడు.

కేవలం దురికి గ్రామమునందే కాక
చుట్టూరా పది గ్రామాల వరకు వ్యాపి
చెందారు. దూర్మాసపురం అంటేనే
కపులకు, మేధావులకు పట్టుగొమ్మ
అనేమాట జగమెరిగిన సత్యం. వీరి
అనంతరం ఎందరో రచయితలు, కపులు,
నాటక ప్రియులు ఆ గ్రామమునందు
పుట్టుకొచ్చారు. అంతేగాక నేటికీ ప్రతి
సందర్శంలో రామన్ననే గురు
స్థానియులుగా తలవడం మనం
గమనిస్తాం.

అంతటి విశేషమైన సారస్వత సేవలో
కొనసాగిన రామన్న, తన 95వ ఏట
(1983లో) స్వగ్రస్థలయ్యారు. తెలుగు
భాషకు వారు చేసిన సేవలు ప్రశాంసించ
దగినవి. రసహృదయుల మదిలో వారు
ఎప్పుడూ కొలువై ఉంటారు. భజన,
తత్యగీతాలలో వారు జీవించే ఉంటారు.

సారస్వత సేవలో భాగంగా, అన్నయి
సామాన్యమైన సేవ చేసిన నక్క రామన్న
వంటి మహానీయుల గురించి విశ్వ
విద్యాలయస్తాయిలో పరిశోధనలు
జరగవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది.
అప్పుడే కవిత్వమైనా, సాహిత్యమైనా
పదికాలాలపాటు పరిమళిస్తుంది. అప్పుడే
ఆ కవి జనుల గుండెల్లో బ్రతికి ఉంటాడు.

భావి ని తరముల జ్ఞానసంపదలు భువిని
బాలలందరు విజ్ఞాతన్ పరిధవిల్ల
వృద్ధిచెందగ వికసించి పేర్కుతోడ
నిత్య తేజస్సునీభువి నింపగలరు

బాలలె భావి భారతపు భాసిత పూర్వ వికాస తేజముల్
బాలలు నేర్చ గలిన వివరిత జ్ఞాన సుధాంబుధిన్ మహిన్
కాలపరీక్షలన్నియు వికాసము గూర్చుచు మేలు సేయు త
ద్వాలకముల్ కనంగలిగి భారతియున్ ముదమందు చుండునొ

గురువులు బాధ్యతం గలిగి కూరిమి బాలల తేజమెన్ని అ
త్తురిగుమనించుచున్ తగిన దైర్ఘ్యము గూర్చుచు విద్యలన్నిటిన్
నిరతము బోధనేయగ ననేక విధమ్ముల ఛాత్రులందరా
గురువుల యందునుతముల కోరి భజించుచు నుందురెప్పుడున్

చదువగ నెంచువారలను సన్ముతితో వివిధార్థ విద్యలన్
సదమల బుద్ధితో గరపి సాకిన వారలె వృద్ధినొందుచున్
ముదమగు రీతి భారతికి మోదము గూర్చును భూషణమ్ముగా
నదియె గురూత్తమోన్నతుల ఆభరణమ్ముగ నిల్చునెప్పుడున్

త్యాగశీలత గలిగిన ధన్యలేపుడు
చాత్ర సంతతి కనిపెట్టి చదువు నేర్చి
ఉన్నతులుగను తీర్చగా నుర్మి నదియె
ఉత్తమాధ్యాపకకిరీటమ్మన్నతముగ

భావి తరాల

జ్ఞాన సంపదలు

డా॥ రఘుపతి శాస్త్రుల, 73867 58370

గుండె గది

కళతో కరోనాను పారద్రోలిన వృద్ధ దంపతులు...

హుమాయున్ సంఖీర్
94411 17051

(గత సంచిక తరువాయి)

అలాగే తమ కులవృత్తి అయిన కమ్మరి పని కూడా మొత్తమే నేర్చుకున్నాడు. నాగలి చెక్కడం, ఎడ్డబండి, బండి గిర్లలకు పట్టలు డ్యూడిపోతే వాటికి పట్టలు కట్టడం, కొంకులు, కొడవళ్లు, గొడ్డలి, పారలకు కామలు నేయడం, తలుపులు, చెరడి బాదులు చెక్కడం ఇలా అన్ని పనులు నేర్చుకున్నాడు పాపయ్య.

తన తండ్రి తనకు గురువు. తనకొచ్చిన విద్య తన కొడుక్కి, నేర్పించాలని తండ్రి పడ్డ తపనను నిజం చేశాడు పాపయ్య. పాలు బాలంగిరిల్లు కొత్తగా ఎవరైనా నిర్మిస్తే దానికి దూలం, వాసాలు, పెండెల పనంతా పాపయ్య చేస్తూ, ఆ చుట్టు పక్కల డ్యూర్లో మంచి పనిమంతు డిగా పేరు సంపాదించుకున్నాడు.

ఇటు వ్యవసాయం పనిలోనూ ఎక్కడ శక్తివంచన లేకుండా పనిచేశాడు.

స్నూర్దూస్టి, పనిలో ఉత్సాహవంతుడు.

అతని విగ్రహానికి ఆ డ్యూర్లో చాలామంది కన్సపిల్లలు పడి చెచ్చేవారు. ఈ క్రమంలోనే అతనికి రేడియోలో వాణిష్టి, నాగేశ్వరరావుల సినిమాల గురించి వినడం.. టాకీసుకు వెళ్లి వారి సినిమాలు చూడటం ప్రారంభించాడు.

గోలి లింగాల నుంచి ఎల్లారేడ్డిపేట 20 కిలోమీటర్ల దూరం ఉంటుంది. “లక్ష్మీ

టాకీస్సు మీ అభిమాన తారలు నాగేశ్వర రావు, వాణిష్టిలు నటించిన అద్యుత చిత్రం “అలుమగలు” అడుతోంది. రోజూ మూడు ఆటలు. తప్పక చూడండి” అని ఆట రిక్కాలో అనాన్వేమంట విన్నాడంటే చాలు ఇక ఆ సినిమా చూడాల్చిందేనని మనసులో గట్టిగా నిర్ణయించుకునేవాడు.

తనతోటి స్నేహితులతో సైకిల్ల మీద ఎల్లారేడ్డిపేటకు బయలుదేరి వెళ్లేవారు. ఇక్కడి పాలంలో బుంగలు కట్టడం, కాలువ నీళ్లు మడులల్లకు పారబెట్టడం, గోదలకు పచ్చిగడ్డి కోసుకురావడం, పాలు పితికి వాడికలోళ్లందరికి పోసిరావడం..., వంటి పనులన్నీ చకచక కానించుకొని కర్బ్బ్ టైంకు సినిమాకు వెళ్లేవాడు.

తన అభిమాన హీరో హీరోయిల్ల సినిమా అని మరింత పూపారుగా పని చేసేవాడు. రోజూ మూడు ఫోలు.

ఒకటిన్నరకు నమో వెంకటేశ.. అని రికార్డు పడుతుంది. రెండు గంటల వరకు ఆ సినిమా పాటలు ఈ సినిమా పాటలు పెడతారు. ఈ అరగంటలో టీకెట్స్ ఓపెన్ అవుతాయి. వీళ్లు నమో వెంకటేశ పడే టైంలో సైకిల్ పెడల్స్ మీద కాలు మోపారంటే రేసు గుర్రాల్లా తాక్కేవారు.

ఒక్క సైకిల్ మీద ఇద్దరు కూర్చుని అరగంటలో లక్ష్మీ టాకీస్సులో ఉండేవారు. సినిమా చూశాక అక్కడే పోశాటల్లో వేడి వేడి మిరపకాయ బజ్జీలు తిని, ఇంటికి

కొన్ని పార్టీల్ కట్టించుకొని తిరుగు ప్రయాణం అయ్యేవారు.

రోడ్డు వెంట వస్తూ ఘుంటసాల, సుశీల పాటలు పాడుకుంటూ యమ జోవ్ మీద వచ్చేసేవారు. వస్తూ మధ్యలో తాండూర్ గేటు దగ్గర పూగ్గర్ తాటి, ఈత చెట్ల కల్లు తాగేసేవారు. ఇంటికి కూడా తెచ్చేవారు.

అలా కొన్నిసార్లు లక్ష్మీ టాకీస్సులో టికెట్లు తీసుకుంటూ చూపులు కలిశాయి పోచ్చు, పాపయ్యలకు. పోచ్చు ఒక్కసారి తన కుటుంబ సభ్యులతో, కొన్నిసార్లు తన దోస్తులతో కలిసి ఎద్దుల బండిలో వచ్చేది సినిమాలకు.

సినిమాకు వచ్చినప్పుడల్లా వాణిష్టిలా తయారై వచ్చేది. కళ్లకి కాటుక, కొప్పు జడ, ముఖానికి పొడార్ రాసుకుని అందంగా తయారై వచ్చేది. సినిమాకి ముందు తర్వాత తన చూపులు తన నాగేశ్వరరావు కోసం వెతికేవి. వారిద్దరు అనుకున్నట్టుగానే వారికి ఒకరికొకరు వాణిష్టి, నాగేశ్వరరావులే అయ్యారు.

మాట్లాడుకోవడం తక్కువే కానీ, చూపుల బాసలే ఎక్కువ వారిమధ్య వారానికి ఒకసారి జరిగే ఎల్లారేడ్డి పేట సంతలో కూడా ప్రత్యేకంగా కలుసు కోవడం, ఉగాదికి జరిగే పదకొండు రోజుల జాతరలో ఇద్దరూ ప్రతిరోజూ జాతరకు వెళ్లి కలుసుకునేవారు.

ఒకరోజూ తన పోచ్చును ప్రేమిస్తు

నుట్టు ఇంట్లో చెప్పాడు.

అందుకు పెద్దవాళ్ల నుంచి విముఖత వచ్చింది. కారణం కులాల పట్టీంపు. పోచవ్వ కూడా తనవాళ్లకు తన ప్రేమ వ్యవహారం గురించి దైర్యంగా చెప్పింది. అక్కడ కూడా అదే తిరస్కారం. ఎలాగైన పెద్దలను ఎదురించి పెళ్లి చేసుకోవాలని గట్టిగా నిర్ణయించుకున్నారు.

తన స్నేహితులతో కలిసి లేచిపోయి పెళ్లి చేసుకోవాలని అనుకున్నాడు.

అందుకోసం పక్కా ప్లాన్ వేశాడు. రాత్రి తొమ్మిది తర్వాత ఆ ట్యూషన్లో అందరూ పడుకుంటారు. అక్కడికి సైకిల్ల మీద వెళ్లారు. ఆ చీకట్లో అందరూ పడుకున్న సమయంలో పోచవ్వ సంచిలో బట్టలు సర్పుకుని ఇల్లు దాటి వచ్చింది.

పాపయ్య సైకిల్ క్యారీల్ మీద కూర్చుంది. మూడు సైకిల్లు ఉన్నవి ఫ్రైండ్స్‌తో కలుపుకుని. ఆ రాత్రి పదిన్నర వరకు ఎల్లారేట్స్‌టికు చేరుకోగలిగితే ప్రౌదరాబాద్ వెళ్లే ఎక్స్‌ప్రెస్ బస్సు వస్తుంది. దాన్ని అందరూ రాత్ కీ రాణీ అంటారు.

ఆ బస్సేకీ

ప్రౌదరాబాద్ వెళ్లి అక్కడ ఒక చిన్న గుళ్లో పెళ్లి చేసుకున్నారు. ఇరు కుటుంబాల కోపాలు తగ్గాక వద్దామని అక్కడ ఒక గది కిరాయికి తీసుకొని కొత్త కాపురం పెట్టారు. ఆ పనులు, ఈ పనులు చేసుకుంటూ బాంధవంలో మరింత బలపడసాగారు.

అక్కడికి వెళ్లినా వారంవారం సినిమాలు కలిసి చూడటం మానలేదు. నాగేశ్వరరావు, వాణిశ్రీ సినిమాలైతే ఎన్నిసార్లు అయినా చూసేవారు. ప్రేమ నగర్, దసరా

బుల్లోడు, ఆత్మియులు, ఆలుమగలు, విచిత్ర బంధం, బంగారు బాబు, కొడుకు కోడలు, భలే రంగడు, పవిత్ర బంధం, సెక్రటరీ, చిలిపి కృష్ణుడు, దత్త పుత్రుడు, దేవదాసు మళ్లీ పుట్టాడు, రాజు రమేష్ అండమాన్ అమ్మాయి, విచిత్ర జీవితం..., ఇలా ఆ జంట నటించిన ప్రతీ సినిమాను చూస్తూ, వాళ్లనివాళ్లు వాణిశ్రీ, నాగేశ్వరరావుల్లా ఊహించు కుంటూ.. ఎలాంటి బాదరబుందీలు లేకుండా జీవన మాధుర్యాన్ని ఆస్వాదిస్తున్నారు.

కొన్ని రోజులు గడిచాక.. సంక్రాంతి పండగ సందర్భాన్ని పురుస్కరించుకుని పోచవ్వ వాళ్ల ఊరికి వెళ్లారు. విచిత్రంగా, వీళ్లను చూసి తమలోని ద్వేషాన్నంతా కడిగేసుకొని ఆహ్వానించారు వాళ్ల పెద్దమనములు. పాపయ్య ఇంట్లోనూ అదే పరిస్థితి. అటు ఇటు పెద్దమనములు అందరూ తమను అర్థం చేసుకుని తమను అంగీకరించారు అన్న ఆనందంలో కొత్తిల్లు కట్టడానికి సిద్ధం అయ్యాడు పాపయ్య. ఎప్పటినుంచో తన తండ్రి చెబుతున్న కొత్తింటి కలను నిజం చెయ్యడానికి ఉద్యుక్తుడయ్యాడు.

తన చేతిలో పనే అవడంతో పాలు

బాలంగిరి ఇల్లును నిర్మించాడు. తన తండ్రికి తనొక్కడే కాబట్టి ఇల్లును తన తండ్రి ఎలా చెబితే అలా కట్టించి ఆ కొత్తింటిని తండ్రికి కానుకగా ఇచ్చాడు.

కొత్తింట్లో కొత్త కొత్త సంబంధాలు అన్నట్టు పాపయ్య, పోచవ్వకు వరుపగా నలుగురు సంతానం కలిగారు. ముగ్గురు కొడుకుల తర్వాత ఒక ఆడపిల్ల పుట్టింది. “ఈకిత్త ఆడపిల్లనే పుడుతడి. బిడ్డె పుట్టితే పిల్లలు కాకుంట ఆప్రీషన్ చేపిద్దాం” అన్న సోయిలో ఉన్నాడు పాపయ్య.

అలా ముగ్గురు మగపిల్లల తర్వాత ఆడపిల్ల పుట్టింది. అప్పుడు ఆడపిల్ల తండ్రిగా పాపయ్య చేసిన సంబంధాలు అన్ని ఇన్నీ కావు. పిల్లల పెంపకం, వాళ్ల చదువులు, పెళ్లిళ్ల అందరివి చేసి భాధ్యతలన్నీ తీర్చుకున్నారు.

చిన్న కొడుకు నరేష్ ఉద్యోగ నిమిత్తం

దుబాయ్లో ఉంటున్నాడు. సురేష్ టీచర్గా స్థిరవడ్డాడు. రమేష్ పర్ట్రలైజర్ పొవ్ వెట్టుకొన్నాడు. ఈ ఇద్దరు కొడుకులతో కలిసి ఉన్నారు కొంతకాలం వరకు. ఆ తర్వాత కోడళ్లకు పొసగలేక వేరు కాపురాలకి పోక తప్పలేదు.

అమ్మను, నాన్నను పంచుకుండా అనుకున్నారు. కానీ, వీళ్ల ఒప్పుకోలేక తామే అలగ్గో ఉంటామని స్వచ్ఛందంగా చెప్పేశారు. ఆ తర్వాత కొన్ని రోజులకు కొడుకులకు పాతింటి మీద ముఖం మొత్తంది. హైవే పడటంతో కొన్ని పరిశ్రమలు దగ్గర్లో పడ్డాయి. దీంతో ఊరు చుట్టుముట్టు భూములకు అమాంతం విలువ పెరిగిపోయింది. పంట పొలాలు అమ్మకొని చాలామంది డబ్బుగలవాళ్లు అయ్యారు.

ఆ డబ్బులతో ఉన్న పాతిళ్లను కూల్చేసి కొత్త కొత్త భవనాలు కట్టుకుంటున్నారు.

అలా కొంత కాలంలోనే ఊరు రూపురేఖలే మారిపోయాయి. “ఈ అభివృద్ధి అనేది ఎందరి జ్ఞాపకాలనో అత్యంత కర్కుశంగా చెరిపేస్తుంది” అనుకుని పాపయ్య, పోచవ్వులు ఎంతో బాధపడ్డారు. “ఆ ఇల్లును కూల్చుట మాకు ఇష్టం లేదు” అని ఎంత చెప్పినా వినకుండా.. చివరికి కొడుకులే వాళ్ల పంతాన్ని నెగ్గించుకున్నారు.

నాలుగు నందల గజాల ఫ్లాంలో ఉన్న ఆ ఇంటిని కూల్చేసి పిల్లర్లతో కొత్త ఇంటిని కట్టారు. పాతింటిని కూల్చగా కుప్పగా పోసిన ఆ మట్టి, దూలాలు, తలుపులు, సౌకోట్లను చూస్తూ చాలా రోజుల వరకు వాళ్లు బాధపడ్డారు. కొత్తింట్లో వీళ్ల కోసం నాలుగో ప్లోర్లతో సింగిల్ బెడ్రూం పోర్స్ కట్టిచ్చారు.

కానీ, వీళ్లకు అంత పైన ఉండటం నచ్చలేదు. “ఎపుసం జెయ్య శాతమైతలేదు. ఆ ఉన్న పొలాన్ని గూడ అమ్మకున్నారు. ఇల్లు కూలగొట్టిరు. గంత మీదికి తంతెలు ఎక్కుడు మాతోని గాదు. గాలిపు ఉన్నా మేము మీదికి ఉండం. ఎందుకంటే భూతల్లి స్వర్ఘ లేకపోతే

మన్మకు వట్టదిరా” అని కింద వాచ్చేస్తున్న కోసం కట్టిన ఆ గదిలోనే ఉన్నారు. కింద మాత్రం

నేల కనిపించేలా ఆ గదిలో, బయట పార్ట్రూంగ్ స్లైసులు వేసిన బండలను పీకించేశారు.

అక్కడ మాత్రం కొడుకుల మాటలు అస్యలు నెగ్గినివ్వలేదు. గదిలో ఎర్రమన్నతో అలకడం, పార్ట్రూంగ్ స్లైసులో కళ్లుపి చల్లడంలో వారికి అదో అనందం.

“తమ బతుకులున్న మాధుర్యంను ఎవరు గుంజాకోలేదు” అనే భావన వాళ్లలో. చేతకాకపోయినా గొడ్డళకు, కొడవళకు కామలు వేస్తూ తన వృత్తిలో కొనసాగుతా కొడుకుల మీద ఆధారపడకుండా బతుకుతున్నారు.

తన పనిముట్టను ఎంతో భద్రంగా దాచుకున్నాడు కాబట్టి కొడుకుల మీద ఆధార పడకుండా తమ పని తాము చేసుకుని బతికేస్తున్నారు. ఆ గ్రోండ్ ప్లోర్ వాకిల్లో బొగ్గులతో గులేర్ పోయ్య కూడా పెట్టుకున్నారు. కొడుకులతో వేరు పడ్డప్పటినుంచి ఆ గదే వారి ప్రపంచం అయిపోయింది.

ఎప్పుడూ చలాకీగా, హుపారుగా పాగిపోతున్న వారి జీవితాన్ని మరింత హుపారెత్తుంచడానికి వాళ్ల మధ్యకు స్ట్రోఫోన్ వచ్చింది.

అది వచ్చాక వారి ప్రపంచం ఇంకా మారిపోయింది. సరికొత్త ప్రపంచం పరిచయమైంది.

వాళ్ల కూడబెట్టుకున్న డబ్బులు తక్కువ పడటంతో కొడుకు సురేష్ దగ్గర పోరి మరి ఫోన్ కొనుకున్నారు. ఆ వాడకట్టులో ఉండే బీట్క చదువుకుం టున్న రాజు వాళ్లకు స్ట్రోఫోన్ వాడకం మొత్తం నేర్చించాడు. వారికి నాగేశ్వరరావు,

వాణిశ్రీలు అంటే ఎంతో అభిమానమని, వారి పాటల మీద వీళ్ల డాన్సులు అదరగొట్టడం చూశాడు.

ఆ దిశగా వారిని ఎంకరేస్ చెయ్యాలని వాళకు ఇన్ స్టోర్స్ ను కూడా పరిచయం చేశాడు. అప్పటినుంచి వారి ప్రపంచం ఇంకా ఇంకా మారిపోయింది. నాగేశ్వర రావు, వాణిశ్రీ గెటప్పు వేసి నిడియోలు చేయడం ప్రారంభించారు. అతికొద్ది సమయంలోనే మిలియన్ల పాలోవర్లను సంపాదించుకున్నారు.

ఎంతోమంది వారి ప్యాన్స్ ఆ డంరికొచ్చి వాళ్లతో సెల్పిలు దిగి వెళ్లేవారు. సినిమాల్లో నటించమని అడుగుతున్నారు కొందరు సినిమావాళ్లు.

కానీ, నటించమని చెప్పేశారు.

“మేమేదో గీ ఈడుల మన్మపట్టక ఏవో నిడియోలు జేస్తున్నం. మమ్ముల ఇంతే ఉండనియ్యారి. ఈ శాతగాని ఈడుల ఉరులూడలేం” అని చల్లగా తిరస్కరించారు.

అప్పటినుంచి వారి పేరు నాగేశ్వరరావు, వాణిశ్రీ అనే పడిపోయింది. కొన్ని ప్లతికల వాళ్ల వాళ్ల గురించి రాశారు. టీటీల్లో కూడా వచ్చింది. ఈ క్రమంలోనే పాడు కరోనా వాళ్లకు అంటుకుంది. తొలుత పాపయ్యకే సోకింది.

పోచవ్వుకు చెక్ చేస్తే ఆమెకూ పాజిటివ్ అని తేలింది. “దవాకానకు రాకుంట ఈ అర్థలనే ఉండి మా రోగం కమ్మి జేసుకుంటం. మాకు మందులు ఎవ్వేవ్వి వాడాల్స్ చేస్తే సాలు” అని డాక్టర్ ముందు ఫారాఫాండిగా చెప్పారు. పస్సిటల్లలో కరోనా పేపెంట్లు

రోజురోజుకు నిండిపోతుండటంతో..
చాలామందిని కరోనా రోగులను ఇళ్ళలోనే
ఉంచి చికిత్స అందిస్తున్నారు వైద్యులు.

డాక్టర్ రూ వారికి మందుల కోర్స్
వివరించారు. ఆ మందులు వేసుకుంటూ
కరోనాను దులిపి అవతల పారెయ్యాలనే
కృత నిశ్చయంతో ఉన్నారు. అయితే
కరోనా కన్నా ముందే పోచవ్ ఒంట్లో
షుగర్, పాపయ్యకు మోకాళ్ల నొప్పులు
ఉన్నాయి. వాటికి సంబంధించిన
మందులు వాడుతూనే కరోనా మందులు
కూడా వాడుతున్నారు.

మనవళ్లు, మనవరాళ్లను వాళ్ల వైపు
రానివ్వడం లేదు. అయినా వీళ్లు
బాధపడలేదు. “ఈ కష్టకాలంల మనలను
మన అభిమాన తారలు నాగేశ్వరరావు,
వాణిజైలే కాపాడుతరు” అనుకుని ఇంకా
వీడియోలు ఎక్కువ చేస్తున్నారు.

ఆ వాడకట్టులో చాలామంది వీళ్లకు
కరోనా సోకిందని ఇటు రావడానికి
సాహసించడం లేదు. ఎవరి ప్రాణభయాలు
వాళ్లకు ఉన్నాయి. ఆ ఊళ్లో ఇప్పటికే
చాలామంది తమ ఆత్మీయులను
కోల్పోయారు. ఫ్యాన్స్ అని చెప్పుకునే
వారు కూడా ఇటు రావడం లేదు.
అయినా వీళ్లు తమకు కరోనా సోకిందనే
విషయాన్ని ఎవరి ముందూ చెప్పుకోలేదు.

బయలు కిరాణా పాపు అతను
సరుకులు ఇవ్వనని మొండికేశాడు. దీంతో
సురేష్ ఎల్లారేడీ పేటకు వెళ్లి ఎవరికి
అనుమానం రాకుండా సరుకులు,
కూరగాయలు ఒకేసారి ఎక్కువ
తెచ్చుకుంటున్నాడు.

ఆరోజు పోచవ్ బర్త్ డే. ఆమె బర్త్ డే
అమె కన్నా పాపయ్యకే ఎక్కువ గుర్తు.
ఆరోజు రాత్రి పాపయ్య అమెను నిద్రలేపి
పుట్టినరోజు శుభాకాంక్షలు చెప్పాడు. లైటు
వెయ్యగానే గడంతా అందంగా డెకరేట్
చేసి ఉంది. “నీ పుట్టినరోజును మనం
సంబంంగ జేసుకుండామా?” అంటున్న
భర్త వైపు మురిపెంగా చూసింది పోచవ్.

మళ్ళీ పాపయ్య అందుకుంటూ
“నువ్వేం టెన్నన్ వడకు. ఇప్పుడు దుకాన్లు

అన్ని బందు ఉన్నయి గదా. నేనే నీకోసం
ఇంట్లో కేక్ తయారుజేస్తో” అన్నాడు.

ఆలస్యం చెయ్యకుండా పైదాపిండి,
చక్కెర, గుడ్లు తీసుకుని కేకు
తయారుచేయడానికి సిద్ధం అయ్యాడు.
తల్లి పుట్టినరోజు అని తెలిసి, కొడుకులు,
కోడళ్లు, మనవలు, మనవరాళ్లు,
కూతురు, అల్లుడు, వాళ్ల పిల్లలు పోన్నలు
చేసి బర్త్ డే విషేష చెబుతున్నారు. వై
ఫ్లోర్లో ఉన్నవారు కిందికొచ్చి విషేష
చెపులేకపోతున్నారనే బాధ ఉన్నా.. సోపర్
మీడియాలో వాళ్ల ఫ్యాన్స్ పంపుతున్న
శుభాకాంక్షల వెల్లువలో అవన్నీ
మర్చిపోతున్నారు.

ఆరోజు వారిద్దరే ఆ గదిలో కేక్ కట్
చేసుకుని ఒకరికారు తినిపించు
కున్నారు. వాణిజై, నాగేశ్వరరావుల పాట
ఒకటి పెట్టుకుని ఆనందంగా చిందులు
వేశారు.

పక్కం రోజుల తర్వాత డాక్టర్ రూ వచ్చి
వాళ్లకు రాపీడ్ టెస్టులు చేశారు.
పాపయ్యకు నెగెటివ్, పోచవ్కు
పాజిటివ్గా తేలింది.

దీంతో డాక్టర్ రూ వారిని వేరు ఉండాలని
చెప్పారు. లేదంటే అమ్మను ఒంటరిగా
అసుపత్రిలో జాయిన్ చేయడానికి
కొడుకులు, కోడళ్లు వెనకాడలేదు. కానీ,

పోచవ్కు చెక్ చేస్తో

అమెకూ పాజిటివ్ అని తేలింపి.
“దవాకానకు రాకుంట ఈ
అర్లనే ఉండి మా రోగం కమ్మ
జేసుకుంటం. మాకు మందులు
ఎవ్వేవ్వి వాడాల్సో చేపే సాలు”
అని డాక్టర్ ముందు
ఖురాబుండిగా చెప్పారు.
హస్పిటల్లలో కరోనా పేపంట్లు
రోజురోజుకు నిండిపోతుం
డటంతో.. చాలామందిని
కరోనా రోగులను ఇళ్లలోనే
ఉంచి చికిత్స అందిస్తున్నారు
వైద్యులు.

పాపయ్య అందుకు ఒప్పుకోలేదు. “నా
పెండ్లాంను నేను యాడికి పంపియ్య.
నాకు తక్కుంది గదా. దానికి గూడ
తక్కుతది. అప్పటిదాంక నేనే దానికి శావ
జేస్తు” అని వాదించాడు పాపయ్య.

తండ్రి మొండితనానికి కొడుకులు,
కోడళ్లకు మండిపోయింది. “నాకు తక్కున
కరోనా మల్లస్తే దుల్చేస్త నేను. నేను శాన
మొండోన్ని.. నా మొండితనంను జాశి
కరోనా సచ్చిపోవాలె ఏమనుకుంటున్నరు
ఆ?” అని ఎంతో గుండె నిబ్బరంగా
అంటున్న భర్తను చూసి మురిసిపోయింది
పోచవ్.

కానీ, మనసులో భయం. “తక్కున
జబ్బు మల్ల నాతోని అంటుకుంటే ఎట్ల?”
అనే ప్రశ్న ఆమెను తోలుస్తోంది ఓష్టెపు
నుంచి.

ప్రతిరోజు పెళ్లానికి వండి
పెడుతున్నాడు, ఆవిర్లు పడుతున్నాడు.
మందులు వేస్తున్నాడు. “పోశి, ఈ
రోగంను దుల్చి అపుతల వారెయ్ జల్లిన.
మనం ఇంకా మస్త ఈండియోలు జేద్దం
సరేనా?” అని తనలో ఉత్సాహపోన్ని
నింపుతున్న భర్తను చూస్తూ పొంగిపోవడం
అమె వంత్తెంది.

కొడుకులూ, కోడళ్లంతా వాళ్ల
అత్గార్ల ఊళ్లకు వెళ్లిపోయారు. లంకంత
ఆ కొంపలో వీళ్లిద్దరే ఉంటున్నారు.

ఆరోజు పోచవ్కు దగ్గు, దమ్మ
ఎక్కువైంది. అన్నం రుచించడం లేదు.
శ్వాస ఎగబీలుస్తోంది. ప్రాణం చిక్క
బట్టుకున్నట్టు అపుతోంది.

తనకోసం ఉడకబెట్టిన కోడిగుడ్డు
తెచ్చి ఇస్తున్న భర్త వైపు చూస్తూ.. “ఓ
అయి నాకు పానమంత గావర గావర
అయితున్నది. సచ్చిపోతనేమో
అనిపిస్తున్నది” అంటున్న పోచవ్ నోటికి
తన చేయి అడ్డం పెట్టడు పాపయ్య.

“పాగల్దానివా? ఇసుంటి మాటలు
మనం మాటలూడ్డే పిచ్చి మొకండానా.
నువ్వు జూడు నాలుగొడ్డలు అయితే గీ
రోగాన్ని తక్కు జేస్తున్ని తయ్యున
అడుతవు” అని ఛైర్యం ఇస్తున్న భర్త

ముఖంలోకి చూస్తూ ఆ ఉడకబెట్టిన గుడ్డును తీసుకుని తింటోది. ఇంతలో ఆమెకు ఊపిరి అందడం కష్టమైంది. “ఆ.. నాకు గాలి ఆడ్డలేదే” అని పిడికిలి బిగపట్టి కింద పడిపోయింది. “పోవీ పోవీ.. ఏమైందే నీకు.. ఏం గాదు నీకు.. లెవ్ లెవ్..” అని ఆమెను పట్టి లేపుతున్నాడు.

వెంటనే తన ఫోన్ తీసి మెడికల్ పావ్ అతనికి ఫోన్ కలిపాడు. “బాబూ, జర మా ఇంటామెకు గాలి ఆడ్డలేదు. జట్టున ఒక ఆక్రీజన్ సిలిండర్ వట్టుకరా” అన్నాడు అదుర్గాగా. “ఇప్పుడు లేవు అంకుల్. తెచ్చిన లోడంత అడ్వైన్ బుక్ జేసుకున్నోళ్కు సప్పె జేశినం. సాయంత్రం అస్తుయి. అప్పుడు పంపిస్తా” తీరిగ్గా సమాధానం ఇచ్చాడు.

ఇక్కడ తన ఒడిలో తల పెట్టుకుని పడుకుని ఉన్న పోచవ్వ ఊపిరి అందక రొపుడం చూసి అతని మనుసు ఇంకా గాభరా అవుతోంది. “వెందీ అట్ట మాట్లాడుతున్నవ్? ఎట్లనన్న జేశి జిల్లిన ఒగ సిలిండర్ పంపియ్య” అన్నాడు గాద్దదిక స్వరంతో.

“ఏం మాట్లాడుతున్నవే నువ్వు? ఉంటే పంపనికి నాకేం తీటనా? ఆక్రీజన్ సిలిండర్లు బగ్గ పాటేజ్ అయినయి. అక్కడ కేంద్రం పంపిస్త అన్న ఆక్రీజన్ ఇంకా మన రాప్లోనికి అందలేదు. అది అందుతే గానీ, మీకు నేను సిలిండర్ పంపియ్యేను. ఆక్రీజన్ సిలిండర్ పాటేజ్తోనీ కొత్తగ శాసమంది సచ్చిపోతున్నరు. మీ నసీబ్ ఇగ” అని ఫోన్ పెట్టేశాడు అతను.

అతని మాటలు వినగానే పాపయ్యలో మరింత ఆందోళన. ఏం చెయ్యాలో పాలు పోవడంలేదు. వెంటనే గేటు తీసుకుని బయటకు వెళ్లి.. “రామవ్యా.. ఓ రామవ్యా.. జర జల్లిన ఇటు రా. మీ అక్క అంత ఎటో జేస్తున్నది” అని పిలిచాడు. రామవ్య వెంటనే తలుపు తీసుకుని బయటకు వచ్చింది. ఆమె వెనకాలే కోడలు వచ్చింది. “మా అత్తమ్మ రాదే మామా.. ఏమన్నుంటే పాలీసోళ్కు గానీ, డాక్టర్కు గానీ ఫోన్ జెయ్. పుణ్యానికి వోతే

పాపం సుట్టుకునే రోజులు ఇవి” అని నిరోహామాటంగా అంటున్న ప్రమీల మాటలు పాపయ్యలో మరింత ఆందోళనను పెంచాయి.

ఏం చెయ్యాలో తోచడం లేదు. కాళ్ల వణుకుతున్నాయి. రామవ్య ఏం చెయ్యలేక గుంభనంగా నిల్చండి పోయింది. పాపయ్య ఫోన్ కోసం వెదుకుతున్నాడు.

ఎవరికి ఫోన్ చెయ్యాలో తోచడంలేదు అతనికి. పోచవ్వ కనుగొఱ్ఱు తేలేస్తోంది. శ్యాస కోసం చాలా ఇఖ్యంది పడుతోంది. “తన పంచప్రాణం తన కళ్ల ముందే పోయేలా ఉంది” అనే ఆలోచనతో సతమతం అపుతున్నాడు.

డ్యాక్టర్ నంబర్కి కలుపుతున్నాడు బిబీ వస్తోంది. ఆ వెంటనే పోలీసుల నంబర్ కొట్టాడు. వాళ్ల లిఫ్ట్ చేశారు. ఇదీ పరిష్ఠితి అని చాలా అదుర్గా చెప్పాడు.

వాళ్ల “సిలిండర్ వచ్చేవరకు లేట్ అవ్యోచ్చు. అప్పటివరకు నీ నోటితో కృతిమ శ్యాస అందివ్వు తనకు” అని సలహా ఇచ్చారు. వెంటనే ఫోన్ కట్ చేశాడు. తన నోటితో ఆమె నోటిని గట్టిగా బంధించి గాలి వదుల్లున్నాడు ఆమె నోటోకి. కొంత సేపటివరకు అలాగే చేస్తున్నాడు.

కాసేపయ్యాక ఆమెలో మార్పు కనిపించింది. “హమ్ముయ్య” అనుకున్నాడు. వెంటనే అక్కడున్న కాసిన్ని గోరువెచ్చని నీళ్లను ఆమె గొంతులో పోశాడు.

తాగాక కాస్త స్థిమితపడింది పోచవ్వ. అప్పయిత్తుంగా ఉలికొస్తున్న కన్నీళ్లతో పాపయ్యను గట్టిగా అలుముకుంది.

అరగంటలో పోలీస్ జీవ్ వచ్చి ఇంటి ముందు ఆగింది. ఆక్రీజన్ సిలిండర్ అందించి వెళ్లారు వాళ్ల. హెల్త్ వర్క్స్ వచ్చి ఆక్రీజన్ సిలిండర్ పెట్టి, మరిన్ని మందులు ఇచ్చి వెళ్లారు.

ఆరోజు హెల్త్ వర్క్స్ వచ్చి ర్యాపిడ్ టెస్టులు చేశారు ఇద్దరికి. ఇద్దరికి నెగటివ్ రిపోర్ట్ వచ్చింది.

“పాగల్దానివా?

జసుంటి మాటలు మనం

మాట్లాడద్దే పిచ్చి మొకండానా.

నువ్వు జాడు నాలుగొఢ్లు

అయితే గీ రోగాన్ని తక్క జేసాళ్లని

తయ్యాగున అడుతపు” అని దైర్యం

ఇస్తున్న భర్త ముఖంలోకి

చూస్తూ ఆ ఉడకబెట్టిన గుడ్డును

తీసుకుని తింటోంది. ఇంతలో

అమెకు ఊపిలి అందడం

కష్టమైంది. “ఆ.. నాకు గాలి

ఆడ్డలేదే” అని పిడికిలి బిగపట్టి

కింద పడిపోయింది.

అంతే ఎగిరి గంతేశారు. “హాయ్ మా నుంచి కరోనా పారిపోయింది” అంటూ లేడీ పిల్లల్లా చిందులు వేస్తున్నారు.

వాళ్ల అరుపులు వాడకట్టులో అందరికి వినిపిస్తున్నాయి. అందరి ముఖాల్లో ఆనందం. “ముసలోళ్ల అయినా దండి గట్టోళ్ల. కరోనా దుమ్ము దులిపి అవుతల పారేశిర్చు” అని అనుకుంటున్నారు.

ఇంతలో రామవ్య పరుగున వచ్చింది అక్కడికి. పోచవ్వను పట్టుకుని వెక్కుతూ ఏడుస్తోంది. “నా పోష్కో.. ఎంత మంచి వార్త జెప్పినవే. జిద్దు మీద కరోనాను కమ్మి జేసుకుంటిరి మీరు. మీకు నేను ఎసుంటి సాయం జెయ్యకపోతి.. నన్ను మాఫ్ జెయ్ అక్కో.. బావా..” అని శోకం పెట్టి ఏడుస్తోంది.

“మనకు మనకు మన్నింపులు ఏంది చెల్లే. నీ పరిష్ఠితేందో నాకు తెల్పుదా? ఊకో ఊకో” అని ఆమె కన్నీళ్ల తుడించింది పోచవ్వ.

కొడుకులు, కోడళ్ల వచ్చాక వాళ్ల దెగరికి మనవళ్ల, మనవరాళ్లను వదిలారు. ఆరోజు వాళ్ల రెట్టించిన ఉత్సాహంతో గదిలోకి వెళ్లారు.

వాణిశ్రీ, నాగేశ్వరరావు గెటచేలు వేసి వీడియోలు చేస్తున్నారు. కూడా మనవలు, మనవరాళ్లతో. “కలిసి ఈ కరోనాను ఏంది.. గీ ప్రపంచంనే జయుస్తుం” అన్న దృఢత్వాత్మ విశ్వాసాన్ని గుండెల నిండా నింపుకుంటూ చిందులు వేస్తున్నారు.

ఓటు...

గడ్డం లక్ష్మ్యు, 98486 93280

ఓటు వివేకందకనయోగ్యాడు రాజ్యమునేలుచుండు, సాప్రాట్టగు, వంశజల కులిలరాక్షసులైచరియించు, మాటలన్ కోటలుగట్టు వింతయగు ఫోరివికార మృగస్వభావ కర్కొటకుడో సమాజవిరోధుడుగానుచరించ ధర్మముల్ బీటలువారు సజ్జనులు భీతియొదుర్కొను రాజ్యమంతటన్!

ఓటువేయనిచో మనుష్యాడు నొంటరోభరతావనిన్ చేటుకాలమువచ్చు మూరా? విజేతర్యైసభలందు వాగ్దాటిగా పరుషంబులాడును గౌరవించకవిజ్ఞలన్ కోటరించవధమాధమ్మన్నిల ఫోరథర్కుతియోనుగా!

ధీరా! భారతదేశమందు విలువాధీటనదీ ఓటు నీవారాధించెడు రాజకీయ విలువల్పభ్యన్నతిజ్ఞిందగన్ చారిత్రాత్మక మైలిఫించుభవితన్ చైతన్యహొప్రాంతముల్ కారుల్ రాజ్యనియంతలస్తరుము సత్త కృత్యంఖిదేమిత్రమా!

రాచరికమ్మను పీచమడగజేసి దెసలెల్లమిసిమిని తెచ్చేనోటు! సంస్కారధికులా సంస్కృతినోడించి జవమునునింపేనా శక్తియోటు!

గర్వంధులైనట్టి మనమ్మగేంద్రులనంపి సర్వజనప్రియైసాగ నోటు! భాస్వరంబగుచు ప్రజాస్వామ్యమును పెంచి దీధితిర్యైనట్టి దివ్యయోటు!

సమసమాజమున్ స్కాపించుసుమతిగాను శాంతి భావసమానత్వ చరితనిచ్చి కులిల ధుర్వాగేళిని న్యాలజేసి ఓటు దివ్యప్రమైవెల్గొజ్జలార!

ఓటు వేయగపదవిలోనోలలాడి పేదసాదలన్ మరచిపెంపెక్కు గర్వ మతిగ విలసిల్లుమనుజూడు మన్యాడెట్లు? మనితంబదికాదదమానుషంబు!

షైతిక వర్తనగల్గిన నేతనుపదవులు వరించ నేరుపుతోడన్ ఖ్యాతిగసంక్షేమంబును భూతలమునవ్వద్దిజేయ భూపించుజనుల్!

మగువ మనో సైర్యాన్ని చాటిన కథల మల్లేమాల

సూటిదనంతో ఉన్న కథలకు సున్నితమైన పరిచయం....

ఆడపు లక్ష్మి పతి
97012 27207

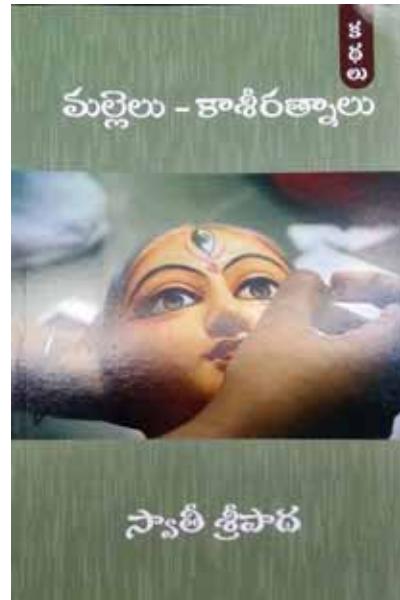
The proper stuff of fiction does not exist ; everything is proper stuff of fiction , every feeling , every thought ; every quality of brain and spirit is drawn upon ; no perception comes amiss .....

- Virginia Woolf in Modern Fiction

స్వాతి శ్రీపాద రచనలు - కథలు,
నవలలు, కవిత్వం - గతంలో కొన్ని
చదివాను, ఈ రచయిత్రి themes and
style గురించి నాకు కొద్దిగా తెలుసు.
ఈ విషయాన్ని వివరించి నాకు కొద్దిగా తెలుసు.
ఈ విషయాన్ని వివరించి నాకు కొద్దిగా తెలుసు.
ఈ విషయాన్ని వివరించి నాకు కొద్దిగా తెలుసు.

సహజంగా ప్రైమ మనస్తత్తుం నాజుకైనది,
ఆమె స్వందనాశిలత సునిశితమైనది.
పురుషుని దృష్టికానవి జీవిత పార్యుల్లోకి,
మనసు పొరల్లోకి ఆమె చూపు చొచ్చుకు
పోగలదు. అందువల్ల ప్రైల కల్పనా
సాహిత్యం - విమెన్స పిక్షన్కి ఒక ప్రత్యేక
లక్షణముంటుందని నేననుకుంటాను.

ప్రైలు రాసే కథలు సాధారణాంగా
కుటుంబ బంధాలు, మానవ సంబంధాలు,
పిల్లల పెంపకం, ప్రై-పురుష సంబంధాలు,

నేటి సమాజంలో మహిళ స్కానం , ఆధునిక
జీవితపు సంపుర్ణాలు, దైనందిన సంకట
స్థితులు, సాటి ఆడువారి పట్ల సానుభూతి,
సహానుభూతి... తదితర అంశాల చుట్టూ
అల్లినవై వుంటాయి. ఏరి కథల్లో
(రచయిత్రికి కథాశిల్పం మీద మంచి
పట్లు ఉన్నట్టయితే) అతి సాధారణ
విషయాలను, మామూలు జీవన
సందర్భాలను, మనం రోజు చూసే
సాదాసీదా సన్నిఖేశాలను కొత్త కోణంలో
అవిష్కరించి మానవ సంబంధాలలోని
మార్పవం, కుటుంబ బంధాల్లోని ఆర్థ్రత
స్ఫురింప జేసే కథన వైపుల్యం

కనపడుతుంది. ఈ ప్రత్యేకత దృష్టి ఇవి
మగవారి కథలకు భిన్నమైనవి.

విమెన్స పిక్షన్లో ఫెమినిష్ట్ కథలు
మరో కోపకి చెందినవి. ప్రై కోణంలో
ప్రధానంగా ప్రై స్వేచ్ఛను ప్రతిపాది
స్తోయివి. నీటిలో సిద్ధాంతాల పోరారు,
పురుషస్వామ్యం పట్ల ధిక్కార ధ్వని
ఎక్కువగా వుంటాయి. ఫెమినిజం(అది
లిబర్ల్, రాడికల్, మార్క్సిస్ట్, ఇంటర్
పేక్షనల్...) ఏ రకపు ఫెమినిజమైనా
కానివ్యండి) సమాజంలో ప్రై పురుషుల
నడుమ నిరంతర పుర్ణా సహజంగా
ఉంటుందని నమ్మే సామాజిక సిద్ధాంతం.
ఈ సమాజం పెత్తస్వామికం, ఇది ప్రై
పురుషుల మర్యాద అసమానతల పైన
అధారపడింది, ఇందులో పురుషులు
సమాజాన్ని నియంత్రిస్తూ ప్రైలను అణచి
ఉంచుతారు, పెత్తస్వామ్యం జెండర్
అసమానతకి దారి తీస్తుంది-అంటే ప్రైల
కన్నా పురుషులే ఎక్కువ అధికారం,
పోదా కలిగి వుంటారు, ఈ పరిస్థితిని
మార్చేందుకు నారీలోకం ఉచ్చమించాలి...
అనేది ఫెమినిష్ట్ దృక్కథం వాదన.
వర్ధమాన తెలుగు రచయిత్రులలో
ఫెమినిజాన్ని భుజానికిత్తుకున్న వాళ్ళ
చాలా మందే వున్నారని మనకు తెలుసు .

‘మల్లేలు - కాశీరత్నాలు’ సంపుటిలోని
కథలు ఫెమినిష్ట్ కథలు కావు.
ఏ భాషలోనైనా ప్రైల కల్పనా

సాహిత్యం ఎంతో కొంత మేరకు-
వస్తువరంగా, వ్యక్తికరణ పద్ధతి వరంగా -
విభిన్నంగా ఉండడటానికి పలు చారిత్రిక,
సామాజిక, మనోవైజ్ఞానిక
కారణాలున్నాయి.

మానవ సమాజంలో వేల సంవత్సరాల
పూర్వం నుంచి ఉనికిలో ఉండుటా వచ్చిన
వీడన రూపాలు - బలవంతులు
బలపీసుల్చి అణచిపేయడం, హింస
నుపయోగించి దుర్భలులను బానిసలుగా
వినియోగించుకోవడం, ఉత్సత్తి
సాధనాలను గుప్పిట్లో పెట్టుకున్నవారు
అని లేనివారి శ్రమని యథేచ్చగా దోషించి
చేయడం, వర్షా వివక్ష, జెండర్ వివక్ష...
మొదలైనవి క్రమంగా రూపు మాని
పోవడానికి చాలాకాలమే పట్టింది.
(అయితే ఇప్పుడిప్పి పూర్వగా నిర్మాలన
అయినాయని చెప్పడానికి కూడా లేదు.).
వలస పాలనలోనీ దేశాలు సామ్రాజ్య
వాదుల బంధనాల్లోంచి బయట
పడటానికి సుదీర్ఘ కాలం స్వాతంత్ర
పోరాటాలు చేశాయి. శేత జాతీయుల
అణచివేత, ఆధిపత్యం కింద నలిగి
బానిసలుగా బతికిన నల్జూతి ప్రజలు
స్వేచ్ఛ ప్రపంచంలోకి రావడానికి
శతాబ్దాల కాలం పట్టింది. 20వ శతాబ్దపు
తొలి యేళ్ళ వరకు చాలా దేశాల్లో
సార్వజనిక వోటింగ్ అమలులో లేదు.
రాచరిక వ్యవస్థల్లో రాణులకు, కొండరు
కులీన ప్రీలకు తప్ప సంపన్న దేశాల్లో
పైతం మహిళలకు పరిపాలనలో జోక్యం
చేసుకునే హక్కులేదు. అమెరికా
రాజ్యాంగానికి 1920లో 19వ సవరణ
చేశాకి అక్కడి ప్రీలకు వోటు హక్కు
సిద్ధించింది.

ఫైంచి విష్వవం(1789) ముగిశాక
స్వేచ్ఛ), సమానత్వం, సాభాత్మత్వం అనే
మూడు ఆదర్శాల పునాది మీద పారిస్
లో కొత్త రాజ్యాంగం రూపం
పోసుకుంటున్నప్పుడు దాని రూపకర్తల్లో
ముఖ్యమైన టాలీరాండ్ ప్రభుత్వంలో
భాగస్వామ్యం తిరస్కరించబడిన మానవ
జాతిలో సగానికి, అంతే అతి పేద
ప్రజానీకానికి, ఇప్పుడు పరిపాలనలో

పాలు పంచుకునే హక్కు ఇస్తున్నాం' అని
గొప్పగా ప్రకటించాడు. కానీ ప్రజలు లేదా
పౌరులు అంటే అతని ఉడ్డేశంలో

పురుషులే, ప్రీలు కాదు! వొళ్ళ మండిన
శ్రిట్టి రచయిత్రి, ఉద్యమకారిణి మేరీ
పుల్ స్టోన్ క్రోన్ తన సంచలనాత్మక
పుస్తకం A Vindication of the Rights of
Woman ని అతనికి అంకితమిస్తూ, అదే
పేజీలో - పురుషులు స్వాతంత్ర్యం కోసం
పోరాడుతున్నప్పుడు, సొంత సుఖ
సంతోషాలకు నిర్ణయాలు తామే చేసు
కోవడానికి అనుమతించాలని
కోరుతుప్పుడు, వాళ్ళ సంతోషానికి
తోడ్పటు నందించేందుకు శాసన కర్తగా
సమగ్ర విధానాన్ని అవలంబిస్తున్నానని
మిరు గట్టిగా విశ్వసిస్తున్నా సరే - అది
ప్రీలను అణచివేసే అక్కమం, అన్యాయం
కాకూడదు కదా 'అలోచనాశక్తిని ప్రకృతి
ప్రీకీ పంచి ఇచ్చినప్పుడు పురుషుడినే ఏకైక
స్వాయంస్వీతగా ఎవరు చేశారు' అని
రాసింది. 1792లో ప్రచురితమైన ఆ
పుస్తకం అనేక సహాతుక్కునే వాదనలతో
ప్రీలపై అణచివేతని నిశితంగా విమర్శించి
ప్రీపురుష సమానత్వపు అపసరాన్ని నోక్కి
చెప్పింది. 'అవ్య ఆదాము పక్కటముకల్లో
ఒకటన్నది నమ్మలేము, అది మోజెన్కి
అపాదించిన కవితాత్మక కట్టు కథ' అని
సాహసంగా చెప్పి మత వాక్యాల ఆధారంగా
సుస్థిరంగా కొనసాగాలనుకునే పురుషా
ధిపత్యంపై చెంపదెబ్బ కొట్టి అందరినీ

భారతీయ సమాజంలో
అడవిల్లల చదువు). ప్రీల హక్కుల
కోసం, కుల, మత వివక్ష అంతం
కోసం విశేష క్షీపి చేసిన మహిళా
సంస్కర్త సావిత్రిబాయి పులే
(1831-1897). మరాలి
కవయిత్రి, రచయిత్రి అయిన
సావిత్రి బాయి ఎన్నో ఇబ్బందులు,
అటంకాలు ఎదుర్కొంటూ కూడా
భర్త జీవ్యతిరావు పులే సహకా
రంతో తన ఆశయాన్ని తుది తావ్య
వరకు కొనసాగించి ఎందరికి
సుఖాల్ని ప్రదాయినిగా నిఖిచింది.

ఆలోచింప చేసింది. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ప్రీ
హక్కుల ఉద్యమాలకు గొప్ప ప్రేరణ
నందించింది.

ప్రోటీన్ భారతీయ స్వాతుల్లో
ముఖ్యమైనదైన మనుస్కుత్తి ప్రీ ఏమే
దశల్లో ఎవరచరి అండలో ఉండాలో
విరించి 'న ప్రీ స్వాతంత్ర్య మర్హతి' అని
తేల్చేసింది. మూడు, మత ఆచారాలు,
అశాస్త్రీయపుటాలో చనలు, అర్థం లేని
సాంఘిక కట్టబాట్లు ప్రీని నిజంగానే
అసార్యం పక్కగా చేశాయి. ప్రీటి వారి
రాకతో దేశంలో విద్యావ్యాప్తికి బాటులు
పడ్డాయి, సంఘ సంస్కర్తల క్రూపితో ప్రజల
ఆలోచనలో మార్పు మొదలైంది. ప్రీల
విషయంలో మూడు విశ్వాసాలు, సాంఘిక
కట్టబాట్లు క్రమంగా సడలనారంభిం
చడంతో వారు కాలు బయట పెట్టి
చదువులనందుకోగలిగారు. చదువు
వాళ్ళలోనే కాదు, అన్ని వర్లల ప్రజల్లో
చైతన్యాన్ని పెంచి శాస్త్రీయ దృక్పథం,
ప్రగతిశిల్ప భావనలు నేర్చింది.
స్వాతంత్ర్యానంతర కాలంలో ఎంతో
అభ్యర్థతి సాధించిన ప్రీలు వర్తమానంలో
పురుషులతో సమానంగా అన్ని రంగాల్లో
రాశిస్తున్నారన్నది మన కళ్ళదుట
కనపడుతున్న సత్యమే.

భారతీయ సమాజంలో ఆడవిల్లల
చదువు, ప్రీల హక్కుల కోసం, కుల, మత
వివక్ష అంతం కోసం విశేష క్రూపి చేసిన
మహిళా సంస్కర్త సావిత్రిబాయి పులే
(1831-1897). మరాలి, రచయిత్రి అయిన సావిత్రి బాయి ఎన్నో ఇబ్బందులు, ఆటంకాలు ఎదుర్కొంటూ కూడా భర్త జీవ్యతిరావు పులే సహకారంతో తన ఆశయాన్ని తుది తావ్య వరకు కొనసాగించి ఎందరికో స్వార్థి ప్రదాయినిగా నిలిచింది. 19వ శతాబ్దిలో ప్రీల హక్కుల కోసం ఉద్యమించిన మరి కొండరు రచయిత్రులలో స్వర్ణకుమారి దేవి (బెంగాలీ), తారాబాయి పిండే (మహారాష్ట్ర) సేర్కూనదగ్గవారు. ప్రీల పట్ల సమాజం దృక్పథం మారాలనీ, ప్రీల చదువుని అందరూ ప్రోత్సహించాలనీ ఉద్భవించి ఆలోచనలో ఆలోచనికి ఇప్పుడైన అంశాలతో

చక్కని కథలు రాసిన తెలుగు రచయిత్రి భండారు అచ్చమాంబ. నీరి వారసత్వాన్ని అంది పుచ్చుకుని క్రియేబివ్ స్టార్క్ పున్న ప్రీలు విష్ణుతంగా సాహిత్య సృజన చేస్తున్నారు.

తరతరాల భారత చరిత్రలో ప్రీ ఎన్ని విధాల అంచివేతకి గుర్రందో, అడుగడుగునా అడ్డంకుల్ని దాటుకుని ప్రస్తుత స్థాయికి రావడానికి ప్రీ ఎనంతగా పోరాటం చేయాల్సి వచ్చిందో నేటి రచయిత్రికి పూర్తి తెలివిడి వుంది. 21వ శతాబ్దంలో కూడా జెండర్ అసమానత సమసి పోలేదనీ, దానికి తోడు సామాజిక, ఆర్థిక అసమానతలు, మత చాందన వాదం, రాజకీయ అవినీతి.. తదితర రుగ్మతలు మన వ్యవస్థని పట్టి పీడిస్తున్నాయనీ, మానవ సంబంధాలు యాంత్రికమైపోయి మానవీయ స్వర్ప లుప్తమవుతున్నదనీ, వేగంగా మారిపోతూన్న ప్రపంచంలో చుట్టూ జరిగే పరిణామాలు మనిషిని పలు సంకట ప్రితులు, వైతిక మీమాంసలలోకి నేట్టివేస్తున్నాయనీ, ఇవన్నింటినీ, వీటి పట్ల జనరల్ గా మనిషి స్వందనల్ని, రచనల్లో ప్రతిభింబించడం తమ బాధ్యత అని ఇవాళ్లి రచయితలకు తెలుసు. వర్ధమాన సమాజంలో ప్రీ స్థానం ఏమిటో, మార్పులు ప్రత్యేకించి ప్రీని ఎలా ప్రభావితం చేస్తున్నాయో, పలు పరిణామాల నేపథ్యంలో అమె ఆలోచనలు, మనోభావాలు, ప్రవర్తన ఎలా ఉంటాయో అష్టరీకరించడం తమ కర్తవ్యమని రచయిత్రులకు మరీ బాగా తెలుసు.

ఈ సంపుటిలో మొత్తం 18

కథలున్నాయి. ఇవన్ని సంక్లిష్టత లేని సరళమైన ఇతివ్యతాలు. మధ్య తరగతి, ఎగువ మధ్య తరగతి, సంపన్ముల జీవితాల్సి ప్రీ కోణంలో పట్టి ఇచ్చిన కథలు. ప్రీ మనసు పొరల్ని ఆవిష్కరించిన కథలు. అథో జగత్ ప్రజల జీవితాలను ప్ర్యుశించిని కావు, కన్నీళ్లు పెట్టించేంత భావోద్యోగాలు రేకెత్తించేవి కావు-కానీ రచయిత్రి జీవన నేపథ్యంలోని అనుభవాలు, అవగాహన, అనుశీలనం

మేరకు రూపుదిద్దుకున్న కథలు కాబట్టి నిజాయితి అంటటా పరచుకొని కనిపిస్తుంది.

స్వాతి శ్రీపాద కథన పద్ధతి చిత్రంగా వుండి ఆకట్టుకుంటుంది. కవిత్య పంక్తుల్లాంచి చీస్తుచెస్తు వాక్యాలు, రెండుమూడు వాక్యాల చిన్న పారాగాఫ్స్. సన్నివేశాల వివరణ వుండదు, ఘటనలు నిలబడవు, రచయిత్రి / నెరీటర్ అన్ని చేపేస్తూ పోతూంటే లేదా పాత్రల అంతరంగాల్లోకి వెళుతూంటే కథనం పల్లంలోకి నీళ్లలా జలజలా ప్రవహిస్తుంది. చాలా చోట్ల నేరుగా, ఒక్కోట్ల స్టోర్ బ్యాక్ట్లో కథ పారుకునికి అందుతుంది. పాత్రలు, వాటి వ్యక్తిత్వాలు అర్థమవుతాయి. జాలి గొలుపుతాయి, కొండొకచో ఆశ్చర్యం కలిగిస్తాయి. కొన్ని పాత్రల నిర్ణయాలు మనల్ని అలోచింపజేస్తాయి.

పరిణామంలో సౌమ్య... భారతీయ సంప్రదాయంలో పెరిగి వెద్దయి అమెరికాలో స్థిరపడిన అమెకి కూతురికి పెళ్లి చేయాల్సిన బాధ్యత వుంది. సంబంధాలు చూస్తున్నావా అని తోటి స్నేహితురాళ్లు ఆమెని అడుగుతారు. తమ అనుభవాలు, అసంతృప్తులు, తమకి తెలిసిన వారి ప్రేమ పెళ్ళిళ్లు వైపు లైఫ్లు, సాఫల్యలు ఒకరికొకరు చెప్పుకుంటారు. పెళ్లి విషయంలో గంగిరెద్దులా తల వంచి గానగెద్దు జీవితంలో కూరుకుపోయిన తన అమృలాగా, ఇష్టప్రకారమే చేసుకున్న పెళ్లి అయినా మేల్ శాపినిజం కింద నలుగుతూ రాజీ పడిన తనలాగా... కూతురు హస్తి పరిష్కారి ఉండకూడదని సౌమ్య, సరియైన నిర్ణయంలో జీవిత భాగస్యామిని ఎంచుకునేలా కూతురికి స్యేచ్చునిస్తుంది. కానీ, ‘బాయ్ ఫ్రెండ్ గా జీసన్ అనే అమెరికన్ని ఎంచుకున్నాననీ, నా జాగ్రత్తలో నేనుంటాననీ, అన్ని విధాలా ఆలోచించాకే లైఫ్లో సెటిల్ మెంట్ గురించి ఆలోచిస్తాననీ’ హస్తి తన నిర్ణయం చెప్పగానే తరాల మధ్య అంతరాలు చూసి సౌమ్య ఎటూ తేల్చుకోలేకపోతుంది.

వైజం'లో శ్రావణి ఉండంతం జాలి కలిగిస్తుంది. తక్కువ కులం కోడలని

అత్తగారు చాల రకాల బాధలు పెట్టారు. భర్త సూరి ప్రేమ, మామగారి ఔదార్యం తో ఆన్సేచర్లు సర్రుకుపోయింది. అస్సాం లో ఉంటున్న కొడుకు కోడలు వద్దకి అకస్మాత్తుగా మామగారు వచ్చి తప్పను ఒప్పుకుంటాడు, మిగతా కొడుకు కోడట్ట నిర్దఖ్యం చెప్పి బాధ పడతాడు. అతను చనిపోయాక వీళ్లు కడసారి చూపుకు వీళ్లుకుండా చేస్తాడు మరిది, అత్తగారు మిగతా తమ్ముళ్లు అతని చేతిలో కీలు బొమ్మలు. అన్నకు ఆస్ట్రోలో వాటా లేదంటాడు. చివరికి భర్త సూరి చనిపోయాక ఉమ్మడి ఇంటిలో నెగలకుండా చేస్తారు అందరూ. సాంత ఇంట్లో కూడా శాంతిగా ఉండనియారు. తన వాళ్ల నుంచి అన్ని రకాల మొసం. అయినా మనిషికో వైజం అని భరిస్తుంది శ్రావణి. మామగారి వేరున దానాలు చేసి ఉపశమనం పొందుతుంది.

సహనానికి శిక్షులో జయ ప్రధాన పాత్ర. నాన్న చనిపోయాక తల్లికి అండగా పుండి అన్నను చదివిస్తుంది. పోష్ బ్యాక్ ఉండంతం ప్రకారం అమె మారేజ్ విఫలమవుతుంది. ఎవరో కుదిర్చిన సంబంధం.. పెళ్లయ్యక అత్తగారి, మొగుడి నకిలీ వేషాలు తెలుస్తాయి, అతడు నపుంసకుడు కాకపోయినా అసమర్పుడు. అడపడు భర్త లైంగికంగా తన భార్య జయను వేధిస్తున్నడని తెలిసి జయనే తప్పుపడతాడు. జయ కుమిలి పోతుంది, అన్న, అమృకు చెప్పుకోదు. విలువ లేని వివాహంధం వద్దనుకుని చివరికి తాళి తెంపి మొగుడి మొహని పడేసి ఒంటరిగా జీవించ నిర్ణయించు కుంటుంది. మళ్ళీ పెళ్లి చేసుకోమ్మన్న తల్లి ప్రస్తావనని తిరస్కరిస్తుంది.

‘ప్రాయుశ్శిత్తర్’లో నారాయణాది దీన ప్రితి. తొమ్మండుగురు తోబుట్టువుల్లో ఒకడు. ఇప్పుడు ఒంటరియై మంచానికి అంటి పెట్టుకుని అపరాధ భావనలో కూరుకుపోతాడు, గతంలో తల్లిదండ్రులను, తోబుట్టువులను నిర్దఖ్యం చేశాని కూతురు ద్వేషిస్తుంది. చేసిన తప్పులను, పాపాలను ఏకరువు పెట్టి

ఈసడించుకున్న కూతురు. ఆమెది దీనగాథే, తండ్రి చేసిన పాపాల ఫలితం అంటుంది. చేపేది టేచ్ లో వినిపించి, ప్రాయశ్చిత్తంగా అనాధలకు సేవలు చేయాలన్నిట్టయంతో వెళ్లి పోతుంది. తండ్రి కుమిలిపోతాడు.

‘మల్లైపూల మనసు’.. చాలా కాలానికి కలిసిన ఇద్దరు స్నేహితురాళ్ళ బాల్య జ్ఞాపకాల తలపోత. జీవన మలి సంధ్యలో అన్నివున్నా ఏదో వెలితి, కుటుంబ సభ్యుల ప్రేమ రాహిత్యం, నెర్రెటర్ ఇమడలేని తనం, రిటైర్ అయిన ఆ స్నేహితురాళ్ళ ఒంటరి జీవితం, ఒకస్టటి ధనిక నెచ్చెలి వసంత ఇప్పుడు దీనస్థితిలో వుందని ఫ్రైండ్ కనకం ద్వారా విన్న నెర్రెటర్ ఆమెకి తన ఇంట్లో ఆర్టియం ఇవ్వడానికి నిర్ణయం తీసుకుని మల్లై పరిమళం లాంటి తన దొడ్డ మనసు చాటుతుంది. ఉత్తమ పురుష కథనం. సరళమైన ఇతివ్యత్రం. ఆసక్తిగా చక్కగా చదివిస్తుంది. స్నేహానికి, ప్రేమ గుణానికి మల్లైపూలు సింబల్ గా వాడారు.

‘నిర్ణయం’ సావిత్రి కథ. వెద్ద కంపెనీలో ఉద్యోగార్థిగా ఇంటర్వ్యూ. మంచిజీతం వున్న పిష్ట ద్వారాటిలు చేయననీ, స్టేట్ తనకు ముఖ్యమనీ, వ్యక్తిగత జీవితం ప్రయారటీ అని ఎం.డి. కి నిష్పర్షగా చెబుతుంది. ప్లాష్ బ్యాక్... మగవాళ్ళ చెడు ఆలోచననుంచి ఎలా కాపాడుకోవాలో తల్లి పెంపకంలో నేర్చుకుంటుంది. దుస్సుల గురించి, ఆడమగ సంబంధం గురించి స్పృష్టినై దృక్పుధం వున్న సావిత్రి నిర్ణయాలు ఆలోచించ జేస్తాయి. ఎంత చదువుకున్న ప్రీతి శారీరక దుర్ఘాత ని లోహంగా మార్పలేదుగా.. వంటి మాటలు బాగున్నాయి.

‘సులక్షణ మొగుడు’ సుబ్బారావు, సులక్షణాల కాపురం కథ. ఇద్దరు కూతుర్చుకు పెట్టిఉఱ్చు అయినై. భార్యాభర్తలు, ఆమె అత్త, మామయ్య కలిసివుండే ఇల్లు. పెద్దాయన ట్యూమన్లు చెప్పి కొంత సంపాయిస్తాడు. ఇంటి పని ముసలావిడ నెత్తిన వేసుకునేది. వాళ్ళ

ఈ ధీమ్మ చాలా వరకు

సలిగినవే కాబట్టి నిర్దిష్ట భావజాలం, అభిరుచి వున్న ఒక వర్ధన పాఠకులకు కథలలో banality గోచరించే అవకాశం వుంది. అయితే కథల్లోని సూటిదనం, కథనం లోని గతిశీలత, పాంగి పొరలని మలోడ్రామా... ఆకర్షణగా నిలుస్తాయి. రచయిత్రి కైలి, డిక్షన్ బావున్నాయి. చక్కని తెలుగు ఆష్టోదకరంగా వుంది. అక్కడక్కడా భావుకత నిండిన మంచి వర్షానలున్నాయి, మచ్చుకు..

...నీ వెంటే నేనూ, అచ్చం మల్లై పుప్పులా ఉన్నావే నీ మనసు దాని పరిమళమూ కలిసి. నిజమే చిన్ననాటి నుండీ మల్లైలను ఇష్టపడి నీ మనసులో ఆ పరిమళం ఇంకిపోయింది..

...చూస్తుండగానే మొగ్గ తొడిగి చెట్టు నిండా పరచుకున్నాయి తెల్లముత్యాల్లా మల్లైమొగ్గలు. ఆకు కనిపించనన్ని మొగ్గలు. ఎంత సంబరం వేసిందో.

...జాట్లు నలుపైతేనేం తెలుపయితే నేం మల్లైలు మల్లైలే కదా మనుషులను చూసి రంగు మారిపోవు, పరిమళం మర్చిపోవ....

..సునంద నవ్యింది. పల్పిని చెక్కిళ్ళ మీద పైనున్న పొండ్లియర్ మసక వెలుతురు పైపూతలా తళుక్కుమంది..

...మీరు నవ్యితేనే మీ మొహం కెంపులపొడి అద్దినట్టు గులాబీ రంగుకు మారుతుంది..

..విశాలమైన కశ్యాత్రి చూసి మళ్ళీ వాల్పింది వనమాల, సీతాకోక చిలుక రెక్కలు విప్పి ముడుచుకున్నట్టు అని పించింది..

..కౌత్తగా రాస్తున్న యువ రచయితులకు ఈ కథల్లోంచి నేర్చుకోవాలినవి చాలా వున్నాయి. కథను ఎలా ఎత్తుకోవాలి, పాత్రలను ఎక్కుడ ఎలా ప్రవేశపెట్టాలి, కథనం ఎలా విస్తరించాలి, ఎక్కుడ ముగించాలి... తదితర విషయాలపై అవగాహన కలిగిస్తాయి.

రచయిత్రికి అభినందనలు.

నిరీక్షణ

జయించిన ఒక ప్రేమ కథ....

మాద నాగాంజలి
96400 98344

ఇం కా నిద్రరావటం లేదు, ఎందుకో కళ్ళు మూయాలనిపించడం లేదు. కళ్ళు మూస్తే, ఆ దేవత మాయమైతే! అందుకే “తెల్లవారేదాకా, తనను చూసినా, ఆ ఆనంద క్షణాలన్ని గుర్తు చేసుకుంటా”, అనుకుంటా, తెల్లవారు జామున,

ఓ రెండు గంటలు మాత్రమే ‘నిద్ర’ అనే మైకంకు అవకాశం ఇచ్చాను. కోయిలమ్మ కూతుర్తో, కళ్ళు తెరిచాను. ఎప్పుడూ లేనంత హడాపుడిగా, రెడీ అయ్యా.

“ఇదేమిట్రా, అప్పుడే లేచావు! ఎంత తిట్టినా, దుష్టటితన్ని పడుకునేవాడిని, ఇంత త్వరగా, రెడీ అయ్యావు” అని అమ్మ, బుగ్గ మీద వేలు పెట్టుకొని, ఆశ్చర్యంగా చూసింది. “ఏమీ లేదమ్మా, ఈ రోజు కాలేజిలో సైఫల్ ప్రోగ్రాం అన్నారు. త్వరగా రఘుని, చెప్పారు. అందుకే, అన్నా నమ్మకంగా.

ఈ లోపు, నా ఫ్రెండ్, రమేష్ గాడు వచ్చాడు. ఇద్దరం, బైక్ మీద బయలుదేరాం. “ఏంట్రా! రూటు మారింది” అన్నాడు. “పని పుంది రా, రా” అన్నాను. ఒక స్టార్ పోపుకి, గుడికి మధ్యలో ఆపాను. “ఏంట్రా గుడికి వెళ్ళాలా ఏంటీ” అని అడిగాడు. కొద్దినేపు ఆగరా చెప్పే, అన్నాను.

నా కళ్ళు తెగ వెదుకుతున్నాయి,

తను వచ్చి, వెళ్ళి పోయిందా! అనే అందోళనతో, నిముపొలు, గంటల్లగా లోస్తున్నాయి. కళ్ళు ‘ఆరాటం ఎప్పుడు చూద్దామాని, మనసులో ఉత్సుకత ఈ రోజు ఏ కలర్ డ్రెస్సో వస్తుందా’ అని.

“బంగారు వర్షంలో బంగారం లాంటి వర్షస్సు అరెంజ్ అండ్ వైయిలట్ రెండింటి కాంబినేషన్లో లంగా వోణిలో, అబ్బా ఏమి అందం, ఏమి అఱుకువ చూడగానే, నా గుండెల్లో గుడికట్టాను, తనకు. పూలవాడి దగ్గర రెండు మూరాల మల్లెపూలు, రెండు మూరాల కనకంబరాలు చామంతి, గులాబి విడిపూలు కొంటుండగా, నిన్న నా కళ్ళలో పడింది. ప్రక్కనే వన్న, కొబ్బరి బోండాల పొపులో, కొబ్బరి బోండాలు కొంటుండగా, అమ్మ కోసం తనను చూశాను, నిన్న. ఈ రోజుల్లో, లిగిన్స్, టైట్ టి-ప్రెట్ ప్లిట్ ప్లాట్ హోండ్ తో బయట ఎంతో మంది తిరుగుతూ పుండగా, సాంప్రదాయం నన్న కట్టి పడేసింది. పూలు తీసుకుని, అక్కడే వన్న రామాలయానికి వెళ్ళింది. నేను, బయటనే మొక్కుకున్నా, ఈమె సహభాగస్సామి కావాలని. దీన్ని, లవ్ యట్ పస్ట్ ప్లెట్ అంటారా. భగవంతుని, రాత అంటారా తెలియదు.

సిగ్గు నన్ను, తన కళ్ళలోకి ఎదురుగా చూడివ్యాలేదు. ఇంతలో, అప్పుడే ఆటోలోంచి దిగింది. గులాబిరంగు వోణి,

అకుపచ్చని లంగా జాకెట్టు, మెడలో సన్నని చేయిన్, దూరం నుంచి మెరుస్తుంది. ఈ రోజు ఆ ప్రక్కనే వన్న, బుక్ స్టాల్ ల్లో బుక్ కొంటున్నట్టుగా, బిరగా చూస్తున్నా. తన పూలు తీసుకుని నడవడం ప్రారంభించింది. బైక్ ప్రక్కన పెట్టి, నేను అనుసరించాను, పూల కనరుతో. ఈసారి వైర్యం చేసి, గుడిలోకి వెళ్ళాను.

ప్రశాంతమైన ఆ దేవాలయంలో, తను ఇరవై ఒక్క సార్లు, ప్రదక్షిణ చేసి, కొబ్బరికాయ కొట్టి, పూజారి దగ్గర ఆశీర్వాదం తీసుకుని, ప్రసాదంతో, వచ్చి కూర్చుంది. నేను కాప్ట్, దూరంగా, అక్కడే వన్న రామ కోటి పుస్తకంలో 3 లైస్సు శ్రీరామ అని రాశాను. పలకరిద్దామా అనుకున్నా, ఈ లోపు తను, వెళ్ళి పోయింది.

తను, పాలో చేశాను, వాళ్ళ వీధి చివరి వరకు. కానీ, ఇంటి దగ్గరకు వెళ్ళి వైర్యం చేయలేదు. రమేష్ నుండి ఫోన్ కాల్, ఆ “అమ్మాయి డిటెల్స్ తెలిశాయిరా” అని అన్నాడు, వాడు. ‘అప్పుడే దేవుడు, నా మొర అలకించాడ’ అనిపించింది. చెప్పురా త్వరగా అన్నాను.

తన పేరు ‘భావన’ అని ఆ అమ్మాయికి, ఒక తమ్ముడు ఉన్నాడట, చాలా పేదవారట ఈ మధ్యనే వాళ్ళ నాన్న గారికి యాక్కిడెంట్ అయ్యండట.

తృరగా కోలుకోవాలని, ఆ అమ్మాయి గుడికి వస్తుందని” వాడు చెప్పాడు. ఆనందించాలా, బాధ పడాలా అర్థం కాలేదు.

“మనిషి అంత నిర్మలంగా ఉందంటే, మనసు నిష్టల్మష్టైనదని అర్థం”, ఎవరో చెప్పినట్టు గుర్తు.

మరుసబి రోజు, ఉదయమే, తొమ్మిది గంటలకు ఆ ఏధి చివరకు మా బ్యాచ్‌తో దిగాం. తను అప్పటికే, తన బ్యాగుతో రెడీ అయ్య, ఆటో కోసం, అటు వైపు వచ్చింది. నన్ను చూసింది. తల అటువైపుకి తిప్పి, ఆటోని ఆపింది. ఎక్కడికో చెప్పగానే, ఆటో స్టార్ అయ్యింది. నేను, నా బ్యాచ్ ఆటో వెనుక పాలో అయ్యాం. “అరే, నీ ప్రేమ కోసం మమ్మల్ని, భలే తిప్పుతున్నావురా, వీధులన్నీ”, అని వాసుగాడు, “ఇంకా కొన్ని రోజులేరా”. “భావన మాట్లాడగానే, మనకు బాయి చెప్పాడు రా, రెడ్డిగా ఉండాలి” అని, సందీవ్ ఆటపట్టించాడు, “అరే, డొరుకోండిరా” అన్నాను.

ఆ ఆటో, ఓ జ్యాపలరీ ప్లావ్ దగ్గర ఆగింది. తను, ఆటో అతనికి, డబ్బులు ఇస్తుండగా, నన్ను చూసింది. కళ్ళు పెద్దవి చేసింది. వెనక్కి చూడకుండా వెళ్ళి పోయింది లోనికి. అప్పుడర్న మయ్యింది. తను అక్కడ జాబ్ చేస్తుందని. వాచ్‌మెన్‌ని ట్రైమింగ్స్ తెలుసుకుని సాయంత్రం వరకు అక్కడే, టీ స్టాల్టో ఎదురు చూపులు, చూశాను.

రాత్రి ఎనిమిది గంటలకు, అందరూ, ఒక్కొక్కరుగా బయటకు వస్తున్నారు. ఆ సమయంలో కూడా చెరగిని చిరువువులో, చాలా హుషారుగా, తూసీగలాగా వచ్చింది. తన కళ్ళు, నన్ను వెదుకుతున్నట్టు అనిపించాయి. ఈసారి, నేను నా బైకుని స్నేహితులకు ఇచ్చాను. నేను, ఆటోలో తనతో వెళ్లుమని. నేను, ట్రైవరు ప్రక్కన కూర్చున్నాను. ఆ మధ్య అర్ధంలో తన కళ్ళు, సైడ్ మిల్రర్లో, తన ముఖ వర్షస్సు, ఆ చీకటి-లైటు వెలుతుర్లకు, నా దేవత అందం ద్విగుణశీక్షతమయ్యింది. చూస్తూనే వుండాలనిపిస్తుంది. అందాల దేవత, నా

కోసమే పుట్టిందా అనిపించింది.

“భయ్యా! మీరు ఏమి చేస్తారు” అని ఆటో ట్రైవరు అడిగాడు. ఆ కుదురులకి, ఈ లోకంలోకి వచ్చా? “నేను, బైక్ మొకానిక్‌ని” అన్నాను. వాడు నన్ను, ఎగాదిగా చూశాడు. నేను చెప్పిన మాటలకి నా పుండాతనానికి అనుమానం వచ్చింది అతనికి. రోజుకు రెండు వేలు దాకా ఆదాయం ఖర్చులు, పోను, ఒక “ఐదు వేలు - పొదుపు చేస్తా” నెలకి అన్నాను.

“మధ్య తరగతి వాళ్ళం, అంత కన్నా, పొదుపు చేయలేం”, అన్నా. “నిత్యావసరాలు, నిత్యం పెరుగుతుంటే, నిరంతరం ఎంత త్రమ చేసినా, నీళ్ళపాలే అవుతుంది శ్రమ” అన్నాడు, ఆటోట్రైవర్. ‘భావనను, యథాపంగా చూశాను. బ్యాగులో నుండి, ఏదో వెదుకుతుంది. చిన్న బుక్ తీసింది. అది స్వామి వివేకానంద చిన్న పుస్తకం రెండు, మూడు నిముషాలు చదివింది. ఈ లోపు తను దిగే స్టావ్ రాగానే, దిగింది. చిల్లరు, ఆటో

ట్రైవరుకు, ఇచ్చుకుంటూ నా వైపు చూసింది, నేను దిగలేదు. కళ్ళతోనే బాయి చెప్పాను, ఏమనుకున్నా సరే అని.

ఆ రోజు ఎలాగైనా తనతో మాట్లాడాలని నిశ్చయించుకున్నా. ఈసారి, గుడిలోనే పరిచయం చేసుకోవాలని, తన కన్నా ముందుగానే గుడిలో ప్రత్యక్షమయ్యాను. ప్రదక్షిణాలు, తీర్థ ప్రసాదాలు అయ్యాయి.

మెట్ల ఇటు చివర తను, అటు చివర నేను. మనసు మూగబాట వీడటం లేదు. అంతలోకి, ఒక చిన్న పాపాయి, పాకుకుంటూ, మెట్లు చివరి అంచు నుండి జారిపడబోయింది. ఇద్దరం, హరాత్తుగా వెళ్ళి, చేరో చెయ్యి అడ్డు పెట్టి, పాపాయిని పడకుండా ఆపాము. పాప వాళ్ళ డాడీ, వాళ్ళ మమ్మిని తిడుతున్నారు. “చూసుకునేది లేదా, పాప ఎటు వైళ్ళుందోనని” అరిచాడు. ‘తనకు కనబడకుండా వచ్చింది సార్, మేడమ్ గారు ప్రసాదం తీసుకుంటున్నారు.

అప్పుడు. అంతలోనే పాప వచ్చింది'. అని సముదాయించాను.

"పాపను కాపాడాం, భగవంతుని దయవల్ల పాపకి, ఏమీకాలేదు" అనీ, భావన మాట్లాడింది, అప్రయత్నంగా నాతో. "అవునండి, లేకపోతే, ఆ పాప నాన్నగారు, వాళ్ళ మమ్మిని, చాలా ఇబ్బంది పెట్టేవారు" అన్నాను. "ఇంతకీ, మీ పేరేంటండీ", అంది భావన. తెలుసుకోవాలనే కుతుహలంతో. నా పేరు రాజు. నేను మెకానిక్"ని అన్నాను. మెకానిక్ అంటే నమ్మలనిపించడం లేదు. అంది అనుమానంగా. "లేదండీ, డ్రైస్టింగ్ అనేది, జ్యో నేను ఢిసెంట్లు మెయింటెన్చేస్ట్రో, అంతే" అన్నాను, నమ్మకంగా. అబ్బండం చెప్పున్నందుకు, దేవుడికి క్షమాపణాలు చెప్పుకున్నా, మనసులో.

అలా మాట్లాడుతూ, తన నెంబర్ సంపాదించా. ఇక, పెడ్యాలు పూర్తిగా మారి పోయింది. తనని డ్రైపింగ్ అండ్ పికప్, తను వచ్చే వరకు ఎదురు చూడడం అంతే. పట్టరాని ఆనందం, బైక్లో నా ప్రక్కనే కూర్చుని, మాట్లాడుతు న్నందుకు. అర్జెంట్ పని మీద పదు రోజులు ప్రాదరాబాద్క వెళ్లాల్సి వచ్చింది. తనకు, చెప్పి బయలు దేరాను, ఎంతో భారంగా. అక్కడ, బిజి పెడ్యాల్స్ తనతో మాట్లాడలేక పోయాను.

విజయవాడకు, స్టోర్ అయ్యాను, ప్లెట్లో. తన ఆలోచనలలో మనసు ఉక్కిరి బిక్కిరి అపుతోంది, తురలో మ్యారేజ్ చేసుకోవాలని తనని ఒప్పించాలి. మొబైల్ తీసి, డయల్ చేశాను. స్మిట్ట్ ఆఫ్ అని వచ్చింది. తన ప్యామ్‌లో ఎవరి నెంబరు లేదు. నైట్ అయ్యింది. ఈ చికట్లో, ఎవ్వరిని పంపించినా బాగోదు, వాళ్ళ ఇంటికి. నాలో ఏదో టెస్సన్. టెక్కు పెనేజ్ ట్రై చేశాను. వెళ్ళటం లేదు. గన్వవరం, ఎయిర్ పోర్ట్ లో దిగాను, కారు తీసుకుని డైరెక్ట్‌గా తన ఇంటి దగ్గరకే బయలు దేరాను.

అర్థరాత్రి, వాళ్ళ ఇంటికి తాళం వేసి ఉంది. వేయకపోతే, ఇంట్లోనే పున్నార్నే కైర్యం వుండేది. ఇప్పుడెలా, ఎవరినీ,

డిప్పుబ్ చెయ్యలేం, ఎవ్వరూ తెలియదు కాబట్టి. కార్బోన్, పడుకున్నా. అమ్మకు మెనేజ్ పెట్టాను, లేట్ ఆవ్వచ్చు, అని.

ఎవరో వచ్చి కార్ డోర్సి కొడుతుండగా లేచాను. ఎవరని, ఎవరు కావాలని అడుగు తున్నారు. భావన వాళ్ళ గురించి అడిగితే, వాళ్ళ నాన్నగారికి, సీరియస్ అయితే, ప్రాదరాబాద్ వెళ్లారని, గవర్నమెంట్ హస్పిటల్ తీసుకుని వెళ్లామని చెప్పారని, అన్నారు.

వెంటనే, ఇంటికి వెళ్ళి లగేజ్ పెట్టిసి, "మళ్ళీ వచ్చి, అన్ని చెప్పా అమ్మా అర్జెంట్" అని, కారులోనే బయలుదేరాను. ఎన్నో కలలు నిముప్పాల్స్ కరిగిపోయాయా? అనే అందోళన, వాళ్ళ నాన్న గారు ఎలా వున్నారు? ఏ హస్పిటల్లో జాయిన్ చేశారో? తెలియదు. నాలుగు గంటల్లో ప్రాదరాబాద్కి, చేరుకున్నాను.

ఉస్పాన్నియా హస్పిటల్ బిపిలోకి వెళ్ళి, ఎంక్వైరీ చేశాను. అన్ని బెస్ట్, అన్ని చుట్టు ప్రక్కలా అంతా వెదికాను. ఆ పేరు గల వాళ్ళ, లేరనగా నిరాకార్త వెనుదిరిగాను. మరుసటి రోజు గాంధీ హస్పిటల్కి వెళ్ళి, అన్ని డిపార్ట్మెంట్లో, ఎంక్వైరీ చేశాను. వారి జాడ లేదు. ఒకే ఒక్క ఆశ, నిమ్మ హస్పిటల్. అప్పటికీ, నాలుగు రోజుల్లంది. బాధతో గుండం భారమపుతున్నా, తన్ను కొస్తున్న దుఃఖాన్ని ఆపుకుంటూ, నిమ్మ హస్పిటల్కి పయనమయ్యాను. ఉదయం

"పాపను కాపాడాం, భగవంతుని దయవల్ల పాపకి, ఏమీకాలేదు" అనీ, భావన మాట్లాడించి, అప్రయత్నంగా నాతో. "అపునండి, లేకపోతే, ఆ పాప నాన్నగారు, వాళ్ళ మమ్మిని, చాలా ఇబ్బంది పెట్టేవారు" అన్నాను. "ఇంతకీ, మీ పేరేంటండీ", అంబి భావన. తెలుసుకోవాలనే కుతుహలంతో. నా పేరు రాజు. నేను మెకానిక్"ని అన్నాడు. మెకానిక్ అంటే నమ్మలనిపించడం లేదు.

ఎనిమిది గంటలకు ఆసుపత్రి ఆవరణలో బారులక్కొద్దీ జనాలు. ఆధార్ నెంబరు నమోదు, బిపిలో వెరిఫికేషన్ తర్వాత సంబంధిత బిపికి బదిలీ చేస్తున్నారు.

స్వ్యారాలబీ డిపార్ట్మెంటు, ఆర్టోపాడిక్, కార్బియాలబీ, జనరల్ వార్డ్ ఇలా ప్రతి డిపార్టుమెంటు బిపి, అడ్క్యూట్ పేంటులు, లిస్టు అన్ని వెదికాను. ఆఖరి ఆశనిరాశే. ఇంకా తెలిసిన, వారి ద్వారా, మిగతా హస్పిటల్లో వెదుకులాట, అలా ముప్పో రోజులు గడిచాయి.

★ ★ ★

పదు సంచాల తర్వాత, విజయవాడలో "భావన జ్యావెలరీ" పేరు కనబడింది, ఆ వెళ్ళి దారిలో, సడెన్గా కారు, ఆపాను. మనసు నుండి ఏదో తెలియని ఆనందం. జ్యావెలరీ, కౌంటర్లో వెదికాను. కౌంటర్లో వాకబు చేయగా, ఆ జ్యావెలరీ "యజమాని, నా దేవత ఒక్కరే" అని తెలిసింది. పోన్ నంబరు తీసుకున్నాను. బయటకు వచ్చి కార్ చేశా. మొదటి రింగుకే, అటు వైపు నుండి హలో అనీ, తియ్యని స్వరం. చెప్పల్లో తేనే పోసిట్టయింది. "భావన గారేనా అండీ", అడిగాను. "అపునండి, మీరెవరు", అంది భావన. "నేను" అంటూ, మొదలుపెట్టాను. అలా మాటలు ప్రవాహంలా, కదులుతూవున్నాయి. "ఇంతకీ, మీకు ఎంత మంది పిల్లలు, మీ వారు ఏం చేస్తారు" అని అడిగేలోపు, "రాజు నీ గురించి చెప్పు ఫష్ట్" అని, నన్ను ఆపింది. "నేనా, నా మెకానిక్ షడ్ పెద్దగా, చేసి" - అనగానే, ఏమండీ! మీ గురించి అంతా తెలిసి పోయింది, మీరు నిజంగా కలవారింటి ఇంటి అబ్బాయట, అన్నిటిని వదిలేసి, ఈ పేద అమ్మాయి కోసం, పోసిట్టయింది. "భావన గారేనా అండీ", అడిగాను. "అపునండి, మీరెవరు", అంది భావన. "నేను" అంటూ, మొదలుపెట్టాను.

అలా మాటలు ప్రవాహంలా, కదులుతూవున్నాయి. "ఇంతకీ, మీకు ఎంత మంది పిల్లలు, మీ వారు ఏం చేస్తారు" అని అడిగేలోపు, "రాజు నీ గురించి చెప్పు ఫష్ట్" అని, నన్ను ఆపింది. "నేనా, నా మెకానిక్ షడ్ పెద్దగా, చేసి" - అనగానే, ఏమండీ! మీ గురించి అంతా తెలిసి పోయింది, మీరు నిజంగా కలవారింటి ఇంటి అబ్బాయట, అన్నిటిని వదిలేసి, ఈ పేద అమ్మాయి కోసం, పోసిట్టయింది. "భావన గారేనా అండీ" అంటూ, తను నా గురించి, ప్రతి విషయం చెబుతుంటే, చాలా ఆశ్చర్యపోయాను. ఈ పాద సంచాలాలు ప్రాదరాబాదులో వున్నందువల్ల, ఇక్కడి విషయాలు ఏపి నాకు తెలియలేవు. "లేదు, నేను వివాహం చేసుకోలేదు, నేను నిన్ను తప్ప ఎవ్వరినీ ఊహించుకోలేక, నీ జ్ఞాపకాలతోనే

వన్నాను”. “ఇంతకీ, అప్పుడు ఏమయిపోయావు? మీ నాన్నగారు, మీ తమ్ముడు ఎలా వన్నారు?” అని అడిగాను. “ఆ రోజు నాన్న గారికి సీరియస్ అయ్య, హైదరాబాద్ నిష్ట్ హస్పిటల్ లో జాయిన్ చేశాం. రెండు రోజుల్లో బ్రైయిన్ ప్రోక్టో చనిపోయారు. మేము, ఆ రోజు సాయంత్రం, రిటల్ అయ్య, ఇంటి దగ్గర కార్బ్రూకమాలు పూర్తి అయ్య, మేము తిరిగి కోలుకునే సరికి నెలరోజులు అయ్యంది. ఆ హస్పిటల్ నా మొబైల్ ఫోయింది. నాన్న గారి ఫోన్లో మీ నంబరు లేదు. అలా ఫ్లై సంాలు గడిచాయి” అని వివరించింది.

“ఇంతకీ, నా ‘ప్రశ్నకు సమాధానం’

ఇప్పు భావన”. అన్నాను . ఓ అదా, “నేను వివాహం చేసుకోలేదు”. అనే సరికి, అక్కడే ఎగిరి గంతేశాను, మనసులో, “ఎక్కడ వన్నావు?” అన్నాను. “మా ఇంట్లో” అని, తన లోకేషన్ పేర్ చేసింది. ఐదు నిమిషాల్లో అక్కడ వాలిపోయా, కబుర్లతో సాయంత్రం అయ్యంది. “ఇంతకీ, మీ తమ్ముడు ఎక్కడ” అన్నాను. వాడు యమ్.ఎన్ చేయడానికి యు.ఎన్ వెళ్ళడు. నేను, ఈ బిజినెస్ లో క్షణం తీరిక లేకుండా వున్నా. “నీ రాకతో, నా జీవితం ఎడారిలో ఒయసిస్టుకు చేరినట్టుగా, ఆనందంగా వుంది, రాజు” అంది. ఆ రోజే, అమృ దగ్గరకు తీసుకుని వెళ్ళాను. “భావన, రా అమృ కూర్చు మా

వాడికి, నా తర్వాత నీ మీదే అంత ప్రేమ, గారవం”. “ఇన్నెళ్ళు, నీగురించి వాడి ఆలోచన ఆశ, ఇప్పటి దాకా వాడికి నీ జ్ఞాపకాలే ఆనందాన్నిస్తాయి అంది”. ఈ రోజు లో వాడి “నిరీక్షణ”ఫలించింది అంది అమృ సోపాలో కూర్చుంటూ. ఆ రోజు, డిస్టర్ మా ఇంట్లోనే జరిగింది.

‘అరే, రాజు ఈ వారంలో మంచి రోజులు వున్నాయని, నిన్ననే పూజారి గారు’. చెప్పారు. “ముహూర్తాలు పెట్టించనా అంది.” అమృ ఆనందంతో, భావనకు స్టేట్స్ ఇస్తూ. భావన సిగ్నల్ తలవంచింది. నేను “సరే” అని తల ఊపాను, నా దేవతను చూస్తూ.

తాజా గజల్ మిశ్రగతి

ఎం.వి. ఉమాదేవి, 78423 68534

ఉండుట పూర్వములు మిగలలేదే సమాధానం తీర్చుకోసం వేచివున్న తెలుపలేదే సమాధానం!

కాలకణ్ణక హేలలెన్నో వీలుపడనివి చర్యలెన్నో బ్రతుకుకావ్యం సమీక్షలలో దౌరకలేదే సమాధానం!

చిన్నవాటికి చింతలేలో? కన్నతీరుకు ప్రశ్నలేలో? మిన్నయైనది నీకు మానం విడవలేదే సమాధానం!

పొద్దుపొద్దున ఆరోపణలు, నిద్రమత్తున నిందబంధం! నరనరానా విభ్రమలే నచ్చలేదే సమాధానం!

సత్యమొక్కటి నాకుతెలునే నిత్యపోరే నీకు మన్నే ! లక్ష్మమన్నది లేనిచోటన పుట్టలేదే సమాధానం!

అనుభవాలే గురువులైతే ఆత్మశోధన మహాసులునే. నీకునువ్వే శిష్యరేణువు దిద్దలేదే సమాధానం!

ఎందుకయ్యా, సాంబళిపుడా ఎదలు మండే బంధగరథం? ఉమా జీవిత కాలమంతా బుజువులేదే సమాధానం!!

గురుభక్తికి నిలువెత్తు

నిదర్శనం “గురువు శతకం”

గురువు శాస్త్రాన్ని చాటిన శతక పరిచయం

పింగళి భాగ్యలక్ష్మి
97047 25609

చి

గురుమళ్ళ శ్రీనివాస్ తానా - ఉత్తర అమెరికా ప్రపంచ సాహితీ వేదిక సమన్వయకర్తగా ఉంటూ ఎంతోమంది దేశ విదేశాల్లో ఉన్న ప్రముఖులలో చక్కని సత్యంబంధాలను కలిగి ఉన్నారు. నిరుతానా సమన్వయకర్తగా ఉంటూ అంతర్జాలంలో వందల సంఖ్యలో కార్యక్రమాల ద్వారా కవులను కళాకారులను ప్రోత్సహిస్తూ అద్భుతంగా సాహిత్య కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తూ కవులు, రచయితలు, కళాకారుల ప్రతిభకు పట్టం కడుతున్నారు. అలాగే ఉత్తమ ఉపాధ్యాయులుగా విధులు నిర్వహిస్తూ విద్యార్థుల్లి ఉత్తమంగా తీర్చిదిద్దుతూ వారి భవితకు బంగారు భాటులు వేస్తున్నారు. ఇంకా వీరు ఉత్తమ రచయితగా, కవిగా చాలా చక్కని రచనలు చేస్తూ అందరి ప్రశంసలను అందుకుంటున్నారు. చిగురుమళ్ళ శ్రీనివాస్ వంద శతకాలను రాశారు. 100 శతకాలను ప్రపంచవ్యాప్తంగా 100 వేదికల మీద ఒకేసారి ఆవిష్కరింపజేసి అరుదైన రికార్డు స్ఫేషించారు. ప్రతి శతకం కూడా ఆసక్తిదాయకమైన అంశాలలో 100 పద్మాలు ($100 \times 100 = 10,000$ పద్మాలు) రాసి పారకుల్ని విశేషంగా ఆకర్షించారు.

నేను సమీక్ష చేయబోయేది “గురువు శతకం”. ఈ శతకంలో గురువు మీద

అభిమాన ధనాన్ని కురిపిస్తూ ఇంకా విద్యార్థులు గురువు పట్ల ఎలా మసులుకోవాలి, గురువును దైవంశ సంభాతులుగా ఎందుకు భావిస్తాము, మనం ఉన్నత స్థానంలో ఉండటానికి ఎలాంటి పునాదులు వేస్తారు, గురువును మనం ప్రత్యక్ష దైవంగా ఎందుకు భావిస్తాము... అన్న అంశాలు ఇతివృత్తంగా తీసుకొని ఈ గురువు శతకాన్ని రాసి తన గురుభక్తిని ఎలుగైతే చారారు. ప్రతి పద్యం చివర్లో చక్కని మకుటాన్ని గురువుకు అన్వయించి చెప్పారు.

మొదటి పద్యం గురువు గొప్పతనాన్ని చాటి చెప్పింది

“అష్టరములు నేర్చి అజ్ఞానతిమిరమ్ము పారద్రోలు నట్టి భానుడతడు దివ్య దీష్టి పంచ దినకరుండతగాడు గురువు కన్న ఎవరు గొప్పవారు?” అన్న పద్యంలో అష్టరాలను నేర్చించి చీకటి పారలను తొలగించి అమోఫుషైన శక్తియుక్తులను పంచిన సూర్యుడు అంటూ గురువుకు చక్కని ఉపమానాన్ని ఇచ్చారు. మరో పద్యంలో గురువు చూసే దారే మంచి దారి అదే బంగారు పూలబాట అంటూనే గురువు కన్న ఎవరు గొప్పవారు అంటూ అభివర్ణించారు. గురువు తనకు తెలిసినపస్తి శిష్యులకు నేర్చుతూ స్నేహమాధుర్యంతో సముద్ర మంత జ్ఞానాన్ని మనకు అందిస్తారని

చక్కని మకుటాన్ని గురువుకు అన్వయించి చెప్పారు.

మరో చక్కని పద్యంలో ఏమీ రాని వారికి కూడా ముద్దు మురిపెంతో అష్టర గనిని నింపి నోసటి రాతకు మల్లె ప్రేమతో అష్టరాలు దిద్దించి తలరాతని కూడా మార్చిన ‘గురువు కన్న ఎవరు గొప్పవారు’ అంటూ చక్కని మకుటంతో చెప్పారు శ్రీనివాస్ గారు.

“ధర్మ మార్గమందు తాను నడచి సాగి మార్గదర్శియగుచు మాన్యుడగుచు అతడు శిష్యులకు ఆదర్శమగు కదా గురువు కన్న ఎవరు గొప్పవారు?” ఈ పద్యం ఆదర్శవంతంగా ఉంది.

గురువు అనేవాడు ముందు తాను మంచి మార్గంలో నడచి అదే మార్గంలో శిష్యుల్లి తోడుకొని పోవుచు శిష్యులకు ఆదర్శ వంతంగా ఉన్న ఈ గురువుకన్న ఎవరు గొప్ప చెప్పించి అంటూ చెప్పకనే చెప్పారు చిగురుమళ్ళ వారు. గురువు ఒక్క పాలానే కాకుండా ఎన్నో ఆదర్శవంత మైన నీతి కథలు, కవితల్లో తీయండనాల్లి ఉగ్గపాలు రంగించి పోసినట్లుగా మనకు వినిపించే ఈ గురువుని మించిన వారు ఎవరున్నారు అంటూ చాలా చక్కగా చెప్పారు రచయిత. మట్టి ముద్దలయిన శిష్యుల్లి కూడా మంచి ముత్యంగా మార్చిన మాంత్రికుడే గురువు, పరిబ్రహ్మ అంటూ చాలా చక్కగా చెప్పారు. అలాగే

అష్టకరాలనే అష్టింతలను నాలుకపై చల్లి
(పలికించి) “శబం భాయాతీ!” అంటూ
చక్కని ఆశీస్యులను అందించిన తేజో
మూర్తి అయిన గురువు కన్న ఎవరు
గొప్ప అంటూ హితవు పలికారు
రచయిత.

“నొసటి రాత వ్రాయు అసలు [బ్రహ్మ]
ఎవరు

భవిత మార్చినట్టి [బ్రహ్మ] ఎవరు?

అవనిషైన నడుచు అమృతమూర్తియై
గురువు

గురువు కన్న ఎవరు గొప్ప”

ఈ పద్యం లో శ్రీనివాస్ గురువుని
బ్రహ్మతో పోల్చి గురువుకి అష్టకరాంజలి
ఘటించారు. నొసటి రాత బ్రహ్మ రాస్తే
ఆ రాతని సన్మార్గంలో పెట్టి బంగారు
భవితను అందించిన గురువే ఈ భామి
షైన వెలసిన అమృతమూర్తి అంటూ చాలా
చక్కగా అభివర్ణించి చెప్పారు.

మరో పద్యంలో ఇంజినీరు బంగారు
భవంతుల్ని కట్టి ఇస్తుంటే గురువు
శిమ్యులకు తానే బంగారు భవితకు
పూలబాటులు వేసిన అసలు సిసలైన
ఇంజనీరే గురువు అంటూ గురువుకు
చక్కని ఉపమానాన్ని ఇచ్చారు. మరో
పద్యంలో ఇలితో పోల్చి శిమ్యుల్ని
పాలరాతి విగ్రహాల్లా అంటే గొప్ప విజ్ఞాన
ఘనులుగా తీర్చిదిద్దుతున్న వైనాన్ని
చెప్పారు.

ఈ పద్యం చూడండి తేనెకన్న
తీయగా ఉంది

“పారములను గొప్ప పాటలుగా మార్చి
నీతి యనెడి తేన నింపి నింపి
పరవశమున పాడు పాటగాడ తడు
గురువు కన్న ఎవరు గొప్పవారు?.

విద్యార్థుల మనసులో లోతుల్లోకి
చొచ్చునొని పోయే విధంగా తేనెకన్న
తీయమైన శ్రావ్యైన గొంతుతో
పారమును పాటగా మలచి విద్యార్థుల
మనసులను పరవశించ చేస్తూ పారాలు
చెప్పే గురువును మించిన వారు
ఎవరున్నారు అంటారు చెప్పారు శ్రీనివాస్
ఈ పద్యంలో. బంక మట్టితో కొండలు
చేసిన విధంబుగా మనసే బంక మట్టికి

మరీ మరీ అర్థనుయే రీతిగా పారాలను
చెప్పే గురువును కుమ్మిరితో పోల్చి
చక్కని కితాబు ఇచ్చారు రచయిత. ఈ
శతక రచయిత గురు శిమ్యులు

అనుబంధాలకి అద్భుతమైన పోలికలతో
గురువుకి అష్టక నీరిజనాలు అర్పించారు.
వైద్యుతిలో, చాకలివానితో, పోలిసుతో,
క్షురకునితో, భవన నిర్మాణ కార్మికులతో,
దర్జితో, యంత్రంతో, వెలుగుల
విద్యుత్తుతో, శ్రమించే శ్రావికులతో,
దేశభక్తునితో, పైనికునితో, విజ్ఞాన ఖనితో,
జ్ఞాన గంగతో, మానవతా మూర్తితో, దివ్య
రత్నంతో, కర్మయోగితో, భాస్కరునితో,
పారిపుర్య భటునితో... ఇలా ప్రతి ఒక్కరి
వైపుణంతో పోల్చి ఎలా వజ్రపు తునకల్లా
పని చేస్తారో అంతకన్నా గొప్పగా గురువు
విద్యార్థుల్ని తీర్చిదిద్దుతున్న తీరుతెన్నిల్ని
“న భాతో - న భవిష్యతీ!” అన్న చందానా
చిగురుమళ్ళ శ్రీనివాస్ గురువుకి చక్కని
కితాబునిచ్చారు. ఈ పద్యాలన్నీ అందరూ
తేపక చదివి తీరవలసిన పద్యాలు.

ఈ పద్యం గురువు విద్యార్థికి నేరింప
వినయ విధేయతల్ని తెలియజేస్తుంది.

“శాంతి, సమత నేర్చు, సద్భావముల్
నేర్చు

సేవా గుణము నేర్చు, చెలిమినేర్చు
వినయ గుణము నేర్చు విలువలు
మరి నేర్చు

గురువు కన్న ఎవరు గొప్పవారు?”

చదువే పరమావధిగా కాకుండా శాంతి,
ఓర్చు, నేర్చు, సేవా తత్తురత, స్నేహ

హస్తాన్ని అందించడం వినయ
విధేయతల్ని ఇలా ఎన్నో మానవతా
విలువల్ని నేరించే గురువును మించిన
అధినేతలు ఎవరున్నారు అని శ్రీనివాస్
అడుగుతున్నారు. నేనైతే గురువు తర్వాతే
ఎవరైనా అంటాను, అంటే గురువుకే
ప్రథమ స్థానం ఇస్తాని చెప్పాను. అలాగే
ఈ గురువు అనేవారు శిమ్యులకి జాలీ,
దయ, మంచితనము, క్షమించి
పనిచేయటం నేర్చించే గొప్ప దయార్థ
హృదయులు గురువు అంటారు
రచయిత. అందుకే శ్రీనివాస్ అంటారు...

“గురువు లేని విద్య గుడ్డి విద్యయే కదా

గురువులేని నాడు గొప్పరాదు
గురువులేని నాడు గుడ్డిదే లోకమ్ము
గురువు కన్న ఎవరు గొప్పవారు?”
దీనిని బట్టి మనం అర్థం

చేసుకోవాల్సింది కళ్ళ లేని వారు ఎంత
అంధకార బంధురంతో కొట్టుమిట్టడు
తుంటారో చదువుకోని వార జీవితం
కూడా గాఢాంధకారంతో కొట్టు
మిట్టడుతుందని. “విద్యనొసంగు
వినయంబు”, అంటే మనకున్న విద్యతో
మనం మరి కొంతమందిని దేశం
గర్మించదగ్గ పౌరులుగా తీర్చిదిద్దుతూ
అదర్చవంతంగా నిలవచ్చు అని
తేటటల్లమపుతుంది.

మరో పద్యంలో అష్టకరాలను
అయుధాలుగా చేసి శిష్యగణాల్చి సిద్ధం
చేసి జాతి పోరులో విజయ డంకా
ప్రోగిస్తారు గురువు అంటూ చాలా
చక్కగా చెప్పారు. స్పటికము ఎంత
స్పచ్చంగా ఉంటుందో అలాగే
గురువుగారు స్పటికంతో సమానమైన
స్పచ్చమైన ప్రేమతో విద్యార్థుల్ని
తీర్చిదిద్దుతారు గురువు అంటూ చెప్పగానే
చెప్పారు చిగురుమళ్ళ వారు. అలాగే
గొంతెమ్ము కోరికలు ఏవి కోరుకుండ,
ప్రతిపలాన్ని ఆశించకుండ విద్యార్థుని
అకాశమంత ఎత్తు ఎదిగేలా తీర్చిదిద్దిడమే
గురువు లక్ష్మిమని గురువుగారి మంచి
మనసుని కొనియాడారు. ఈ పద్యం
చూడండి ఎంత అద్భుతంగా ఉందో.

“గురువు అనెడి పిలుపు
గుండచప్పుడంచు
పారశాల హృదయ పీరమంచ
శిష్యగణమే తనకు చిర ఆస్తి అని పల్చు”
గురువు కన్న ఎవరు గొప్పవారు”
శిమ్యుడు గురువుగారు అని పెల్సిస్తే గుండచ
లబ్ది చప్పుడంత గొప్పగా ఉంటుందని,
పారశాల తన హృదయంలో ఉంటుందని
తన యావదాస్తి శిమ్యులేని భావించే
గురువు మనోబాల్చి విధ రూపంలో
చాలా చక్కగా చెప్పారు రచయిత. ఈ
కావ్యం చివరి వరకు ఇలాగే సాగిపోయి
సాహాతీ ప్రియులను అలరించింది.

ప్రతిభామూర్తి

‘కాసుల పురుషోత్తమ కవి’

ప్రాచీన శతకకవి భావశబలతను ఆవిష్కరించిన వ్యాసం...

డా॥ సంగంభట్ల నరసయ్య
94400 73124

కొసుల పురుషోత్తమ కవి తెలుగు శతకకారులలో అత్యంత విఖ్యాత కవులలో ఒకడు. ఆతని భ్యాతికి కారణం ఆయన రాసిన ఆంధ్రానాయక శతకం, దీని విశిష్టతకు కారణం దీనిలోనే వ్యాజస్తుతి, భగవంతుని నిందాపూర్వకంగా స్తుతించడం వల్ల, అలంకార శాస్త్రంలోని వ్యాజస్తుతి అలంకారం శతకంలో చాలా వరకు ఉపయోగించడం వల్ల ఈ శతకం తెలుగువారిని బాగా ఆకర్షించింది.

తెలుగునాట సుకిత్వం చెప్పగలిగే వారిలో భూటాజుల కులముకటి. ప్రభువుల వద్ద వారిని శ్లఘిస్తూ చెప్పే కిత్తుం రాజోద్యోగాల్లో ఉండే ప్రతిభావంతులైన ఈ కులంలో కవికుల తిలకుడు రామరాజ భూషణుడు (భట్టుమూర్తి) ప్రసిద్ధుడు. రాజోద్యోగం వల్ల వీరికి రాజ శభ్దం గౌరవ వాహకంగా ఉండేది. పురుషోత్తమ కవికి పుల్లంరాజు అనే పేరు కూడా ఉంది. రమణమృ, అప్పలరాజుల సంతానంగా, కృష్ణ జిల్లా దివి సీమకు చెందిన పెద్దాలు ఈతని జన్మించిన పుల్లంరాజులలో అంతిమ కవి. రాజోద్యోగం వల్ల వీరికి రాజ శభ్దం గౌరవ వాహకంగా ఉండేది.

పురుషోత్తమ కవికి పుల్లంరాజు అనే పేరు కూడా ఉంది. రమణమృ, అప్పలరాజుల సంతానంగా, కృష్ణ జిల్లా దివి సీమకు చెందిన పెద్దాలు ఈతని జన్మించిన పుల్లంరాజులలో అంతిమ కవి. రాజోద్యోగం వల్ల వీరికి రాజ శభ్దం విష్ణు భక్తుడు. అద్దంకి తిరుమలాచార్యుల శిష్యుడు. అంధ్ర నాయక శతకం, హాసంలదిని గోపాల శతకం, భక్తకల్పద్రుమ రామ శతకం,

మానస బోధ శతకం ఈయన రచనలు. చివరి రెండు మృగ్యాలు. తొలిరెంటిచే ఈతడు ప్రసిద్ధుడు.

మొదటి శతకం “చిత్ర చిత్ర ప్రభావ! దాశ్మణ్యా భావ! పాత విమత జీవ! శ్రీకాకుళాంధ్ర దేవ!” అన్న మకుటంతో రాసినాడు. స్తోత్ర / బోధ రూపమై, ముక్కకమై, శత సంభ్యాత్మకమై, పద్యంత మకుట నియమాలతో శతకాలు తెలుగునాట మాఖిక సంప్రదాయంలో ఉప్రాతలూగించిన ఒకనాటి మహాకవి హృదయావిష్కరణలు. విధి బళ్లలో విధి పూర్వక పొత్యాలై తెలుగు బాలల బాల హృదయాల్లో త్రిష్టవేసి, జీవితాంతం వెంటి వచ్చే పద్య సుగంధాలు.

శేష్పురాసిన నరసింహ శతకం, ఆతని దోహిత్రుడు కాకుత్థం నరసింహదాసు (గోదావరి తీరప్ప ధర్మపురి గ్రామవాసులు) రాసిన కృష్ణ శతకం ఇందుకు ఉదాహరణలు, మహాకవులు మహోక్యాలు రాసినా, హృదయార్థిని వ్యంజించే శతక రచనలతో వార్ధక్య జీవితంలో పరిత్యస్త మనస్సులైన మహాకవులందరో శతక కర్తులున్నారు. కేవల శతక కర్తులై మహోక్యాలు నిలిచిన కీర్తిమంతులూ ఉన్నారు. మన కాసుల కవి ఆ కోవలోనివాడు.

రాజాశ్రయం మాత్రమే కాదు, రాజుల చేత, స్వయంగా దేవతా కార్యాలు

చేయించిన మటికుడు, గోలకొండ అసం జాపీల పాలనలో దిక్కులేని, పూజలకు నోచని శ్రీకాకుళాంధ్రవిష్ణుని ఆలయానికి తమ ప్రభువు చల్లపల్లి జమీందార్ కోదండ రామన్న దేశపో గారిని ప్రోత్సహించి దేవాలయ విధులకు భూరి భూదానాలకై ప్రేరేపించినాడు. తాను స్వయంగా తన స్వగ్రామం పెద్దాలులో తన పేరట పుల్లంరాజు చెరువు తవ్వించినాడు. కోదండ రామన్న గారి కాలం నుండి వారి కొలువులో ఉన్న కవి. కాసుల పురుషోత్తమ కవివి లభిస్తున్న రెండు శతకాలు రెండూ అనర్థ రత్నాలే. ఒకటి శ్రీకాకుళాంధ్ర విష్ణువినై రాసినది. ఒక్కటి హాసంలదీని శతకం. రచనా పరిణాతి దృష్ట్యా హాసంలదీని శతకం అనంతర కాల రచన. కృష్ణ జిల్లాలోని శ్రీకాకుళం గ్రామంలోని అంధ్ర విష్ణువినై రాసింది ఆంధ్ర నాయక శతకం. ఈ దేవుడు చారిత్రక పురుషుడు. క్రీస్తు పూర్వం మహోపరాక్రమంతో నిశంభుడనే రాజున (జాతీయుడైన) రాజును జయించినవాడు, నిశంభుని రాజ్యం గోదావరి ప్రాణహితల సంగమ ప్రాంతం, అనగా నేటి అదిలాబాద్ బస్తరు ప్రాంతాలు అంధ్రవిష్ణుని ఆజ్ఞలో కణ్వుడనే వ్యక్తరై తెలుగు భాషకు సంస్కృతంలో వ్యక్తరణాం రాసినవాడు. ఈ విష్ణుదేవుడు శ్రీకృష్ణ దేవరాయల ఆముక్త మాల్యదా రచనకు ప్రేరకుడు.

అతణ్ణి స్తుతిస్తూ కాసుల పురుషోత్తమ కని
నిందారూపంగా పరమామృతమైన కావ్య
శిల్పంతో ఆంధ్రనాయకుని పేరిట శతకం
రాసినాడు, భాగవత, విష్ణు పురాణంతర్వత
గాథలను మెలికపెట్టి నిందలు
గుస్పించినాడు.
నీ. ఆలు నిర్వాహకురాలు భూదేవియై
అభిల భారకుడన్న నాభ్యదిచ్చే
ఇష్ట సంపన్మూరాలిందిర భార్యయై
కామితార్థదుడన్న మనతదచ్చే
కమల గర్జుడు స్ఫైకర్ తమాజుడై
బహుకుటుంబికుడన్న బలిమిదచ్చే
కలుష విధ్యంసిని గంగ కుమారియై
పతిత పావనుడన్న ప్రతిభదచ్చే
అంద్రు బీడ్లు దెచ్చు ప్రభ్యాతిగాని
మొదటి సుండియు నీను దామోదరుడవే
చిత్ర చిత్ర ప్రభావ. దాక్షిణయభావ
హతమిత జీవ శ్రీకాకుళాంధ్ర దేవ!
విష్ణువు సంగతలా ఉంచి “దరిద్ర
దామోదరుడని” లోకంలో ఓ సుడికారం
ఉంది. అనుడికారాన్ని చక్కగా ఉపయో
గించినాడిక్కడ. దామోదరుడన్న అర్థక
మానవుని కారణంగా ఈ సుడికారం పుట్టి
ఉండవచ్చు. లేదా దామం (పుష్పం)
కడుపులోంచి వచ్చిందంటే లోపల అంతా
మట్టే అన్న అర్థం కావచ్చు. ఏదేమైనా విష్ణు
సామర్థ్యం వెనుక, కుటుంబం గొప్పతనమే

కాని విష్ణుంభరత్యం వెనుక ఈతని ప్రతిభ
ఏమీ లేదని ఈసండింపు, వ్యాజస్తుతి
(నిందా పూర్వక పదాలలో అంతర్భరిం
తంగా స్తోత్రం) నిందా వ్యంగ్యం
నింపినాడు. ఈ శతకం వ్యాఖ్యాపేణీతం.
అంతేకాదు పోరాణిక జ్ఞానానికి పరీక్ష.
“మద్యమగ్రజసనకు మత్తిల ద్రావించి,
జున్నపాల్ పెరుగును జూరినావు.
తగవరివ యున్న దమ్ముల ధర్మమీవె
తీర్పవలె గాని మరియుండు తీర్పగలడే”
అన్నపుడు అన్నను (బలరామణ్ణి)
మోగించి, కురుపాండవ సోదర
యుద్ధాన్ని తీర్పావని వెక్కిరింతలాడినాడు.
ఈ శిల్పం అనితర సాధ్యం. కావ్యాల్ని
ఈ కళా లేఖనం శతక పేటికలో తేవడం
అల్పష్టలానల్చుర్ సంగ్రహమే.

ఇట్టి కవి మరో రఘన అనగానే ఎంతో
ఉత్సవత. అదే ఈ హంసలదీని
గోపాలకృష్ణ శతకం. ఈ హంసలదీని
కృష్ణనది సాగరంలో సంగమించే చోటు
నదీసంగమాలు, సాగర సంగమాలు
పుణ్యపదమైన తీర్థ క్షేత్రాలు. ఉపోపనది
ఉపనదితోగాని, ఉపనది ప్రధాన
నదితోగాని, నది సాగరంలో కాని
సంగమించే చోటు వెలసిన శివాలయాలు
సంగమేశ్వర నామంకితాలు. శివుడ జల
(గంగా) ధరుడు. ఈ ఆలయాలే అధికం.

కాగా మద్య యుగాల
వైష్ణవ ప్రాబల్యంతో
ఈ సంగమ ష్టలాల్లో
అక్కడక్కడా
వైష్ణవాలయాలు
వెలిసాయి.
పురుషోత్తమ కని స్తుత
విష్ణువు ఉభయత్ర
సముద్ర తీరవాసి.
సముద్ర జలశాయి
కదా!

పురుషోత్తమ కని
రెండు శతకాలు
రాసినా మహాకావ్య
నిర్మాణ దక్షతగల కని
తల్లిజుడు ఆయన
రాసిన ఈ

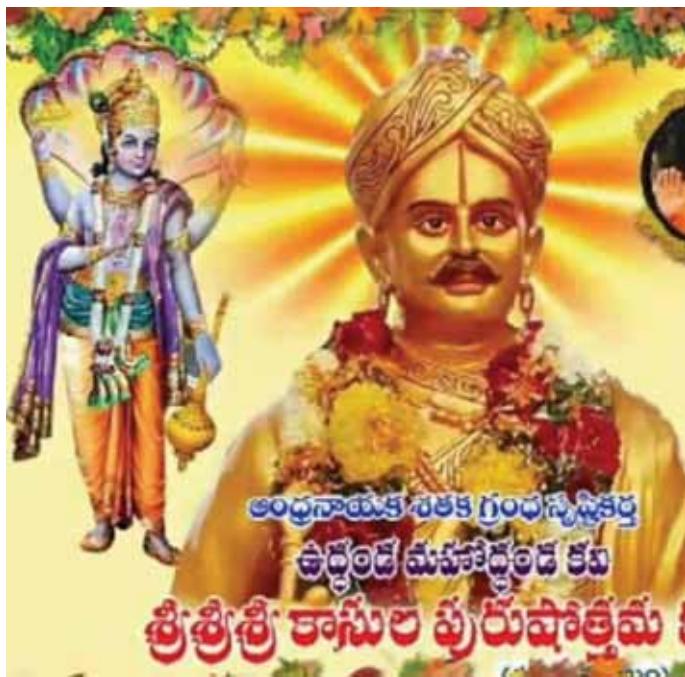
హంసలదీని శతకం ఆయన సర్వతోముఖ
ప్రతిభకు దర్శణం.

రెండు శతకాలు సీన పద్య శతకాలే.
సీనచ్ఛందం వర్షానకు చాలా అనుషైన
ఖండం. నాలుగు పాదాల్లో చతుర్మిశా
వీరేశనం చేసి, అంటే నాలుగందాల
వర్షానచేసి, “పై ఆటవెలది లేదా
తేటగీతిలో” ఉపసంహరకంగా ఒక
ముగింపు / నిర్వయం చెప్పవచ్చు. సీసపు
ప్రతిపాదం గునుగు సీసంలో లాగ
అవతలి పాదంలోకి దుంకకుండా
పాదాంత విరమణం చేయాలి. ఈ మెళు
కువలు ఒకెత్తు, పాద పాదానికి, అర్థ అర్థ
పాదాలకు, ద్విగణ ఖండాలకు అను ప్రాస
వేయడం, ప్రాసయతులు పాటించడం
వంటి నిర్మాణ సౌందర్యాలు ఇంకోకెత్తుగా
ఈ కవి అఖండంగా వాడినాడు. సీసపద్మ
నిర్మాణ శిల్పానికి ఈ రెండు శతకాలు
విశేషించి హంసలదీని శతకం పరాకాష్ఠగా
నిలిచింది.

పురుషోత్తమ కని రెండు శతకాలు
రాసినా మహాకావ్య నిర్మాణ దక్షతగల కని
తల్లిజుడు ఆయన రాసిన ఈ హంసలదీని
శతకం ఆయన సర్వతోముఖ ప్రతిభకు
దర్శణం.

“మృత గురు పుత్రుని బ్రతికించుట
సాణ్ణి ప్రాణార్థాలై మిమ్ము బలుకు వారి”
(8) వంటి పద్యాల్లో వాక్య నిర్మాణ తేలి
భిన్నత్వంతో బాటు శోభను
సంతరించుకొంది. “స్తున విషద్గంచు
ద్రావించు పాతకి పూతన కమ్యతత్వం
బును ఫుటించి” (11) వంటి పద్యాల్లో
శత్రువులైన పూతనాదులకు మోక్షమిచ్చిన
ఘటనలు, 15వ పద్యంలో కృష్ణవికి
హృదయమర్చించిన కాంతలే
గుదిగుచ్చబడ్డారు. ఇతరాంశాల సాంకర్యం
ఉండదు. 18వ పద్యంలో లీలల వర్షించి
అస్తలితుడని, నిర్మికారుడని ఎలా
అంటారని ప్రశ్నించాడు.

“పలికినపుడె సర్వపాపముల్ వాయు
నీ నామంబు పలుకని నాలుకేల” (23)
పద్యంలో ‘కంజాష్టనకుగాని కాయంబు
కాయమే’ అన్న పోతన్న కనబడతాడు.
పాదాంత “ఏలా” శబ్దం వింత ధ్వనితో

పద్యం ఆసాంతం మురిపిస్తుంది. ఇలాంటి అంత్యానుప్రాసల సుందరత్వం శతకం నిండా నిండింది. “పారిజాత మరందపాన బంభర రాజ మాకోన్న వేము పువ్వాన జనులె, కాంచనాబ్లు మృగ్యాళకముల మెక్కుమరాళ మలిన తుంటి తూడులకు జనునె” అన్న పద్యం “మందార మకరంద మాధుర్యమునదేలు మధుపంబు వోవునే మదనములకు” అన్న పోతన్న పద్యాన్ని స్మృతింజేస్తుంది. సహజంగా శతకంలో అంతిమ పాదాల్లో మకుటం ముందే నిర్దయముతుంది. తత్పూర్వ పాదాల్లోని భావ సమాప్తి జరగాలి. ఒక్కసారి భావమాప్తి, అనంతర మకుటం రెండూ అర్థవశాత్తు “తిలతండుల న్యాయం”తో ఉంటాయి. అంటే ఎంతకల్పినా పొంతన కుదరదు. కానీ ఈ శతకంలో తద్విన్న త్రణాళిక కాసుల చేసాడు. ఆయన వాడిన టిఫ్ఫీక (సాంకేతికత) ఏమిటంటే 4 పాదాల తే.గి.లో 2,3,4 పాదాలు మకుటంకు వదిలి, 1వ పాదాన్ని అర్థ సమన్వయాని కోసం అలా చేతిలో పెట్టుకొని, తై నాలుగు సీసపాదాల అంశాలకు, విషయ ప్రతిష్టేపన చేసి సమన్వయపరచి, అతుకులు కనబడుకుండా మకుటంలోకి జారిపోతాం చూడండి.

సి. శ్రీరఘు సంఖోగ శ్యంగార తల్పాహి
రాజమ్యనకు వాయు భోజనము
యుద్ధాది కార్యసన్వద్ద వాహన పతం
గా ధీశునకు భుజంగాశనంబు
సంతత ధ్యాన నిశ్చల యోగ యోగిరా
ట్ర్యుతతికి ఫల వర్ష పారణంబు
జగదీశునకు నీకు సర్వ సంపాదిత
రక్షితార్థాది సర్వాశనంబు
లా! పునము స్వామి సిరిగల్లి లోభ్యమేమి?
భావజి విలాస! హాంసల దీని వాస!
లలిత కృపాభీ సంగమ ష్టల విపార
పరమ కరుణా స్వభావ! గోపాలదేవ!

(27)

ఈ పద్యంలో స్వామికి సేవలందించే ఆదిశేషునికి వాయుభక్షణం, గరుడునికి సర్వ భక్షణం, యోగులకు కందమూ లాదుల భక్షణం, నీకు మాత్రం చక్కగా రక్షితం అయిన రకరకాల భోజనాలు అని అన్నాడు. జక్కడకు నాలుగు పాదాలు పూర్తిచేసి తేటగీతి మొదటి పాదాన్ని ఇంత ధనము ఉండి, సేవకులకు ఉత్తమ భోజనం పెట్టిని నీ లోభత్వ మేమిటికి అన్న నిందతో ముగించుటకు వాడుకొన్నాడు.

స్వామికి సేవలందించే
ఆదిశేషునికి వాయుభక్షణం,
గరుడునికి సర్వ భక్షణం,
యోగులకు కందమూ లాదుల
భక్షణం, నీకు మాత్రం చక్కగా
రక్షితం అయిన రకరకాల
భోజనాలు అని అన్నాడు.
జక్కడకు నాలుగు పాదాలు
పూర్తిచేసి తేటగీతి మొదటి
పాదాన్ని ఇంత ధనము ఉండి,
సేవకులకు ఉత్తమ భోజనం
పెట్టిని నీ లోభత్వ మేమిటికి అన్న
నిందతో ముగించుటకు
వాడుకొన్నాడు.

రక్షితం అయిన రకరకాల భోజనాలు అని అన్నాడు. జక్కడకు నాలుగు పాదాలు పూర్తిచేసి తేటగీతి మొదటి పాదాన్ని ఇంత ధనము ఉండి, సేవకులకు ఉత్తమ భోజనం పెట్టిని నీ లోభత్వ మేమిటికి అన్న నిందతో ముగించుటకు వాడుకొన్నాడు. భావం సంస్కరమైంది. మిగిలిన మూడు పాదాలు మకుటమే ఈ సాంకేతికత శతకమంతా పరచుకొంది.

నీ. శయనించుచో స్వపు సంగతినైన మీ
శ్యంగార మూర్తి దర్శింప దలతు
దర్శించి సౌష్టవంగ దూర (ప్రణామముల్)
పెట్టి పద్మామాల్ పట్ట దలతు
పట్టి వీడక భక్తి పారవశ్యంబున
నిశ్చలమతిని ధ్యానింప దలతు
ధ్యానించి భవవార్ధి తరణంబు గావింపు
మనుచునిట్లు వరంబు గొనగ దలతు

నెంత దలచిన స్వాత్మ రింపవేమి?

భావజి విలాస హాంసల దీని వాస!
లలిత కృపాభీ సంగమ ష్టల విపార
పరమ కరుణా స్వభావ! గోపాలదేవ!

(29)

పై పద్యంలో సింహావలోకన
“ముక్కుపుదగ్రస్తం” వీనులకు విందుగా
ఉంది. “తీర్థ సంవాసులేతెంచినారని విన్న
ఎదురుగానేగు దవ్యేంతర్మైన” అన్న
అలసాని పద్యాన్ని జ్ఞాపకం చేస్తుంది.
కృష్ణుని పాదం మెత్తనిదై,

బత్తుకపోయన సంఘటనలతో నొప్పి
కల్పిందని నాలుగు పాదాల్లో చెప్పి తేటగీతి
మొదటి పాదంలో “చరణ పద్మంబు
లోత్తెద సామిరమ్ము” అని పిలిచినాడు.

నొప్పికల్పించే అంజాల్లో శకటాసుర సంహోరం, కాళిందిలో దూకేందుకు
చెట్కెక్కడం, పాము పడగలపై నర్తింపడం,
బీమ్మునిపై కురికే మట్టంలో రథం మీది
మండి దూకడం అనే నాలుగు అంశాలు
కృష్ణస్వామి లీలలుగా చెప్పినాడు. పాము
పడగలపై నర్తిస్తే మెత్తని పడగల వల్ల
కాలేకొతుంది అని తొలుత
అనిపించినా, సూక్ష్మంగా పరిశీలిస్తే కని,
పణలపై మంచులు’ కాలికి

గుచ్ఛుకున్నట్లు చెప్పడం వల్ల
మనోహరంగా, అతి సూక్ష్మంగా,
సతార్చికంగా కనపడుతుంది. ఇలాంటి
అంశాలెన్నెన్నే! ‘కాసుల’ వారి
కలినోక్కలంటే విష్ణునికి చాలా ఇష్టమేమా?
ఒక్క శతకం ఆంధ్రనాయక శతకం నిండా
రాసినాక, తిరిగి పాంసలదీని శతకంలో
తిట్టించుకొన్నాడు కృష్ణస్వామి. ఈయన
వ్యాజస్సుతికి పరాక్రష్ట ఐన పద్యం.

తల్లిదండ్రుల చెర తప్పించ కంసుని
హాతునిగావించు టూర్చావనంబో? (45)
అనే పద్యంలో ఆర్థవనత్వం,
జగద్వీకరత్వం, దీన బాంధవత్వం,
సర్వపోషణత్వం ఏపాటిదని పురుపోత్తుముని
నిలదీయడం పురుపోత్తుమ కవికే చెల్లినది.

ఇలా శబ్దాలంకారాలు,
అర్థాలంకారాలు, భావ శబలత,
వర్షనాపణితి, శాభీక సంచారం,
పూర్వమహాకవి కవితా కబిళనాలబ్ల
సామర్థ్యం శతకానికి కావ్యగతంగా
చిక్కదనాన్ని, భక్తి గతంగా రసార్థత్వాన్ని
తెచ్చి పెట్టాయి. ఈ శతకం చదివితే ఒక
మహాకావ్యం చదివిన అలోకికానందం
మిగులుతుంది. ఇంకా చెప్పాలంబో
ఒక్కాక్క పద్యం గురించి సమగ్రంగా
వివరణ చేసినట్లులుతే సహాపు పుటలు
దాటవచ్చు.

భావించగలిగేవానికి సముద్రమంత
భావశబలత శతకం నిండుగా ఉంది.
పురుపోత్తుమ కవి ధన్యుడు.

ఆమెను స్కృరిష్టే

సైదాచారి మండోజు, 6300 235 079

ఆమెను స్కృరిష్టే
సముద్రమంత ప్రేమ
గుండె ధమనలో నుంచి
సిరా చినుకుగా కాగితంపై
బిలికినట్టుంటుంది

కోటి వీణలు ఒక్కసారిగా
మీటితే మ్రోగే శబ్ద తరంగం
మనసును అలజడి
కల్లోలం చేసినట్టుటుంది

ఆమెను స్కృరిష్టే
అక్కరాలు
లక్షణాలై ఆమెను
అలంకరించుకొని
కీర్తింపబడతాయి

విష్ణువురుడికి
వేదవ్యాసుడు
చెప్పిన భారతంలా
లిఖింపబడతాయి

ఆమెను స్కృరిష్టే
వివరించలేని ఒకానొక
భావోద్యేగ పల్లవి
మనసును తడిచేసే
కస్తీరపుతుంది.

అసూయల చిరునామాలు
వేదికలపుతుంటాయి

ఆమెను స్కృరిష్టే
కలల దారుల్లో మరో వెన్నల
రేయి అపుతుంది
అకుపచ్చని తీవాచిఠ్టె
జోల పాడుతుంది

జ్ఞాపకాల నేరశ్శ పట్టిన
పగుల్లలో ప్రేమ మొలకై
స్వప్నిస్తుంటుంది

హృదయంతరాలలో
నిశ్శబ్ద రాగఫై
ద్వానిస్తుంటుంది...!!

నీవు నేర్చిన విద్యయే నీరజాక్

తన దాకా వాట్టే...

తిరునగలి దేవకీదేవి
99496 36515

సం వత్సరం గిర్రున తిరిగింది. ఈ సారి స్వేచ్ఛ ఇంట్లో స్నేహితులు ముగ్గురు ప్రామ్మ గా పదకొండిటికల్లా కలుసుకున్నారు. ముందు కాసిన్ని టీ నీళ్ళతో ఉత్సాహం తెచ్చుకొని హల్లో సెటిలైన్ము. కానేపు కుటుంబంలో పిల్లలు ... వాళ్ళ సంసారాలలో బిజీ పాపివడం... ఎంతగా ఫోన్లు చేస్తున్నా ఆ అనుబంధపు పార క్రమంగా పలుచబడుమూ వాళ్ళ మాటలలో చోటు చేసుకున్నది. ఐనా అది తరంగాలుగా చాలా కుటుంబాలలో చూస్తున్న సత్యమే ఐనా అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రయత్ని స్తున్నట్లు వాళ్ళ మాటలు కనపడ్డా అంతర్లీనంగా ఉన్న బాధను ముఖ కవళికలు చెప్పుకనే చెప్పుత్తే.

“నా కొడుకు కూడా పెళ్ళి సంసారంలో పడిన తర్వాత నా పరిశీలి అదేనేమా? ఐనా పెళ్ళి చేసుకోమని ఎన్ని సార్లు అడిగినా ఇగో అగో అనడము తప్ప తేల్చి చెప్పడం లేదు” అంది సంగీత.

“అమెరికాలో ఎవరైనా

తారసపడ్డారేమా?” స్వేచ్ఛ

“అక్కడే తారసపడ్డారో....తారసపడ్డ అమ్మాయితో కలిసి అమెరికా ప్రయాణం కట్టిన్నో నాకు అర్థం కావడం లేదు” సంగీత

“ఏదైనా మనమన్నిటికి సిద్ధపడక తప్పదు.” సుష్మా

“అదీ నిజమే. నేను దానికి నా మనసును ఎప్పుడో సిద్ధం చేసుకున్న.” సంగీత

“జరుగుతున్న పరిణామాలకు తలవంచదమే వివేకుల లక్షణం. ఐనా పిల్లల మనోభావాలను అర్థం చేసుకొని వాళ్ళ జీవితాలకు వాళ్ళే బాట చేసుకోన్నియుడమే మంచిది.” అంది స్వేచ్ఛ నవ్వుతూ

“నేనో విచిత్ర వార్త చెప్పనా?” అన్నది సుష్మా సంబంధాను మారుస్తూ.

“విచిత్ర వార్తలన్నీ నీ దగ్గరే. చెప్పు” అన్నది స్వేచ్ఛ

“అది నా ప్రత్యేకత ఏ మాత్రం కాదు. వేపర్లో వార్త మాత్రమే” అంది సుష్మా.

“ముందు ఆ వార్త చెప్పు తల్లి” కుతూహలాలంతో అడిగింది స్వేచ్ఛ

“చెప్పడం కాదు. చదువడమే మొన్న చదువగానే కెమెరాలో బంధించిన” అంది సుష్మా.

“అదేదో కానియ్య”

“పతే వినండి. కాప్స్న్ చెత్తకుప్పలో 17 పిండాలు. విషయానికొస్తే పశ్చిమ బెంగాల్ లోని హౌరా జిల్లాలోని ఉలుబెరియా పట్టణంలో.... 31వ వార్డులో ఒక చెత్త కుప్పలో పది ఆడ శిశువుల 7 మగ శిశువుల పిండాలు వెలుగు చూసాయి. అన్ని పిండాలను పరీక్ష నిమిత్తం ఆసుపత్రికి తరలించామని అధికారులు తెలిపారు.

పిండాలు లభ్యమైన ప్రాంతానికి చుట్టూ 1.5 కి.మీ పరిధిలో సుమారు 30 ఆసుపత్రులున్నట్లు వారు తెలిపారు. అబార్స్ తర్వాత ఆ పిండాలను ఇక్కడ పారేసి ఉండవచ్చని పోలీసులు అనుమానం వ్యక్తం చేస్తూ దర్శావు చేస్తున్నట్లు తెలిపారు. రెండు నెలల క్రితం కర్నూలుకలోని బెళగావిలోనూ ఏడు పిండాలు వెలుగు చూసిన సంగతి తెలిసిందే.” అంటూ వార్తను ముగించింది సుష్మా. ఈ వార్త హస్పిటల్ విషయాలకు తెలెపినట్టుంది వాళ్ళకు

“ఇప్పి హస్పిటల్ బాగోతాలు. మొదటి విషయం ఒకే వార్డులో చుట్టూ ముపై దవాఖానాలకు ప్రభుత్వం అనుమతి నివ్వడం. రెండోది దబ్బు సంపాదనే ధీయంగా దవాఖానాలు నిబంధనలు బేఖాతరు చేసి అమానవీయంగా ప్రవర్తించడం. మూడోది ఆ దవాఖానాలపై ప్రభుత్వం చర్చ తీసుకోకపోవడం” అన్నది స్వేచ్ఛ. దాంతో కానేపు దవాఖానాల అవినీతి బాగోతాలు నిర్దిశ్యాధోరమలపై కొంత చర్చ సాగింది ముగ్గరి మధ్య.

“సమాజంలో ఈ విధమైన పరిస్థితులకు నేటి రాజకీయాలే కారణం మీరేమంటారు?” ప్రశ్నించింది సంగీత. “మన అభిప్రాయాలు ఎన్నడైనా విభేదిప్పే కదా మేం వేరే చెప్పడానికి” అంది స్వేచ్ఛ.

“మనమనుకుంటున్నట్లు
ముమ్మాబీకీ రాజకీయాలే
కారణాలు. ఆ విషయం
సమర్థించ డానికి మరో వార్త
కూడా నా దగ్గర ఉంది.” సుష్మ
“సమ్మేళన ఎందుకు? చెప్పు”
స్వేచ్ఛ

“ఈ వార్త కూడా మీడియా
అందించిదే” సుష్మ
“ఎవరందించినా విషయం
ముఖ్యం. ముందావిషయం
చెప్పు” అడిగింది

“ఎనిమిదేళ్ళ కిందట బిహారీ కిడ్నైస్
కేసులో (2014) నిందితుడైన కార్ట్రియే
సింగ్ న్యాయస్థానం ముందు లొంగి
పోవలసిన రోజే రాజ్ భవన్లోన్యాయ
మంత్రిగా ప్రమాణ స్వీకారమట. ఇది
పత్రిక తెచ్చిన వార్త. వాస్తవాలు
పూర్వాపరాలు మనకు తెలియదనుకొండి.
ఇదే వాస్తవమైతే దవాళానాలు...
ఆరోగ్యాల గతి.... ప్రజల యోగ క్షేమాల
గతి ఏం కానున్నదో.” అంటూ వాపోవడం
సుష్మ వంత్తెంది. ఆమె మనోభావాలతో
సంగీత స్వేచ్ఛలు మనేకమైపోయి ఏవేవో
అలోచనలు... సంఘర్షణలలో
కొట్టుమిట్టుడిస్తు. ఆ ఆలోచనా దృశ్యం ఓ
నిద్రాణ నిరామయ అవస్థను సూచించింది.
ఓ పదినిమిపోలకు ముగ్గురూ కాప్సుంత
తేరుకున్నారు. టీ పాయ్ మీదున్న జగ్
అందుకొని గ్లాసెడు నీళ్ళను గటగటా
తాగింది స్వేచ్ఛ).

“సరే లెండి. ఏం చేస్తాం? ఈ
సమాజం ధోరణే ఇట్లూ ఏడ్చింది.
ప్రస్తుతానికి ఆ విషయానికి పుల్ స్టో
టడుదాం. ఏ పాటు తప్పినా పాపాటు
తప్పదు కదా! మన ఆత్మారాముళ్ళీ
శాంతించ చేసుకుండాం పడండి” అంటూ
వంటించి దారి పట్టింది స్వేచ్ఛ)

“నీ అడుగులోనే అడుగు వేసి నడవనా
అంటూ మేమూ వస్తున్నాం పడ.” అంటూ
సంగీత సుష్మలూ డైనింగ్ రూం దారి
పట్టిను. సంగీత ఫైట్లు గంటల పని
చూసుకుంటే సుష్మ మంచినీళ్ళ సిద్ధం
చేసింది. ఈలోగా స్వేచ్ఛ పాపడ్

వేసుకొచ్చింది. గబగబా వడ్డించుకొని
వంటకాలను ఆస్యాదించటంలో పడ్డరు.

“ఎంతైనా నీ పుళిపోారే పుళిపోార.
ఈ విషయంలో నీకెవ్వరు సాటిరారంటే
నమ్ము” అన్నది సంగీత

“అదొక్కటేనా? మసాలా వడనో...”
సుష్మ.

“ఆ పిండి కూడా గ్రైండ్ చేసి ఫ్రిడ్జీలో
రెడీగా పెట్టిన. సాయంకాలం వాటి పని
కానిద్దాం కాని భోం చేయండి” అన్నది
స్వేచ్ఛ.

“నీ ఓపికే ఓపిక తల్లి! పుళిపోార...
అలూ కూర్కు... పాలకూర పప్పు...
చుక్కుకూర పచ్చడి.. కొర్రల పాయసం...
అవకాయలు సరేసరి. సాయంకాలం
మసాల వడ” సంగీత

“మీ పేరు చెప్పుకొని నేనూ తింటున్న.
ఒక్కాళుమయ్యే సరికి వండడం. తినడం
బోర్గా ఫీలాతున్న. ఐనా మీ పరిస్థితి అదే
అనుకుంటా.”

“అదీ నిజమే కాని నువ్వుక్కుదానివే
ఇంత శ్రమ పడ్డావని” అన్నారు సంగీత
సుష్మలు.

తింటున్నంత సేపు మాటలు సాంతం
వంటింటి ముమశుమలకే పరిమితమైంది
వాళ్ళ సంభాషణ. భోజనం వూర్టువగానే
బిద్దూంకు చేరుకున్నారు. మంచంలో
ముగ్గురూ అడ్డంగా మేను వాల్పి కొంచెం
సర్రుకోమని ఆ శరీరాలను ఆజ్ఞాపించిను.
కాసేపు చిత్రపరిశ్రమపై దాడి చేసి దాని
మంచి చెడులను చర్చించిను.

“చెప్పడం మరిచేపోయిన. మొన్నీమధ్య
ఓ అద్భుతమైన వార్తను చదివిన

“చెప్పమంటారా?” అడిగింది సుష్మ
“అదేదో చెప్పి తగలడక
ఊరించడమెందుకమ్మా?” సంగీత

“సరే చెప్పా వినుకోండి.

ముంబైలో పైదరాబాద్ ఊరిమిళా
హస్పిటల్స్ ప్రాప్రైటర్ కొడుకు తన
బిజినెస్ పని మీద పోతుండగా
చిటపట చినుకుల వాన కుండపోత
వానగా మారటం... ట్రైవర్

ముందుపోతున్న లారీని ఓవర్ టీక్
చేయబోవడంతో ఆక్రిడెంట్ కారు
నుజ్జనుజ్జెందట. ట్రైవర్ ఆన్ ది స్టాప్లర్లో
చేస్తే ప్రాప్రైటర్ కొడుకుకు ఎడమభాగం
సాంతం దెబ్బతిందట. అరగంట తర్వాత
గాని ఎవరో ఓ పుణ్యాత్మకుడు హస్పిటల్లో
చేర్చడంతో పట్ట ఏయిడ్ జరిగినా... ఇన్
త్తీం లో చికిత్స అందక కార్బియంక్ అరెపై
చనిపోయాడట” సుష్మ.

“ఇన్ త్తీంలో చికిత్స ఎందుకు
జరగనట్టు?”

“ముంబై వేగానికి పెట్టింది పేరు.
ఎవరి గోల వాళ్ళది. ఎవర్చి ఎవరు
పట్టించు కుంటారు? అద్భుతం కొద్ది ఎవరో
హస్పిటల్ లో చేర్చినా ఫష్ట్ ఏయిడ్ జరిగి
ఉండవచ్చు. కానీ ఆక్రిడెంట్ వల్ల ఆయన
అనామకుడుగానే హస్పిటల్ లో చేరిందు.
చెల్లా చెదరుగ పడున్న అతని కాగితాలు
డక్కుమెంట్స్ పోలీసులు హండోవర్
చేసుకుంటే గాని అతనెవరో తెలియ
లేదనుకుంట. పోలీసులు దవాళానా
చేరుకనే సరికి ఉన్నపుణ్యకాలం కాప్ట్
గడిచిపోయింది. చికిత్సకు బిల్లింగ్
రిమోటిని మనం చర్చించుకుంటున్న
చిందువునేకదా!

“ఊరిమిళా హస్పిటల్స్ అంటే కార్బోరేట్
కదా? పైదరాబాద్ లో పదారు
ఉన్నట్లున్నె. ఈ మధ్య విశాఖపట్టణం
విజయవాడలలో కూడా ప్రారంభమైనట్లు
విన్న” సంగీత.

“ఎవ్ కర్కె” స్వేచ్ఛ

“ఎంతవారలైనా విధి దాసులే కదా!
అన్నట్లుంది కథ” సుష్మ

“అంతేకదు. నీపు చెప్పిన విద్యయే
నీరజాశ్చ అని కూడా” సంగీత.

తెలంగాణ ఉద్యమంలో తొలి పుస్తకం మాదే...

- గుండోజు యాదగిరి

సాహిత్య ఉద్యమకర్త గుండోజు యాదగిరితో
ఒద్దిరాజు రాం మాసం ముఖాముఖి...

మీరు తెలంగాణ సోయి 1 మరియు 2
పుస్తకాలు వేశారు. ఈ రెండు పుస్తకాలలో
మీరు వివిధ రంగాలలో కృషిచేసిన
మట్టిలో మాణిక్యం లాంటి వారి గురించి
ప్రాశారు. అసలు ఈ అలోచన మీకు
ఎలా వచ్చింది?

తెలంగాణలో రాజకీయ, సాహిత్య,
సాంస్కృతిక, సామాజిక, కళా రంగాల్లో
లభ్య ప్రతిష్టలు ఎందరో ఉన్నారు. కానీ
ఆయా రంగాల్లో నివురు గపిన నిప్పుల
వలె, అగాధమౌ జలనిధిలో ఆణి
ముత్యాలవలె ప్రచారం లేక రాణించని
వారు ఇంకా ఎందరో ఉన్నారు. తొక్కీ
వేయబడిన వారు కూడా ఎందరో మన

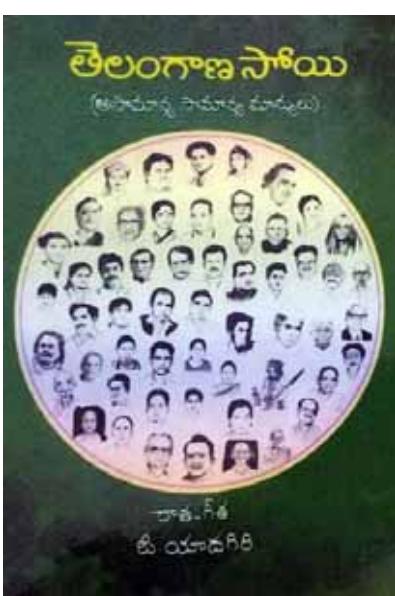
చుట్టూ ఉన్నారు. వలసాంధ్రుల పాలన
కాలంలో నిర్మాణం చేయబడ్డారు. ఎలాగైనా
తెలంగాణ సోయి 1 అంటే తెలంగాణ
విజ్ఞానం పేరుతో వారిని వెలుగులోకి
తేవాలనే బలమైన ఆకాంక్ష, అభినివేశం
నన్న అలుముకొని, వాళ్ళందరి గురించి
విషయం సేకరించి, త్రమించి చిత్రాలు
వేసి ఒక తెలంగాణ సోయి పేరుతో
నూతన అధ్యాయానికి తెర తీశాను సార్!

తెలంగాణ తొలి దశ ఉద్యమంలో
పాల్గొన్న మీ అనుభవాలు చెప్పండి?
1969 తెలంగాణ ఉద్యమ
సందర్భంలో మేము డిగ్రీ ప్రైనర్ ఇయర్
చదువుతున్నాం. ఆ ఉద్యమంలో
విద్యార్థులదే ప్రధాన పాత్ర! మేం

మిత్రులతో సహా ఆ ఉద్యమంలో
మనేకం అయ్యాం. తెలుగు మీడియం
చదివే వాళ్ళం కనుక అప్పుడప్పుడు
కవితలు రాసి వేదికల మీద చదివే
వాళ్ళం. ఉద్యమంలో పాల్గొన్న
సందర్భంలో మాపైన లాలీచార్జీ జరిగింది.
కల్వకుర్తిలో ప్రభుత్వం పట్టబట్టి ఏప్రిల్
నెలలో జరిగే ఎన్ ఎన్ సి పరీక్షల్లో ఒకే ఒక
విద్యార్థి జడ్జీ కుమారునితో పరీక్ష
రాయించే పంతాన్ని అడ్డుకున్న మారై
కాల్యాలు జరిగాయి. వెంట్లుకవాసిలో
తూటాలు దూసుకుపోయాయి. ఒక నెల
జైలు శిక్షలో గడిపాం. ఆ సందర్భంలో
నేను మిత్రులు రుకున్నదీన్ కలిసి రాసిన
కవితలన్నీ జై తెలంగాణ విష్ణవఢంకా
పేరుతో, అప్పు చేసి ప్రచరించాం.
ఉద్యాగంచేస్తూ ఆ బాకీ తీర్చుకున్నాం.
తెలంగాణ ఉద్యమంలో తొలి పుస్తకం మా
సంకలనమే! అందుకెంతో
గాప్పడుతున్నాం.

మీ సాహిత్య ప్రస్తావం వెనుక ఎవరి
ప్రభావం ఉంది?

నా సాహిత్య ప్రస్తావం వెనుక
ప్రధానంగా 1951లో స్థాపించిన మా ఊరి
బాలవాణి గ్రంథాలయం పాత్ర ఎంతో
ఉంది. మా తెలుగు బోధకులు ప్రభూత
తెలంగాణ కవి, తెలుగు అకాడమీలో 17
సంవత్సరాలు పనిచేసిన డాక్టర్ ముకురాల
రామారెడ్డి గారి ప్రభావం ఉంది. ఇంకా

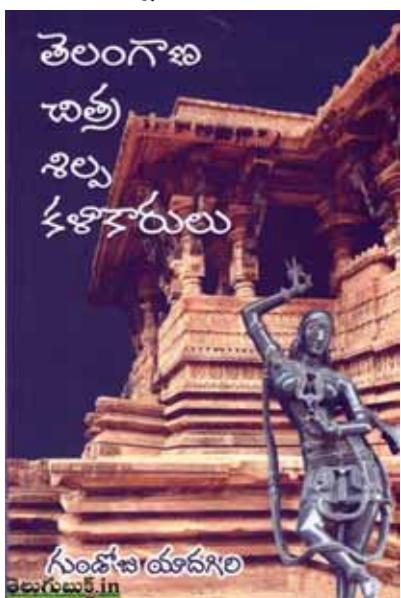

ము
ఖు
ము
ఖీ

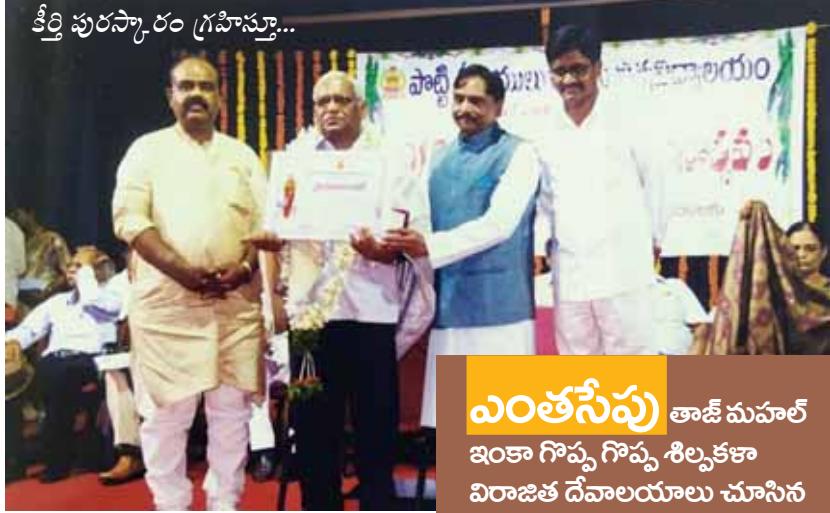
విష్ణవ సాహిత్యంలో వరవరావు గారి
సాన్నిహిత్యం, స్యజన ఇంకా ఉద్యమ
సాహిత్య ప్రభావం, శ్రీ శ్రీ కవిత్వ
ప్రభావం, నామైన ఉన్నది.

మీరు శిల్పి ఖండ కావ్యం ముమారు 50
సంవత్సరాల క్రితమే రాశారు. కానీ వస్తు
పరంగా ఇష్టపీఠికే అది నచ్చినమే. దాశరథి
లాంటి కొందరు స్మశించినా, మీ
ప్రత్యేకతలు మీకు ఉన్నాయి. శిల్పకళలో
కూడా మీకు ప్రవేశం ఉన్నదా? లేక
చిత్రకారులైనందువల్ల మీకు ఈ ఆలోచన
వచ్చిందా?

డిగ్రి షైనల్ ఇయర్ లో శిల్పి ఖండ
కావ్య రచనకు శ్రీకారం చుట్టూను.
ఎంతసేపు తాజ్ మహాల్ ఇంకా గొప్ప
గొప్ప శిల్పకళా విరాజిత దేవాలయాలు
చూసిన జనం రాజుల పేర్లు జ్ఞాపకం చేసే
వారు, కానీ తమ జీవితాలను అంకితం
చేసి, రాత్రింబవట్లు రాళ్ళను తొలిచి
శిల్పాలకు జీవం పోసిన శిల్పాల ఉస్సే
లేదు. ఈ అంశం నా మస్తిష్కాన్ని
తొలిచేది. నేను చిత్రాలతో పాటు శిల్పాలు
కూడా చేశాను. దాశరథి, జామువా
మొదలగు కవులు శిల్పి చెక్కిన శిల్పాలు
వస్తించారు. కానీ అతని కన్నటి కష్టమయ
జీవితాన్ని స్పృశించ లేదు. ప్రధానంగా
నేను ఆ కష్టమయ ఇతివృత్తాన్ని ఎన్నుకోని
శిల్పి ఖండకావ్యం రచించాను. అందులోని
నూతన సారాన్ని పాతకులు ఆదరించారు.

కీర్తి పురస్కారం గ్రహిస్తూ...

ఎంతసేపు) తాజ్ మహాల్

ఇంకా గొప్ప గొప్ప శిల్పకళా
విరాజిత దేవాలయాలు చూసిన
జనం రాజుల పేర్లు జ్ఞాపకం చేసి
వారు, కానీ తమ జీవితాలను
అంకితం చేసి, రాత్రింబవట్లు
రాళ్ళను తొలిచి శిల్పాలకు జీవం
పోసిన శిల్పాల ఊసే లేదు. ఈ
అంశం నా మస్తిష్కాన్ని తొలిచేది.
నేను చిత్రాలతో పాటు శిల్పాలు
కూడా చేశాను. దాశరథి,
జామువా మొదలగు కవులు శిల్పి
చెక్కిన శిల్పాలు వస్తించారు.
కానీ అతని కన్నటి కష్టమయ
జీవితాన్ని స్పృశించ లేదు.

మహాబూబ్ నగర్ జిల్లా ఉద్యమ
చరిత్రలో వీధి బాగోతం నాటిక చరిత్ర
స్పజించింది. నేను ఐజ ఉన్నత పారశాలలో
పనిచేసే సందర్భంలో అక్కడ ఒక తల్లి
తన ఇద్దరు బిడ్డల్ని బావిలో వేసి తాను
కూడా దుమికి చనిపోయింది, తినడానికి
తిండి లేక. వాస్తవంగా ఐ ధాన్య గారం.
అద్దీఎన్ కెనాల్ చుట్టూ అంతులేని వరి
పండేది. ఐజలో అమ్మిన రేటు కంటే
ఐదింతల రేటు ఎక్కువగా వస్తుందని
బార్డర్ లో ఉన్న కర్ణాకకు బియ్యం
లారీలకొద్దీ తరలించేవారు. దొంగ
వ్యాపారుల దౌర్జన్యానికి అడ్డులేదు.
వీరందరికి ఆ వారి సర్పంచ్ గంగన్న
వత్తాసు ఇక పోలీసులు సరేసరి. అలాగే
రేష్ట్ పొపు అతను కూడా గూండాలా
వ్యషహారించేవాడు. ఇవన్నీ పూర్వయాన్ని
కదిలించే విషయాలు. దీన్ని ఆసరాగా
చేసుకుని జననాట్య మండలి గద్దర్ శైలిలో
ఈ దోషిడిదారులందరిని పాత్రధారులుగా
చేసి నాటకం ప్రదర్శించాం. జనం ఈ
నాటక స్వార్థితో వారిపై తిరగబడ్డారు.
అందులో నుండే మహాబూబ్ నగర్ జిల్లా
మాచోయిస్టు నల్లమల కమాండర్ పోతుల

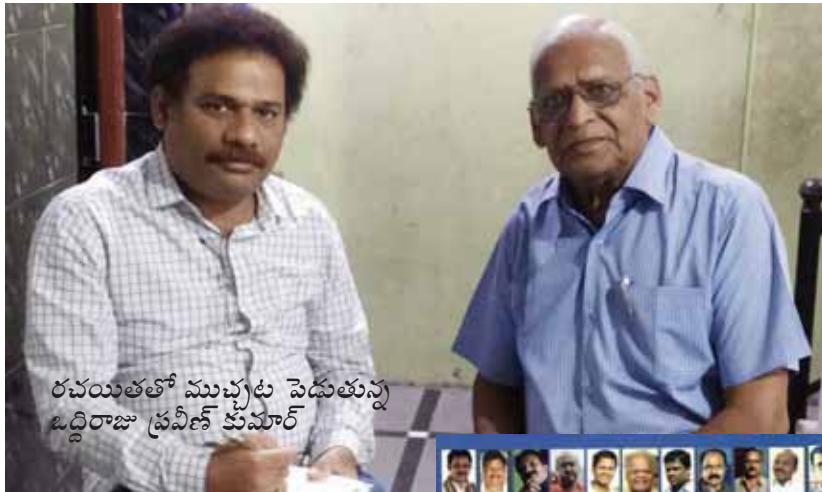
సుదర్శన్ రెడ్డి, పౌర హక్కుల పురుషోత్తం,
ఇంకా అనేకమంది విష్ణవకారులు పురుడు
పోసుకుని జిల్లా వ్యాస్తంగా ఉద్యమ
నిర్మాణం చేశారు. ఆ నాటకం జిల్లా
వ్యాస్తంగా 30 దాకా ప్రదర్శనలు ఇచ్చింది.
గ్రామ పరిణామానికి దారులు వేసింది.

గ్రామ చరిత్ర రాసిన రచయితగా
గ్రామ చరిత్రలు రాయవలసిన
ఆవశ్యకతను వర్తమాన రచయితలకు
ఎవరించగలరా?

ఈమధ్య తెలంగాణ సాహిత్య
అకాడమీ తెలంగాణలోని గ్రామాల
చరిత్రలు రికార్డు చేయాలని
సంకల్పించింది. కానీ నేను 12
సంవత్సరాల క్రితమే మా ఊరు ఎల్లమ్ము
రంగాపురం గ్రామ చరిత్ర ఆవిష్కరిం
చాను. రాజుల కాలం నుండి, నిజాం
నవాబు లాంటి ఆస్కాన ప్రభువుల, దొరల

పాయాంలో ప్రస్తుత ప్రజాస్వామిక
వ్యవస్థలో గ్రామాల్లో పరిస్థితి, పంటలు,
గ్రామాల ఉనికి, నెక్ షాలలో సహా ప్రజల
మధ్య పరస్పర సంబంధాల గురించి 200
పేజీల గ్రంథం వెలువరించాను. అది
సాహితీవేత్తల ప్రశంసలు అందుకున్నది.
అన్నం ఉడికింది కనుక్కొనడానికి సాత్రలో
ఒక మెతుకు పరీక్షేష్ట చాలు అన్న సామెత
ప్రకారం భారతదేశం గ్రామాన్ని ఆసరాగా
చేసుకుని చరిత్ర రాస్తే బాగుంటుందని
భావించాను.

సాధారణంగా మీ వయసు వారికి
సామాజిక మాధ్యమాల పైన ఎక్కువగా
పట్టు ఉండదు. కానీ మీరు ఫేన్సెబుక్సు
సులభంగా వాడుతూ ఏకంగా శతకమే
రాశారు కదా, దీనిపైన సాహిత్య
అభిమానుల సుందర ఎలా ఉంది?

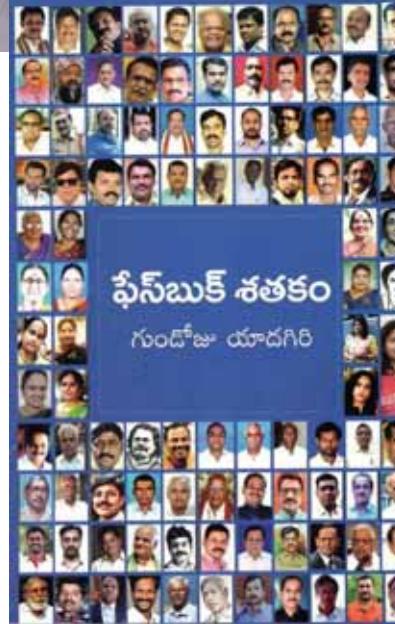

రచయితతో ముఖ్యట పెడుతున్న
ఒడ్డిరాజు ప్రఫీస్ కుమార్

ఎంతోపు ప్రభావిత కవులు,
పేరుపొందిన కవుల గురించిన ప్రస్తువునే
కానీ ఆధునికుల్లో యువకవులు, చిత్ర
కారులు, సామాజికులను పట్టించు
కోకపోవడం ఆశ్చర్యం గౌలిపింది. నూతన
కవితా వస్తువుతో, వర్తమాన సామాజిక
అంశాలే కవితా వస్తువుగా కొత్త పుంతలు
తొక్కుతూ కొత్త భాషాలలో చైతన్య
పరుస్తున్న నవతరం కవులు కళాకారులు
కు గుర్తింపు లేదని భావించి
ఫేన్సెబుక్ శతకానికి శ్రీకారం
చుట్టాను. నూతన భావాలతో
ప్రశంసాత్మక కవితలు
వెలువరిస్తున్నారు.

సాంకేతిక దృశ్య శ్రవణ ప్రసార
మాధ్యమంగా తొలిసారిగా ఫేన్సెబుక్ శతక
ప్రక్రియకు శ్రీకారం చుట్టి పుస్తకం
తెచ్చాను. ఈ రచన సందర్భంలో
ఎందరో ఫేన్సెబుక్ మిత్రులు తమను
గురించి పద్మాలు రాయమని
అభ్యర్థించారు. వాళ్ళ వివరాలు తీసుకొని
వాళ్ళ చాయాచిత్రంతో పాటు ఫేన్సెబుక్
శతకం రాశాను. అది సాహిత్యంలో ఒక
పైలురాయిగా భావిస్తాను. అందులో
కవిత్యేకరింపబడిన మిత్రులంతా
నిరంతరం సంతోషం వ్యక్తం చేస్తున్నారు.
ఇంకా మీరు రాసిన ఇతర ప్రక్రియలు
వివరించండి?

ప్రస్తుత సాహిత్యంలో రచనా
ప్రక్రియలకు భిన్నంగా యుక్కగాన
విధానంలో వీధి నాటకం, ఉయ్యలు

నూతన కవితా

వస్తువుతో, వర్తమాన సామాజిక
అంశాలే కవితా వస్తువుగా కొత్త
పుంతలు తొక్కుతూ కొత్త
బాణిలతో చైతన్య పరుస్తున్న
నవతరం కవులు కళాకారులు
కు గుర్తింపు లేదని భావించి
ఫేన్సెబుక్ శతకానికి శ్రీకారం
చుట్టాను. నూతన భావాలతో
ప్రశంసాత్మక కవితలు
వెలువరిస్తున్నారు.

పాటగా తెలంగాణ పీర నారీమణలు
సమ్మక్క సారలమ్మల చరిత్ర గురించి
పుస్తకం రాసి, అది ఆదివాసీల చరిత్రగా
భావించి, నల్లమలలో అంబమ్మ అనే
చెంచు మహిళచేత చెంచు సభలో పుస్తకం
అవిష్కరించాను.

సాహిత్యంలో మీరు సాధించిన
విజయాలు తెలపండి?

సామాన్య మాన్యులుగా అనేక
రంగాలలో ప్రతిభావంతులై ఉండి కూడా
వెలుగు చూడని వారిని అందరికి
తెలియజేశాను. తెలంగాణలో ఇంతవరకు
ఎవ్వరూ రచించని తెలంగాణ చిత్ర శిల్ప
కళాకారులు 110 మందిపై తొలి
గ్రంథాన్ని తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం ఆర్థిక
సహాయంతో వెలువరించాను. అదొక
గొప్ప విజయంగా భావిస్తాను సార్. ఇక
ఫేన్సెబుక్ శతకం సరే సరి. ఇవన్నీ ఎవరూ
చెప్పటిని రచనలు. ఇవి నా విజయాలుగా
భావిస్తాయి.

ఈ తరానికి ఒక సీనియర్ కవిగా
మీరు ఇచ్చే సందేశం ఏమిటి?

సార్ నేను సీనియర్ కవిగా
భావించడం లేదు. ఆధునికుట్టే! కవులు
ప్రలోభాలకు లోబడి కవిత్యం
రాయకుండా సమాజాన్ని సామ్యవాద
దిశగా ప్రయాణింప చేసేందుకు తమ శక్తి
సామర్థ్యాలు ధారబోయాలని నా సందేశం
సార్.

- ఒడ్డిరాజు ప్రఫీస్ కుమార్
98490 82693

‘నువ్వేమన్న చేస్తో, నేను విన’

అన్నపరం దేవేందర్, 94407 63479

నిండా నాలుగేండ్లు నిండని మనుషుడు
జేబులోంచి పర్సీ తీసికొని ఆటలే ఆటలు

‘నానా.. వద్దురు.. అది ఇటియ్య’
వినీ వినవట్టే తనపనిలోనే తాను నిమగ్గం
‘అందులో కార్డులున్నాయ్.. తియ్యకు దశా’
చెప్పేది చెవులకు సోకుతనే లేదు

‘నీకు లాలీపావ్ కొనిష్ట, పర్సీ ఇటియ్య నానీ..’
ఎటిఎం కార్డులు, నోట్లు, తీస్తూ, చూస్తూ, మలుస్తూ,
ఆటలోనే మనసంతా, వినుడే లేదు

‘నానా తాత పర్సీ తాతకు ఇచ్చేయ్’
తండ్రి గంభీరంగానే చెప్పి చూసిందు
ఊహు, శెంటం ఇంటలేదు
పసి చేతులు పర్సీ ఆపరేషన్లోనే లీనం

‘హోలుడు ఇటు సూడు.. జర’
ఎందుకు పిలుస్తున్నానో తెలుసు కాబట్టి సూడడు

‘అది ఇటు ఇయ్యర బుజ్జికన్నా...!’
మరోసారి నానమ్మలాగా బుజ్జిగించా

‘నువ్వేమన్న చేస్తో, నేను విన’
నోట్లను లెక్కిస్తూ ప్రశాంతంగానే లేట్సీండు
అందరం ఒగలమెకం ఒగలం చూసుకున్నం
‘పెద్దపెద్ద మాటలే’ అనుకుంట నవ్వుకున్నం

ఎక్కుడిదీ... వినకపోయే తత్వం
ఎక్కుడిదీ... ధిక్కార ధ్వని తరంగం
ఇక్కడ వీచే గాలినుంచేనా ఈ స్వరం

తరతరాల తాత ముత్తాతల
వారసత్వ పరంపరనే కొనసాగింపు కదా!

నాకు పర్సీ వద్ద, గెర్జీ వద్ద
నీ ఇష్టమున్న ఆటలు ఆడుకో మనుషుడా...

కాల్పనిక అభివ్యక్తిలో భౌతిక వాస్తవికత... “బూడిద చెట్ల పూలు”

అది భౌతిక వాస్తవిక కవి గురించిన అవలోకనం...

డా॥ కాంచనపల్లి గోవర్ధన్ రాజు

వీ పోయెం అయినా సమాంతర సామాజిక పరిష్కారికి దూరంగా జరిగి ఉండడం సాధ్యం కాదు. తన కాలంలో జీవిస్తున్న నుఫు దుఃఖాలను అనుభవిస్తున్న సహా మానవున్ని ఏసురించడం ఏ కవికి సాధ్యం కాదు. అట్లాగని కేవలం సామాజిక అనుభవాలను తనవి చేసుకొని రాస్తే అది సమాచార ప్రదర్శన ఆవుతుంది. విషయానికి కళాత్మకతను జోడించినపుడు అది కవిత్వమాతుంది. అంటే పరిణిత కలం సామాజిక వాస్తవికతను తన గొంతులో ఇంకించుకోవాలి. తరువాత అభివ్యక్తిలో కాల్పనికతను చూపించాలి. దీనితోపాటు కవి తాత్కాకత పూసలలో దారంలాగా ఇమిడిపోవాలి. అప్పుడే స్పంజన పండి పోతుంది. సహాత్యక్కేత్రంలో కలకాలం ఉండిపోతుంది.

సరిగ్గు ఈ లక్షణాల సంతరింపుతో ఇటీవల వెలువడ్డ కవితా సంపుటం బూడిద చెట్లపూలు. నిజం సంతరించిన అగ్గి పూలు వికసించిన పొత్తుం ఇది. ఇందులోని ప్రతి కవితా ఏదో obscurityతోనే ఉంటుంది. కానీ social reality ఇందులో అంతర్గత లక్షణంగా కొనసాగుతుంది. ఉదాహరణకు ఇందులోని సంత అనే కవితనే తీసుకుందాం. “యిదోక సంత, కొనుగోళ్ళు అమ్మకాల నిత్య వసంత, అంటూనే .... విజేతల పరాజితుల రక్త

రహిత సమర భూమి” అంటారు. సంతలో జరిగే వ్యాపారాలలో మోసగించే వాళ్ళ మోసపోయేవాళ్ళ దైన్యం ఈ పాదాల్లో అన్యాపదేశంగా చిత్రించారు. ఈ పోయెం అంతా ఇట్లాగే social satire లాగా సాగిపోతుంది.

“నేరుగా దేహం అమ్మేవాళ్లను చూసి గేలి చేస్తుంటాం, ఎవరికి వాళ్ళం గల్లు పెట్టేకు బలమై, బలహీనులమౌతున్న సంగతి మరిచిపోతాం” అంటారు.... సంపాదించే రూపాయిని శాసించలేని చవటలమై, అన్నపుడు మనం స్ఫైరించిన సంపద ఏ విధంగా మన చేతినుండి ఎగిరిపోతుందో చెబుతారు. “వోటరేసిన దగ్గ నాసికలమై” అంటూ అశక్తమైన మనిషితనం చిత్రిస్తారు. ఈయన “తనువు కాగడాలు” సామాంతర విషాదాన్ని బలంగా చిత్రించిన కవిత. ...దేశం మీద పరచుకొన్న పాలక విష శ్యాస, మనుషుల్లోనే కాదు బోసులోనే సింహాల ఊపిరితిత్తుల్లోనూ దూరి అవసాన నాట్యమాడుతుంది” పాలకుల కుతంత్రాలు విష పూరిత వ్యాపాలకు అద్దం పడుతూ కొనసాగే ఈ కవిత తల కిందులైన వ్యవస్థని symbols, మరియు paradoxలతో బలంగా బొమ్మ కట్టింది. ఏనుగు తొండంలో పాము చౌర బడింది. హస్తి మశక్కు విలవిల్లాడుతుంది

చిత్తి శయ్యల సౌధమై, తనువు కాగడాల వెలుగులో

మేక్ ఇన్ ఇండియా కాటి సీనులను రక్తి కట్టిస్తోంది దేశం.

అట్లాగే వీరుల పోరాట పటిము అంతిమంగా వాళ్ళ సాధించబోయే విజయం పేర్కొంటాడు “యుద్ధం” కవితలో

“చెట్లు కూలుతూ మళ్ళీ లేస్తున్నాయి గొడ్డలి యొంత నెత్తురు తాగుతున్నా హరిత రక్కాన్ని తిరిగి నింపుకుంటున్నాయ్ ...” అంటూ చెట్లు వీరులకు ప్రతీకగా సాగిపోయే ఈ కవిత

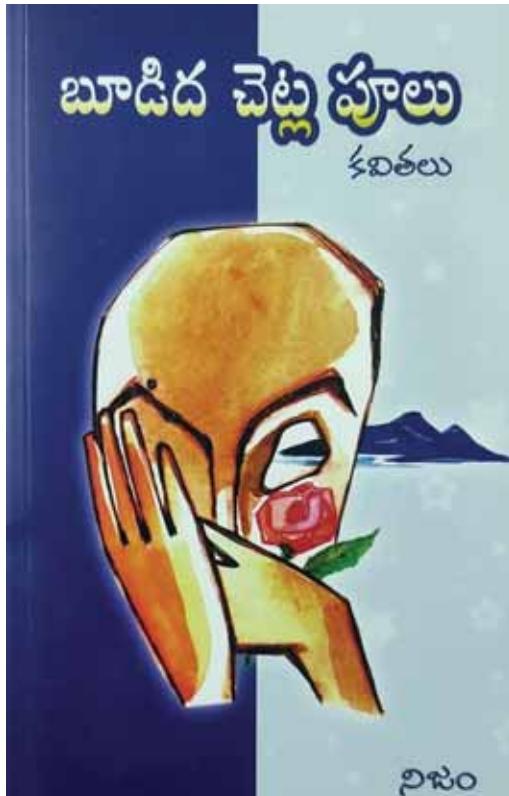
“హక్కుల్లి రెక్కుల్లి హతమార్చే వారి అంతిమ వోటమి కోసం నిప్పులల్లార్చే నేత్రలలో పోరాడుతున్నాయ్”

“ఆకలికి రూకలకు యుద్ధం సరికొత్త పుదయానికి పునాది వేస్తుంది, వర్తమానం కడుపున దేపటి కాంతి బీజాలను చల్లుతుంది” అంటూ ఆశావాహ దృష్టధంతో ముగుస్తుంది. చెట్లను వీరులకు ప్రతీక చేయడంలోనే ఒక optimism కనిపిస్తుంది. చెట్లు జడలు విరభోసికొని ఊగిపోవడం, ప్రతి వ్రేటుకి మరింత పదను దేలడం, మట్టిని పూసుకొంటూ కొత్త పూలు పూయడం, నిప్పులల్లార్చే నేత్రాలతో పోరాడడం ఇదంతా పోరాటం, దాని ఫలితమే. ఎంతో మాగిపోయిన ఆయన

కవిత్యం తన భావాన్ని వ్యక్తం చేసే టెక్కిక్కి అనితరంగా సాధించడం ఈ కవితలో చూస్తాం.

ధిక్కారం ఈ కవికి స్వాభావిక ధర్మం. చీమలమే అనే ఆత్మాశయ ప్రతీకతో ఈ భావం బలంగా చిత్రించారు. “మా ఏడుపు కూడా మిమ్మల్ని ధిక్కారించే ప్రశ్నలా అనిపిస్తే, మా వాక్యాతంత్రాన్ని, బతుకు దారిని బంద్ చేస్తామంటే, ఏమిచేయాలి? ఏమి కావాలి? మేము చీమలమే, కలిస్తే మీ పాలిటి చాపులమే. అనే కొస మెరుపుతో ముగుస్తుంది. కవితలో వుగ్వాద, మని లాండరింగ్ కేసులు ఎదుర్కొంటున్న బాధితులను, దండలు వేయించుకుంటూ పసికూనలను చెరచిన వాళ్ళ పట్ల, మానవ రక్తస్నానం చేసినవాళ్ళపట్ల, వాళ్ళ అక్కాలు పట్ల తీవ్ర నిరసన ధృనించింది.

ఈ కవి భాష పూర్తి స్థాయి భావ వాదిలాగా భ్రమ పెడుతుంది. అంతర్ముఖీన చైతన్యంతో ఒక అప్రమేయమైన యుద్ధంతో కాగి కాగి, బహిర్ముఖంగా పద్యాల కాగడాలతో సమాజపు చికటిమీద దాడి చేస్తుంది. కవిత్యం చదవడం మొదలుపెడితే ఈయనను రూపవాది అని భయపడే ఆస్కారం కూడా కలుగుతుంది. కానీ అలా.. అలా.. ఆయన అక్షర సముద్రంలో ఈత కొడుతూ పోతే నీర్చేతుక అమూర్త

నిర్మాణంలో పౌంచి ఉన్న వస్తు గాఢత మనల్ని ఆక్రమిస్తుంది. చాలా poemsలో అలంకారాలకు పట్లువడని ఒక analogy అప్రయత్నంగా చేరిపోతుంది. ప్రతి వాక్యం వెనుక, విన్యసిస్తున్న ఆయన సంవిధానం ఎన్నో ప్రస్తుతాలను ఆయన ఆకథింపు చేసుకున్న వైనం మనకు అద్దం పడుతుంది. భావుకతలోనే పోదిగిన వాస్తవికత మనలను చకితులను చేస్తుంది. “తేనె తుట్టును పోగుపెట్టి వొక్కొక్కరికి వొక్కొసారి రెట్టింపుగా ఇస్తానని చెప్పి, ఇక్కడివరకు భావుకత తోనే కనిపించిన వాక్యం చిట్టేల ఏజెంటు వసూలు చేసుకుపోయే సమయాన” అంటూ వాస్తవికతను పట్లుకొంటుంది.

ఆవు గాండ్రింపు అంటూ శిర్మికే paradoxగా ఉన్న కవిత సమాంతర స్థితిని గాఢంగా చిత్రించింది. ఈనాటి రాజకీయ వ్యవస్థలో పోర సమాజం గాండ్రింపును Hyperboleగా చిత్రించి మనలో గాఢంగా నాటుతున్నారు.

....వారి గాలి సోకితే, నీళ్ళు దొరకని సిమలోనైనా బుడుంగ్ మనవల్సిందే, వారి

కండలు కురిసే రాసులే తమ నోటికందే చేతులని తెలుసు అయినా అలుసు... భూమి గుండెలమీద పడిన ఉక్క పాదాన్ని తొలగించే శక్తి వారికి లేదు. నోటోక్కటిచ్చి పోయాడు, సమయానికది శకుని చేత పావపుతుంది. తమను కష్టాల్ కానల్లోనే ఉంచుతుంది. అంటూ కొనసాగిన ఈ పోయెంలో అలంకారాల మధ్య మనలో బొమ్మకట్టించిన సామాజిక స్థితిని పట్లుకోవాలి. శకుని చేత పావు, వేదకాలానిది అంటూ పై కవితలో అదే విధంగా కర్మాటకుడి కాటుకి బాహుకుడుగా మారిన నలుడిలా అంటూ నది వీడిన నేల లాంటి కవితలలోను, Mythopoeiaను వస్తు స్థితిని చిత్రించడానికి బలంగా వాడుకోన్నారు.

మట్టి వాసనలతో పులకరించడం ఏ కవికైనా ప్రాథమిక లాష్టాం. మట్టి భావ వాదానికి, భాతికవాదానికి మధ్య నిలిచిన ఒక పునస్సుష్టి కేంద్రం. అది నిజం లాంటి కవుల అంత: చక్కనులకు అనకపోతే ఆశ్రయం గాని ఆనితే ఏముంది? మట్టి ఆయన అక్షరాలలో పరిమళించింది. ఆయన తాత్త్విక చింతనకు చక్కని ఉదాహరణగా నిలిచింది.

“ష్టణ ష్టణం తునకలుగా కోసుకుపోతూ మట్టిలో కలుస్తుంటాను” అంటూ మొదలైన ఈ పోయెంకపికి మట్టికి గల అనుబంధం పరిధిని విస్తరించి, తద్వా మనిషికి మట్టికి ఉన్న అవిభాజ్యతను, అన్యాపదేశం చేసి, కవితను సార్వజనినకాంగా నిలిపింది. మట్టి కవిని పూటకోక పూటుగానో, పీణాగానో, హోగైనియంగానో, పియానోగానో, చేసుకుని ఆహ్లాదిస్తుందట, ఇలా చెబుతూ చెబుతూ అంటారు...

ఎక్కడున్న ప్రతిలిప్తకు తన పూలకత్తుల చేతులతో నన్న పారలు పారలుగా చీల్చిలీనం చేసుకుంటుంది పూలకత్తులు” అని ఈయన వాడిన paradox మట్టిలోని సుకుమారతను,

సాంద్రతను బలంగా చెప్పడానికి
ఉపయోగపడింది. ఇంకా మట్టితో
ఆయన...

“ఏమన్ను నా ప్రాణం, గానం, నాలో
ఎగిసిపడే ఆవే కావేషాల చెలమ
వోదార్యులు, కలతల కొలుకుల
జలపాతం. కవి వేసే ప్రతి అడుగునూ
లోపలికి లాక్కునే మట్టినోటి స్వర్ఘలు
అతని రోమాలని నెరిపిస్తాయట,
మెరిపించే మెరుపులను మలిగిస్తూ
పోతాయట” ఇట్లూ కొనసాగే ఈయన
కవితా ధార భావుకతను ఎంత విష్టతం
చేసిందో చూడండి,

“వూపిరి వుడిగిపోయి నేను తనలో
కలిసిపోయి కళ్ళు తెరచి చూసేసరికి
అక్కడ అసంఖ్యాకంగా నాకు నేనే
కనిపిస్తాను. అనునిత్యం కొత్త ప్రపంచాన్ని
కనే నేల, నీ, మనందరి బుధ్వ పుట్టి,
పైనేమీ లేదు, ఆకాశం.. మేఘాలు తప్ప”
అంటూ మట్టిని వ్యప్తిమండి
సార్జనినికంగా వికసింపజ్సిస్తారు.

ఈ కవితలన్నిటిలోనూ ఒక organizedగా చేసిన నిర్మాణం unorganizedగా వ్యక్తం కావడం చూస్తాం.
ఒలుచుకుంటూ వెళితే ఈ కవిత్యం
అందుకోలేని ఆకాశాల్లేవని తెలుస్తుంది.
ఉధ్వగ్రూత, దాన్ని పొదివిపట్టే ఉపశమన
స్వభావం ఏకకాలంలో కనిపిస్తుంది. అగ్గి
పిడుగులు మంచపూలు ఏకకాలంలో
రాల్చే ఒడుపుదనం ఆయన కలంలో
జీర్ణమై పోయింది. అప్రయత్నంగా పద
సంయోజనంలో ఒదిగిన అంతర్లయ,
అభివృక్షికి నిర్వచించలేని సాందర్భం
తెచ్చిపెట్టింది.

ఈయన ప్రారంభ కవిత “నీ” నే
తీసుకొండాం. ప్రతి పాదం ఒక ప్రశ్నగా
ఒక విభిన్న శైలి కనబడుతుంది.
చివరిలోదో అనే ఆశ్చర్యాక్రమంతో
ముగుస్తుంది. అన్నీ స్పష్టిలో సాధారణంగా
జరిగేవే. కానీ ఈ వ్యక్తికరణలో స్పష్టిలో
అంతర్లీనంగా నెలకొనే నిర్వచించలేని
సంబంధాన్ని కని అమూర్ఖంగా
వ్యక్తికరించడం చూస్తాం.

“నీ చెరుకు గడ తెగి

నీ గానుగకు పానకమాతుందో,
నీ కనుధనువు
నీ అదృశ్య మనఃశ్చిలలను
మేల్కొలుపుతుందో?
నీ భూ విరహ తాపం
నీ ఆకాశ పాషాణ హ్యాదయాన్ని తాకి
నీ విష్ణుశ్రేయో వర్ణాన్ని కురిపిస్తుందో,
నీ పక్కి నోటి బీజం, నీ క్షీత్ర గర్భవాసి
అపుతుందో ఇట్లూ సాగిపోయే కవితలోని
భౌతికలయ నీ ప్రాచీన పద్యమా వింటున్న
అనుభూతి కలిగిస్తుంది. కనుధనువు అనే
వైరి సమాపం, అదృశ్య అంటూనే
మనఃశ్చిల అనే మూర్ఖ, అమూర్ఖ పద
సంయోజన అధునికతకు, ప్రయోగ
వైచిత్రికి నిదర్శనంగా నిలిచాయి. చెరుకు
గడ -గానుగ, స్థీపణి -అవని బీజం -
క్షీత్రం, లాంటి ప్రయోగాలు స్పష్టిలో
సాధారణ సంబంధాలే. ఒక భావ లయ
ను మనకు తెలియకుండానే మనం
అనుభవిస్తాం. అయినా రెండవ పాదంలో
సాధారణ పదంతో చేరిన విశేషణం కొత్త
ప్రాతిపాదికగా నిలుస్తుంది. కవిత చివరి
వరకు ఇలాగే సాగిపోతూ .

“నీ ప్రతి శబ్ద తను పర్వతాలై, గిరి
గీత లెరుగని, కొలతలకందని

నీ కలలోని యే ఘన గగనాంతర

ఈ కవి భాష పూర్తి స్థాయి
భావ వాదిలాగా భ్రమ
పెదుతుంది. అంతర్ముఖీన
చైతన్యంతో ఒక అపమేయమైన
యుద్ధంతో కాగి కాగి,
బహిర్భూషింగా పద్మాల
కాగడాలతో సమాజపు
చీకటిమిద దాడి చేస్తుంది.
కవిత్వం చదపడం మొదలుపెడితే
ఈయనును రూపవాది అని
భయపడే ఆస్మారం కూడా
కలుగుతుంది. కానీ అలా..
అలా.. ఆయన అక్షర సముద్రంలో
ఈత కొడుతూ పోతే నీర్మోతక
అమూర్ఖ నిర్మాణంలో పాంచి
ఉన్న వస్తు గాఢత మనవ్యి
ఆక్రమిస్తుంది.

పృథ్వి అపుతాయో” అంటూ ముగుస్తుంది.
మనా గగానాంతర పృథ్వి అనేది ఇక్కడ
ప్రత్యేకించి గమనించదగిన ఒక surrealistic
ధోరిణి. భావగాఢతతో పూర్తి స్థాయి
అభేదాన్ని సాధించాడు కవి.

ఈ సంపుటిలో కొన్ని ప్రణయ
కవితలు కూడా ఉన్నాయి. సాహిత్య
చింతకులలో ప్రధానంగా సామాజిక
చింతన, అతీత విషయ చింతన రెండు
ఉంటాయి. ఒక్క కాలంలో ఒక్కొదానికి
ప్రాధాన్యత ఉంటుంది. తెలుగు
సాహిత్యంలో 20వ శతాబ్దం వరకు
రాజ్యమేలింది అతీత విషయ చింతనే.
తరువాత సామాజిక చింతన కవిత్వంలో
ప్రధాన స్వపంతిగా మారింది. అతీత
విషయ చింతన లేక మరణ చింతనలోనే
ప్రణయ కవిత్వం ఒక భాగం. ఇది
యువకవులు రాసే ప్రేమ కవిత్వం కాదు.
అట్లాంటి ప్రేమ ఇందులో ఉండవచ్చు,
ఉండడకపోవచ్చు, ఒక తాత్కా గాఢత,
మరణానంతర జీవితాన్ని గురించిన
quest ఉంటుంది. భౌతికంగా ఎవరినో
సంబోధిస్తున్నట్టే ఉంటుంది కానీ
లోతుల్లోకి పెచ్చి చూసే ఒక గేవేషణ,
అద్భుతత్వం లేక అధి వాస్తవికత
గురించిన ఒక ప్రశ్న ఇందులో ఉంటుంది.
ఇట్లాంటి వరుసలో చేరదగిన కవితలు
కొన్ని ఇందులో ఉన్నాయి. వీటిని పూర్తి
స్థాయి ఇదే వరుసలో చేరుతాయి అని
నిర్ధారించలేం గాని ఈ మార్గం అని
ఊహించగలం. అ కల, అనేక శరీర,
దుఃఖ నదిలో పుష్పక పదవ, చావు బాకీ,
మవ్వు-నేను, తోడులాంటి కవితలన్నీ ఈ
చాయలో నడిచేవే.

కరోనా అలజడికి బలైన కాలపు
విషమ స్థితిని ఈ సంపుటి బలంగా
ప్రతిపాఠించింది. కట్టె కాలడం లేదు,
ముత్య మొక్కలు, చావు బాకీ, లాంటి
కవితలన్నిటా నాటి విషాద స్థితి గుండెను
పిండుతుంది.

కరోనా, ఆ సమయంలో హస్పిటల్లో
జరిగిన దోషిడి, చిల్లుల మోతవల్ల
బతికినా చనిపోయినట్టే అయిన స్థితి,
కరోనా భయం వల్ల నిర్మానుష్టంగా

కనిపించే నగరాలు, సగోరవ అంపకాలు, అంత్య క్రియలు చేయలేని వారి నిస్సహాయ స్థితి, ఈ కవితలలో చిత్రించబడింది.

“అంటీంచిన వారు దారి దాపుల్లో లేరు క్రర్తో కలియ దిప్పి మొదలంటా బూడిదయ్యేలా చూసేవారూ కాన రారు...”
.....

“కాటి వేదిక మీద కాష్ట కాయాలు తీర్చానించి చెబుతున్నాయి పోయిన వారి వెంటపోక పోవడమే సరైనదని” కట్టే కాలడంలేదు అనే కవితలో కరోనా భీభత్తాన్ని గుండెలు ఆవిసి పోయేలా అష్టరాలకు వంపిన వైనం ఇది. కవితలో చివరికి వాస్తవికత, దాని వెంటే ఒక నిస్సహాయత, నిర్వేదం చిత్రించబడ్డాయి.

ఈయన కవిత్వంలో మరో గుర్తించదగిన లక్షణం Neologism. నిరాక్షీజన, కులకలం, వోటరి, త్రాసుపత్రులను, ప్రజా స్వాహామిని, జారవశ్యం, క్రారంగష్టలం, అమాత్రం, జల చిలువ, తారాగారం, లాంటి పదాలేన్నో స్ఫోటించి, సహజార్థానికి భిన్నమైన సంవేదన ప్రోది చేశారు. అట్లాగే కను ధనుపు, వెన్నెల కర్మగారం, మృత్యు మొక్కలు, రెప్ప దాపాం, ముఖ తొడుగు, లాంటి పదబంధాలతో సంప్రదాయ భాషా నిర్మాణాన్ని త్రోసివేశారు. కాని చిత్రంగా స్వేచ్ఛ గగన గమ్య ఛైతన్య రుమరి, శవానంద పాలక నామధారి, కర్ర కంటుక మాధుర్యం, సకల జన సముత్సాత, బృందహారిత గానం, పులకితానంద తాండవం లాంటి సంస్కృత పద బంధాలను ప్రయోగిం చారు. కొందరు

సంస్కృత పదాలు ఆధునిక కవిత్వంలో వాడడం స్వర్ణంది కాదని చెబుతుంటారు. కాని భావోద్రేకం కలిగినపుడు, ఒక్కసారి కొత్త భావానికి అనే ప్రాతిపాదికలయి నప్పుడు వాటిని అనివార్యంగా ఉపయోగించవచ్చునని ఈ కవి గుర్తించారు.
ఏ కోణం నుంచి చూసినా శ్రీరామూర్తి గారు ఒక విలక్షణ కవి. పండిపోయిన ఆయన కలం నిజాన్ని కళాత్మకంగా పరికింది. బూడిద చెట్ల పులు కవి రాజులకు విశేషానుభూతి కలిగిస్తుంది. విమర్శకులతో అనేక కోణాలు పలికిస్తుంది. యువ సాహాతీ వేత్తలకు కవితా రచనకు కొత్త మెలకువలు చెబుతుంది. వెరసి సమస్త సమాజంలో ఒక అనివార్యమైన జ్ఞాపక చిత్రంగా నిలిచిపోతుంది.

పద్యపరమార్థం

రేడియమ్, 9291527757

నేత మరణిస్తే పద్యం
నేత కరుణిస్తే పద్యం
పద్యపరమార్థం
పదవి పైకం పైకం...

గోచి వాడు మరణిస్తే
గొంతు కలపదు పద్యం
గోల చేయదు పద్యం
పద్య పరమార్థం
కర్కుబోధ వైరాగ్యం...

తిరుగు బాటు ఛైర్యం
జిరుగు బాటుకు కష్టం
జనం బాటకు ప్రగతి గీతం
పద్యపరమార్థం...

శ్రమజీవన సారం
సమసమాజ యూత్ర
ప్రాణమున్నంత వరకు పాత్ర
పద్య పరమార్థం
పజాకాంష పత్రాకం

విసంట్ అలీక్యూండ్రె స్వయిన్ కవి ఎలింట్ అలీక్యూండ్రె

విసంట్ అలీక్యూండ్రె ఏప్రిల్ 26వ తేదీ 1898 సంవత్సరంలో స్వయిన్ లోని సెవిల్లు నగరంలో జన్మించారు. అయిన పరిపూర్ణమైన కవి. అతని కవిత్వం అభివృద్ధికి పూర్తిగా కట్టబడి పయనం సాగించారు. అతను ఎవరి రైలిని అనుసరించి ద్రాయలేదు. స్వీరు కైలిని రూపొందించుకుని ప్రత్యేకంగా నిలిచారు. విసంట్ అలీక్యూండ్రె స్వయిన్ కవి, 1927 జనరేషన్ సభ్యరు. “1927 జనరేషన్” స్వయిన్ కవిత్వంలో అత్యంత సంపన్నమైన మరియు అత్యంత ప్రశంసనీయమైన సమూహంగా పరిగణించబడుతుంది. విసంట్ అలీక్యూండ్రె 1977లో సాహిత్యానికి నోబెల్ బహుమతిని అందుకున్నాడు.

విసంట్ అలీక్యూండ్రె స్వయిన్ కవి, 1927 జనరేషన్ సభ్యుడు. “1927 జనరేషన్” స్వయిన్ కవిత్వంలో అత్యంత సంపన్నమైన మరియు అత్యంత ప్రశంసనీయమైన సమూహంగా పరిగణించబడుతుంది. విసంట్ అలీక్యూండ్రె 1977లో సాహిత్యానికి నోబెల్ బహుమతిని అందుకున్నాడు.

డెల్ పారైసో (1944 షాడో ఆఫ్ ప్యారిషెజ్), హిస్టోరియా డెల్ కౌరాజోన్ (1954 హిస్టోరియి అఫ్ ది హార్ట్), ఎన్ అన్ వాస్ట్ డామినియో (1962 ఇన్ ఎ విస్తృతమైన డామిన్), “పోయమాన్ డి లా కమ్యూనాసియోన్” (1968 పోయమ్యూ ఆఫ్ కమ్యూమేషన్) మరియు “డైలోగోన్ డెల్ కోనోసిమింట్” (1974 డైలాగ్స్ ఆఫ్ ఇన్స్ట్రైట్), గొప్ప వాస్తవికత మరియు లోతైన కవిత్వం రాయడంతో పాటు, అలీక్యూండ్రె “లాస్ ఎన్క్యూఎంట్రోన్” (1958బీ ది మిటింగ్స్) అనే గద్య రచనను ప్రచురించాడు. ఆఖరులో అలీక్యూండ్రె యొక్క కవిత్వం మెటాఫిజికల్ స్వభావం కలిగి ఉంటుంది. అతను మరణం, జ్ఞానం మరియు అనుభవాన్ని కవిత్వంలో ప్రతిఫలింపజేశారు. అతను “మాలాగా విశ్వవిద్యాలయం”లో న్యాయ మరియు వ్యాపార నిర్వహణను అభ్యసించాడు మరియు 1920 నుండి 1922 వరకు వాణిజ్య న్యాయశాస్త్రాన్ని బోధించాడు. అతను 1925లో తీవ్ర అస్వస్తతకు గురయ్యాడు ఆ సమయంలోనే అతను తన మొదటి కవితలు రాశాడు, అని “రివిస్ట్ డి ఆక్రీడెంట్” అనే పత్రికలో ప్రచురించబడ్డాయి. 1936 నుండి 1944 వరకు అతని కవిత్వం నిషేధించబడినప్పటికీ స్వయిన్ అంతర్యాధం సమయంలో అలీక్యూండ్రె స్వయిన్ లోనే ఉన్నాడు. 1949లో అతను స్వయిన్ రాయల్ అకాడమీకి ఎన్నికయ్యారు. అతను డిసెంబర్ 14, 1984న మాడ్రిడ్లో మరణించారు.

విసంట్ అలీక్యూండ్రె స్వయిన్ కవి, 1927 జనరేషన్ సభ్యుడు. “1927 జనరేషన్” స్వయిన్ కవిత్వంలో అత్యంత సంపన్నమైన మరియు అత్యంత ప్రశంసనీయమైన సమూహంగా పరిగణించబడుతుంది. విసంట్ అలీక్యూండ్రె 1977లో సాహిత్యానికి నోబెల్ బహుమతిని అందుకున్నాడు.

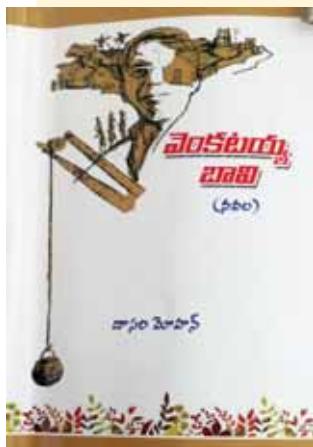
అరవై ఏళ్ల అభ్యరథానం...

ప్ర ముఖ సాహితీ వేత్త కూర చిదంబరం అభినందన సంచిక ఇది. సుదామ ప్రధాన సంపాదకులుగా, తంగిరాల చక్రవర్తి సంపాదకులుగా, వ్యాపారించారు. డౌక్స్ కర్నూలీ లింగయ్, ఈశ్వరగారి నరపారి శర్మ, డౌక్స్ సంకేపల్లి నాగేంద్ర శర్మ, దీనికి సంపాదక వర్ధం. అరవై రెండుగురు రాసిన వ్యాసాలు, అభినందనలు ఇందులో పొందు పరచారు. వజ్జల శివకుమార్, వేముల ప్రభాకర్, కొండపల్లి నీహారిణి, కాంచనపల్లి గోవర్ధన్ రాజు, విహారి, బైస దేవదాసు, భువన చంద్ర, నలిమెల భాస్కర్ లాంటి రచయితలు, సంపాదకులు, ఈ పొత్తుంలో తమ వ్యాసాత్మకమైన అభిప్రాయాలు వెలువరించారు. గుడిపాటి, దేవరాజు మహరాజు, లాంటి సాహిత్య ప్రముఖులు వివిధ సందర్భాలలో రాసిన ముందు మాటలు ఇందులో పొందు పరచారు. ఆయన బంధువులు కుటుంబ సభ్యుల అభినందనలు కూడా చోటుచేసుకున్నాయి. కొన్ని అంగ్రేష్ భాషలో రాసిన అభినందనలు కూడా ఉన్నాయి. అభినందన సంచిక అంటే కేవలం వ్యక్తి ఆరాధనతో కొనసాగడం చూస్తాం. కానీ ఇది కూర చిదంబరం జీవన చిత్రణాతో పాటు, సమాంతర సామాజిక పరిస్థితి కూడా చక్కగా ప్రతిఫలించింది. విహారి, కొండపల్లి నీహారిణి, నర్స్ న్న

లాంటి విశ్లేషకులు ఇందులో సాహిత్యంశాలు కూడా పొందుపరచడం గమనించడగిన అంశం. విమర్శకులు కూర చిదంబరం కథలు, వాటి శైలి, సంవిధానం, స్వాభావికమైన సరళత పేర్కొన్నారు. దానితోపాటు ఆయన కథల్లో ఒదిగిపోయే తాత్పుకతను ప్రస్తుతించారు. పిల్లల కథలు రాయడంలో కూడా ఆయన వైపుణ్యాన్ని స్పుశించారు. సమీక్షకులుగా ఆయన పుస్తకాలను చదివి అర్థం చేసుకోవడం, కాలీన పరిస్థితులకు నిలువుటద్దం కావడం, ఉటంకించారు. దీన్ని అభినందన సంచికగానే కాకుండా అనేక సాహిత్య సామాజికాంశాల ప్రతిపాదనగా కూడా అర్థం చేసుకోవాలి.

ప్రతులకు : సామిత్రి పథ్థికేషన్
6-1-118/19, వద్దారావునగర్, సికింద్రాబాద్ - 500020
సెల్ : 8639338675.

సామాజిక వాస్తవికత నేపథ్యంగా “వెంకటయ్ బావి”

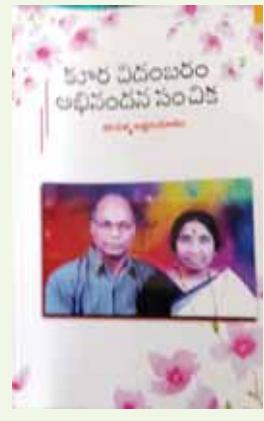

దొ సరి మోహన్
పురోగమిస్తున్న భావుకుడు.
అయన ఈ వరకే కవితా
సంపుటి, కథా సంపుటి, మళ్ళీ ఈ
నవలతో మన ముందుకు
వస్తున్నాడు. వెంకటయ్ బావి
పేరు పెట్టడంలోనే ఒక జ్యోపకం
తాలూకు అనుభవాన్ని
మనముందుండనానికి ఆయన
ప్రయత్నం చేశాడని తెలుస్తున్నది.
కరీనగర్ లోని వావిలాలపల్లి ఒక
విష్టరించిన బస్తీ. ఆక్కడ
వెంకటయ్ అనే వ్యక్తి సాహుకారు దగ్గర అప్పు చేసి చిరు ఇల్లు
కట్టుకొంటాడు. అందులో బావి తప్పుకొంటాడు. మంచి నీళ్ళతో
ఆ బావి అందరికి ఆదరువు అప్పుతుంది. బావికి వెంకటయ్ బావిగా
పేరు స్థిరపడుతుంది. ఆయన గతించాక ఆయన
కొడుకు రమేష్ ఆ ఇంటిని డాబాగా మార్చుతాడు. బావి చుట్టూ
జాగాలో చిరు తోట వేసుకుంటాడు. ఆ ఇళ్ళన్నా తోటన్నా బావి
అన్నా చాలా ఇష్టం రమేష్కు. కానీ చిచ్చ అనే వాళ్ల బంధువు

బిల్ల్ ఇచ్చే కమిషన్ మొజలోపడి రమేష్ భార్య ఉనుకు డెవలప్ మెంట్ ఆశ పెడతాడు. బిల్ల్ ని తీసుకొని వస్తుడు. బిల్ల్ చూపిన ఆశలో ఉమ, పిల్లలంతా డెవలమేంట్కి ఇద్దామని రమేష్ని అనేక రకాల బలవంతం చేస్తారు. చివరికి రమేష్ లోంగిపోతాడు. హైదరాబాద్లో ఉన్న తన మిత్రుడు రామరావుతో తన బాధలన్నీ పంచుకొంటాడు. అమ్మాయి పెళ్లి, పర్యవసానంగా జరిగే సంఘటనలవల్ల, భార్య చిన్న చూపు వల్ల రమేష్ క్రుంగిపోతాడు. చివరికి గుండెపోటుతో మరణిస్తాడు. ఆ తరువాత ఉమ చేసే పనులన్నీ ఆమె పశ్చతాపం తెలియజేస్తాయి. భర్తకు సంబంధించినవి ఒక్కొక్కటీ దూరం చేసి ఆమె చివరికి భర్తనే కోల్పోయానని తెలుసుకుంటుంది.

నవలలో భాష చదువరిని ఆకట్టుకొంటుంది. ఏకబిని చదివింపజేస్తుంది. రచయిత కని కూడా కాబట్టి అవసరమైన అలంకారాలు ప్రయోగిస్తాడు. ఆక్కడక్కడా చిరు కవితా రూపాలు కూడా కనిపిస్తాయి. 12 భాగాలతో 103 పేజీలతో సాగిపోయిన ఈ నవల నవలా ప్రియులంతా చదువదగ్గది.

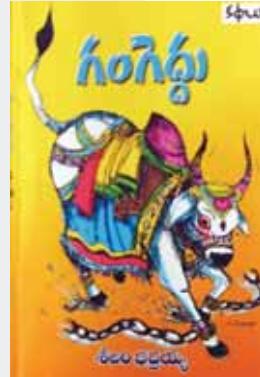
ప్రతులకు : దాసరి మోహన్, వెల : రూ. 120/-
9-110-50/1, గాయత్రీ నగర్, బోడుపుల్, మేడ్చల్ జిల్లా

సరికొత్త కథా వాచకం “గంగెద్దు” కథలు

తె లుగు సాహిత్యంలో అప్పిత్వ ఉద్యమాలు ఒక దశాబ్దంను నుండి ప్రాధాన వాహిక గా ఉన్నాయి. సబాల్ఫ్స్ చైతన్యం రాజ్యం చేస్తున్న కాలం ఇది. అయితే సంచార జాతులను చిత్రించిన కవిత్వం గాని కథలు గాని ఎక్కువగా కనిపించవు. ఈ ఖాళీని పూరించడానికి శిలం భద్రయ్య లాంటి రచయితలు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఆ ప్రయత్నంలో భాగమే ఈ కథలపొత్తం. గంట కథలో రచయిత కుటీర పరిశ్రమలు స్థానికంగానే మొదలు పెడితే ఉండే సదుపాయం చిత్రించారు. భీమండికి వలస పోయిన నాగరాజు తన డౌరికి తిరిగి వచ్చి, తల్లిని డౌరిలోని పరిస్థితులను చూసి, సాంచ తన డౌరిలోనే స్థాపించాలనుకోవడం ఈ కథలో చూలికాంశం. వేశ్వానృత్తిని, వ్యభిచారాన్ని, దానికి దారి తీసే అనివార్యతను చిత్రించిన కథ పరువు. వ్యభిచారాన్ని అసహాయంచుకున్న రమ, వ్యభిచార దండా నడిపే ఒక మోసాగానికి భార్య అవుతుంది. తాను కూడా భర్త మోసం వల్ల ఒక వ్యభిచారిగా మారుతుంది. తన స్నేహితులూ మనోరమ తాను అచ్చు ఒకే రకంగా ఉంటారు. మనోరమకుటుంబం వ్యభిచారులడి అని తెలిసి, ఆమె తల్లిని వేశ్వ వృత్తి అని తెలిసి రమ ఆమెని అసహాయంచుకుంటుంది. కథలో కొసమెరుపుగా మనోరమ తల్లికి రమ తండ్రి రమేశ్ కి సంబంధం ఉంటుంది. ఈ విధంగా వేశ్వులుగా చలామణి అయ్యే వాళ్ళ అనివార్యత, నాగరికులు అనబడే వాళ్ళ లేకితనం ఈ కథలో చిత్రించాడు రచయిత. సాకీజా కథలో మరుగు దొడ్డు పుట్టపరచే

వాళ్ళ సాధక బాధకాలు చెప్పాడు. సాకివాల్ల జీవితాలలో ఒడిదొడుకులు, అతిపేదల బతుకులోని వివాహాలు, అనుబంధాలు బాగా చిత్రించిన కథ ఇది. అద్దం కథ నాటకీయంగా ఉంటుంది. అయినా ఒక పోలీసు గుండెల్లోని మానవత్వం బాగా చిత్రించిన కథ ఇది. సిగ్గు అనే కథ అమృమృకు పెళ్లి చేసిన మనవరాలి ముందు తరపు ఆలోచనను చిత్రించింది. తైలిల్ కథ గంగెద్దు మనిషి పగ గంగెద్దు ఎట్లా తీర్చిందో చెప్పాడు. సీరియస్ కథలలో కుర్కీ అనే హస్య కథను కూడా చేర్చడం ఒక విశేషం. సమాంతర రాజకీయాల మీద ఒక సెట్టర్ ఇది. ఇట్లాంటి విభిన్నమైన 14 కథలతో సాగిపోయే ఈ పొత్తుం సబాల్ఫ్స్ వర్లాల అనుభూతులను బలంగా చిత్రించింది. “ఎగుసాయం ఎద్దేట్టింది”, “కొన్నాళ్ళకు తాబేడు ఖరాబైంది”, “కొడుకును జూచిన అవ్వ నీళ్ళ కుండైంది”, “సాపు వాములో నిప్పు దాసుకున్నట్టు”, “ఉన్నప్పుడుట్ల పండుగ, లేనప్పుడు లోట్ల పండుగ” లాంటి కివితులక్క వాక్కాలతో, నుడికారాలతో సాగిపోతుంది. పరిశోధకులతో పాటు సాహితీ ప్రియులందరూ చదవగిన కథా సంపుటం శిలం భద్రయ్య రాసిన గంగెద్దు.

ప్రతులకు: శిలం కరుణ,

8-1-510, ప్లాట్ 25, పద్మావతి కాలనీ,
నల్గొండ-508001 సెల్ : 9885 838 288.

వెల : రూ. 120/-

మానవీయమైన విలువలకు ప్రతీక లేదాళ్ళ కవిత

- ప్రసిద్ధ తాత్పూక కవి మునిమడుగుల రాజూరావు

స మాజంలోని మానవ విలువలకు ప్రతీకగా లేదాళ్ళ రాజేశ్వరరావు కవిత్వం ఉండని ప్రసిద్ధ ప్రసిద్ధ తాత్పూక కవి మునిమడుగుల రాజూరావు అన్నారు. మంచిర్యాల జిల్లా లక్ష్మట్టిపేట సాహితీ ప్రవంతి అష్టర్యంలో స్థానిక గుడ్ వెఫర్డ్ ఇంగ్లీష్ మీడియం ఉన్నత పారశాల ఆవరణలో డిసెంబర్ 24, ఆదివారం నాడు రాజేశ్వరరావు రచించిన ‘అమృకు ఓ జత చెప్పులు కొనాలి’ వచన కవితా సంపుటి ఆపిషురణ సభకు ముఖ్యాలాంధిగా హజరైన ఆయన మాట్లాడుతూ మానవ జీవితం చాలా విస్తారమైన కాన్యాన్ కలదని దాన్ని కవిత్వంతో దృశ్యమానం ఈ కవి చేశారని కొనియాడారు. గతంలో ఆయన రాసిన కందిలి, మౌనమార్తి తర్వాత వెలువరించిన ఈ పుస్తకం కూడా సాహిత్యంలో మంచి గుర్తింపును కలిగిస్తుందన్నారు. కవిత అంటే క్షమజీవి కష్టాలకు విమోచనం కల్పించడం కోసం

తపించేది అన్నారు. సంపు అధ్యక్షులు ల్యాదాల గాయత్రి గారి అధ్యక్షతన జిరిగిన ఈ కార్యక్రమంలో ఎన్ నీలా దేవి గారు పుస్తక సమీక్ష చేశారు. కవిత్వ సంపుటిని పలు కోణాల్లో వివరించి కవిత్వ ప్రయోజనాన్ని విడమర్చి చెప్పారు. ఈ కార్యక్రమానికి విశిష్ట అతిధులుగా జన్మార్థం మండలం విద్యాధికారి నడిమెట్ల విజయ్ కుమార్, గోపగాని రవీందర్, కందుల తిరుపతి, అల్లూడి శ్రీనివాస్, సూది రెడ్డి నరేందర్ రెడ్డి, ఐ వి సుబ్బాయమ్మ, సమన్వయకర్తలుగా సంపు ప్రధాన కార్యదర్శి మాటెంకి రవీందర్, ప్రచార కార్యదర్శి రాచకొండ శ్రీనివాసులు వ్యవహారించారు. ఈ కార్యక్రమంలో ప్రముఖ కవులు శ్రీమన్నార్యాయణ, కొన్ని జన్మార్థం, గుండెటి యెగేశ్వర్, వేనంక చక్రవర్తి, ముత్యం మల్లేశం, వినయ్ కుమార్ కొట్టే, సరిత భూపతి, గోపగాని రమణ శ్రీ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

యెగేశ్వర్, వేనంక చక్రవర్తి, ముత్యం మల్లేశం, వినయ్ కుమార్ కొట్టే, సరిత భూపతి, గోపగాని రమణ శ్రీ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

కథా శ్రవణం ఎన్నో పాటలకు బీజం వేసింది...

తన నాన్న సుద్దాల హనుమంతు, తల్లి జానకమ్మ ఒడిలో కూర్చొని చిన్నప్పుడు విన్న కథలు తరువాతి కాలంలో ఎన్నో పాటలకు బీజాలు వేశాయని సుప్రసిద్ధ సినిగెయ రచయిత సుద్దాల అశోక్ తేజ అన్నారు. నల్గొండలోని నాగార్జున ప్రభుత్వ కళాశాలలో ‘నలగొండ కథాశాల’ అధ్యర్థంలో ‘సింగిడి’ తెలంగాణ రచయితల సంఘం ప్రచురించిన ‘దురస్తు’ తెలంగాణ కథ -2022 సంకలనాన్ని 24 డిసెంబర్ 2023న సుద్దాల అశోక్ తేజ ఆవిష్కరించారు. అనంతరం మాట్లాడుతూ తన ప్రతిపాటలో ఒక కథ ఉండని ఒనేయ! రాములమ్మ నుంచి రజాకార్ సినిమా దాకా రాసిన ప్రతిపాటను పరిశిలిస్తే ఈ విషయం బోధవడుతుందని అన్నారు. సినిమా పరిక్రమకు వచ్చేటపుడే కథకు తగిన పాట రాయాల్ లేదా ప్రతి పాటలో ఒక కథ ఉండిటట్లు చూసుకోవాలని నియమం పెట్టుకున్నానని అన్నారు. కథల్లోని అనుభాతే తన పాటల్లో కనిపిస్తుందని అన్నారు. బండారు అచ్చమాంబ, గూడారి సీతారాం నుండి ఇప్పుడు రాస్తున్న యువకథకుల దాకా తెలంగాణ కథకులు తెలంగాణ మాండలికాన్ని చాలా బాగా తమ కథల్లో వినియోగి స్తున్నారని ప్రశంసించారు. చిల్లర్ దేవభూతి, మోదుగుపూలు నవలల్లో దాశరథి రంగాచార్య, పాకాల యశోదారెడ్డిలాంటి వారు తెలంగాణ భాషలోని ఎన్నో మారుమాల పదాలను వాడారని తెలిపారు. దాశరథి కృష్ణమాచార్య, డా. సి. నారాయణరెడ్డిల కంటే తానే తెలంగాణ తెలుగును ఎక్కువగా సినిమా పాటల్లో వాడనని అన్నారు.

యువకథకులు విరివిగా కథలు రాయాలని సూచిస్తూ కాళున్న ప్రతివాడు నడవగలడు కాని చేతులున్న ప్రతివాడు రాయలేడని అన్నారు. భారతేశంలో 140 కోట్ల మంది ఉన్నారని వారిలో రచయితలు నాలుగు లక్షలు కూడా ఉండరని తెలుపుతూ కోట్ల మంది కంటే రచయితలు ముందుంటారని అన్నారు. సూరదాసు చెప్పినట్టు అంధుడి కట్టు మాడలేవగాని ఏడ్యగలవని అలాగే యువకథకులు తమ జీవితంలో చూసిన, విన్న, అనుభవించిన జీవితాలను కథల్లోకి తీసుకురావాలని సూచించారు. ఈ ‘దురస్తు’లో కూడా అలాంటి కథలే ఉన్నాయని అన్నారు. ఇందులోని కథలు ఎప్పటికీ పారకుల హృదయాల్లో నిలిచిపోయే కథలని కొనియాడారు. తెలంగాణ కథల్లో కన్నిభూతి, కష్టలు, నిరసనలు, తిరుగుబాట్లు, ఒక విధమైన వంటి కసి, బాధ నిఖిండ్కుతోషై ఉంటాయని తెలిపారు. తెలంగాణలో పాతైనా, కట్టైనా, నవలైనా వాటికి భూమిక దుఃఖం అనిపిస్తుందన్నారు. దుఃఖం నుండి మొలకెత్తిన కథ బీజమే అనేక శాఖలుగా, అనేక రసాలుగా విస్తరిస్తుందని అన్నారు. కథ ఎప్పుడు నడుస్తున్న కాలాన్ని చూపించే అద్దంలాంటిదని తెలిపారు. డా. సంగిశేట్టి శ్రీనివాస్, డా. వెల్లండి శ్రీధర్ లు చేస్తున్న ఈ కృష్ణ నిరాటంకంగా కొనసాగాలని ఆకాంక్షించారు.

ఆవిష్కరణ కార్బూకమానికి అధ్యక్షత వహించిన డా. సంగిశేట్టి శ్రీనివాస్ మాట్లాడుతూ తెలంగాణ కథా సాహిత్య చరిత్రలో ఉమ్మడి నల్గొండ జిల్లాకు ప్రత్యేక స్థానం ఉండని అన్నారు. మొన్నమైన విషయాలు కథలు వేశాయని సుప్రసిద్ధ సినిగెయ రచయిత సుద్దాల అశోక్ తేజ అన్నారు. నల్గొండలోని నాగార్జున ప్రభుత్వ కళాశాలలో ‘నలగొండ కథాశాల’ అధ్యర్థంలో ‘సింగిడి’ తెలంగాణ రచయితల సంఘం ప్రచురించిన ‘దురస్తు’ తెలంగాణ కథ -2022 సంకలనాన్ని 24 డిసెంబర్ 2023న సుద్దాల అశోక్ తేజ ఆవిష్కరించారు. అనంతరం మాట్లాడుతూ తన ప్రతిపాటలో ఒక కథ ఉండని ఒనేయ! రాములమ్మ నుంచి రజాకార్ సినిమా దాకా రాసిన ప్రతిపాటను పరిశిలిస్తే ఈ విషయం బోధవడుతుందని అన్నారు. సినిమా పరిక్రమకు వచ్చేటపుడే కథకు తగిన పాట రాయాల్ లేదా ప్రతి పాటలో ఒక కథ ఉండిటట్లు చూసుకోవాలని నియమం పెట్టుకున్నానని అన్నారు. కథల్లోని అనుభాతే తన పాటల్లో కనిపిస్తుందని అన్నారు. బండారు అచ్చమాంబ, గూడారి సీతారాం నుండి ఇప్పుడు రాస్తున్న యువకథకుల దాకా తెలంగాణ కథకులు తెలంగాణ మాండలికాన్ని చాలా బాగా తమ కథల్లో వినియోగి స్తున్నారని ప్రశంసించారు. చిల్లర్ దేవభూతి, మోదుగుపూలు నవలల్లో దాశరథి రంగాచార్య, పాకాల యశోదారెడ్డిలాంటి వారు తెలంగాణ భాషలోని ఎన్నో మారుమాల పదాలను వాడారని తెలిపారు. దాశరథి కృష్ణమాచార్య, డా. సి. నారాయణరెడ్డిల కంటే తానే తెలంగాణ తెలుగును ఎక్కువగా సినిమా పాటల్లో వాడనని అన్నారు.

ముందుగానే ఇక్కడి నుంచి దర్శణం, సమర్పణలాంటి కథా సంకలనాలు వెలువడ్డాయనే విషయాన్ని గమనించాలాని అన్నారు. ఇతర ప్రాంతాల నుంచి వెలువడుతున్న కథా వార్షికలలో తెలంగాణ కథకు చాలా తక్కువ ప్రాధాన్యతను ఇస్తున్న విషయాన్ని గమనించి సింగిడి తెలంగాణ రచయితల సంఘం ప్రతి తెలంగాణ కథ ఇందని ఒనేయ! రాములమ్మ నుంచి రజాకార్ సినిమా దాకా రాసిన ప్రతిపాటను పరిశిలిస్తే ఈ విషయం బోధవడుతుందని అన్నారు. సినిమా పరిక్రమకు వచ్చేటపుడే కథకు తగిన పాట రాయాల్ లేదా ప్రతి పాటలో ఒక కథ ఉండిటట్లు చూసుకోవాలని నియమం పెట్టుకున్నానని అన్నారు. కథల్లోని అనుభాతే తన పాటల్లో కనిపిస్తుందని అన్నారు. బండారు అచ్చమాంబ, గూడారి సీతారాం నుండి ఇప్పుడు రాస్తున్న యువకథకుల దాకా తెలంగాణ కథకులు తెలంగాణ మాండలికాన్ని చాలా బాగా తమ కథల్లో వేరుతో ఈ కథా సంకలనాలు వెలువరిస్తున్నామని తెలిపారు. నిజానికి ఇది ధ్యాంకలెన్ జాబ్ అని తెలిసినా తెలంగాణ కథ మీద అభిమానం, గౌరవంతో ఈ పనికి పూనుకున్నామని అన్నారు. పారకులు ఆదరిస్తే ఈ పని ఇకముందు కూడా కొనసాగుతుందని తెలిపారు. రాగ్దేపాలు లేకుండా కథల ఎంపిక చాలా నిష్పకప్రాతంగా జరుగుతుందని చాలా సార్లు అసలు రచయితల ముఖం కూడా తెలియకుండానే కథ డిమాండ్ చేస్తే దాన్ని ఎంపిక చేస్తున్నామని అన్నారు.

ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్న మేరడ్డి యాదగిరి రెడ్డి మాట్లాడుతూ శతవసంతాల నల్గొండ కథ వంద సంవత్సరాల నుండి పరిఫలిల్లతునే ఉండని అన్నారు. తెలుగులో మొదటి కథ నలగొండ నుండి రావడం గమనార్థం అని అన్నారు. అప్పటి నుండి ఇప్పటిదాకా తెలంగాణ కథ ఎన్నో మలుపులు తీరిగిందని అన్నారు. ఈ ‘దురస్తు’లో కూడా నలగొండ జిల్లాకు చెందిన నలుగురి కథలు ఉండడం గర్వకారణమని అన్నారు. నలగొండలోని ‘నలగొండ కథాశాల’, ‘స్పృజన సాహితీ’ సంప్రదాల ఆప్యర్ ద్వారా అన్నారు. మండల స్వామి, శిలం భద్రయ్య, ఉప్పల పద్మ, సాగర్ సత్తయ్యలాంటి వారి వలన నలగొండ కథ అగ్రస్థానావ నిలుస్తుందని అన్నారు. వస్తువు, శైలి, శిల్పం, మాండలిక భాష వినియోగంలో ప్రత్యేకతను పాటిస్తూ కథను మరింత ముందుకు తీసుకుపోతున్నారని అన్నారు. దురస్తులోని పలు కథలను సాధికారికంగా సమీక్షించారు.

ఈ సభలో విశిష్ట అతిథులుగా డా. పగడాల నాగేందర్, పెరుమాల్ ఆనంద్, డా. ఉప్పల పద్మ పాల్గొన్నారు. ప్రముఖ విమర్శకులు డా. సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి మాట్లాడుతూ నిర్వహించే యెబడ్డ తెలంగాణ కథను తలకెత్తుకొని సంపాదకులు చేస్తున్న కృషి అభివందనీయమని అన్నారు. ‘దురస్తు’లోని కథలన్ని విమర్శకుల మనుసలు పొందుతాయని ఆశభావాన్ని వ్యక్తం చేశారు. సినియర్ కథకులు హనీఫ్ మాట్లాడుతూ ప్రతియేటా ఇలాంటి సంకలనం రావడం గోప్య విషయమని ఈ పనిని సంపాదకులు నిష్పాతం చేస్తుండడం గర్వకారణమని అన్నారు. తెలంగాణ కథలు మిగతా ఏప్రాంతపు కథలకూ తీసిపోవని అన్నారు. పైచైలు, చందుతులసి, విశి, బద్ది గణమ్, కె. వి. మన్స్ట్రీటం, కొట్టం రామకృష్ణరెడ్డి, డా. సాగర్ సత్తయ్య తదితరులు తమ కథ నేపథ్యాన్ని వివరించారు.

- డా॥ వెల్లండి శ్రీధర్, 9866977741.

“నాగలి కూడా ఆయుధమే...” కవితా సంపుటి ఆవిష్కరణ

కొలువు విల్స్స్

రావు కవిత్వం వినూత్తుం,
అభివృక్తి శక్తిమంతం అని
పద్మశ్రీ పరస్పర గ్రహిత,
ప్రముఖ సాహితీవేత్త
ఆచార్య కోలకలూరి ఇంక్ ఆన్క
అన్నారు. విల్స్స్ రావు
రాసిన ‘నాగలి కూడా
ఆయుధమే’ కవితా
సంపుటిని డిసింబర్ 19,
సా॥ 6 గం॥లకు

రఫీంద్రభారతి మినీహోల్డ్ ఆయన ఆవిష్కరించి ప్రసంగించారు.
ఆయన మాట్లాడుతూ జరగబోయే ప్రమాదాన్ని, రాబోయే
కష్టాల్చి గురించి విల్స్స్ రావు తన కవిత్వంలో చెప్పడం
భావందన్నారు.. మనిషి మెత్తనే అయినా, కవిత్వంలో మాత్రం
ఆయన ముద్ర గట్టిదే అని కవిని ప్రశంసించారు. దేవుడు
తప్పిపోయాడు’ వంటి వినూత్త కవితా వస్తువుతో కావ్య రచన
చేసి, సాహిత్యాభిమానుల మనసు దోషకున్నాడని అన్నారు.

ఈ పుస్తకాన్ని ప్రసిద్ధ కవి కె.శివారెడ్డికి అంకితం ఇచ్చారు.
ఆయన కాలానికి నిలిచిన కవిత్వం రాసారని, ఆయన
కవిత్వమంచే తనకు ఎంతో ఇష్టమని కవి విల్స్స్ రావు
అన్నారు.

కవితా సంపుటి స్పీకర్ శివారెడ్డి మాట్లాడుతూ “నేడాక

ప్రేమ కవిని. ప్రేమ కవిత్వం రాయడం కూడా ఒక విధంగా
నిరసన వ్యక్తం చేయడమే” అన్నారు.

ఆంధ్రాజ్యోతి ఎడిటర్ కె. శ్రీనివాస్ మాట్లాడుతూ ‘తెలుగు
కవిత్యాన్ని శివాలూగించిన కె. శివారెడ్డి కోటి చంద్రులతో
సమానమైన కవిత్వ వెన్నెలను తెలుగు సాహిత్యంలో ప్రసరింప
చేశారు’ అన్నారు.

నగర సిటీ కళాశాల తెలుగు శాఖ అధ్య క్షుడు కోయి
కోటేశ్వరరావు పుస్తక సమీక్ష చేశారు. కార్యక్రమానికి హైదరాబాద్
సెంట్రల్ వర్షాటీ తెలుగు ప్రాఫెసర్ దార్జ నెంకటేశ్వర రావు
సభాధ్యక్షత వహించగా, ప్రముఖ కవి యాకూబ్, పుస్తక రచయిత
కొమ్మువరపు విల్స్స్ రావు, జల్లి విద్యాధర్ రావు తదితరులు
పాల్గొన్నారు.

“వెంకటయ్ బావి” నవల ఆవిష్కరణ

తె

లంగాణ రాష్ట్ర భాష సంస్కృతిక శాఖ మరియు
తెలంగాణ రచయితల సంపుం ఆధ్యర్యంలో దాసరి మోహన
రచించిన “వెంకటయ్ బావి” నవల ఆవిష్కరణ సభ డిసింబర్
25న సాయంత్రం 6 గంటలకు రఫీంద్ర భారతి మిని హోల్డ్
జరిగింది. ఈ సభకు ముఖ్యాతిథిగా హజరై నవలను

ఆవిష్కరించిన నందిని సిద్ధారెడ్డి మాట్లాడుతూ వెంకటయ్ బావి
నవల చిత్రించిన మానవ సంబంధాలు చాలా గొప్పవని
ప్రశంసించారు. విశిష్ట అతిథిగా హజరైన కాంచనపల్లి గోవర్ధన
రాజు ప్రసంగిస్తూ దాసరి మోహన రచనలోని శైలి విన్యాసాన్ని
ప్రస్తావించారు. కందుకూరి శ్రీరాములు అధ్యక్షత వహించిన ఈ

సభలో రూప్
కుమార్ డబ్బికార్,
పుత్రురు
సుబ్బారావు,
నాచేశ్వరం శంకరం,
బెల్లంకొండ సంపత్
కుమార్ తదితరులు
పాల్గొన్నారు.

తెలుగు కథకు పట్టం...

“పతంజలి శాస్త్రి”కి కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ పురస్కారం

నో హిత్య అకాడమీ-2023 సంవత్సర జాతీయ పురస్కారానికి తెలుగు రచయిత తల్లివజ్జల పతంజలి శాస్త్రి ఎంపికయ్యారు. ఆంధ్రప్రదేశ్‌ని రాజమండికి చెందిన ప్రసిద్ధ రచయిత, పర్యావరణవేత్తగా ఆయన సుప్రసిద్ధులు. చిన్న కథల విభాగంలో ఈయన

రచించిన “రామేశ్వరం కాకులు” కథల సంపుటికి ఈ పురస్కారం లభించింది. 2024 మార్చి 12న న్యూఫీల్డ్‌లోని కోస్టర్ మార్కెట్ లో ఉన్న కమాని ఆడిటోరియంలో జిర్గె కార్బూకమంలో ఆయనకు ఈ పురస్కారం ప్రదానం చేస్తారు. అద్యాపక వ్యతికి స్పృష్టి చెప్పి పర్యావరణ పరిరక్షణకోసం రాజమండిలో మూడున్నర దశబ్దాలుగా కృషి చేస్తున్నారు. గతంలో ఆయన అరసం, అజోవిభో సంఘల అవార్డులను అందుకున్నారు. అమెరికాకు చెందిన వంగూరి శౌండేషన్ జీవన సాఫ్ట్‌ల్యం పురస్కారం ప్రదానం చేసి ఆయనను సత్కరించింది. “రామేశ్వరం కాకులు” కథల సంపుటిలోని కథల్లో తన సమాంతర వాస్తవిక దృష్టిగతికి ఒక తాత్క్షిక కోణాన్ని జత చేసారు. ఈ తాత్క్షిక కోణం అనేది ఇదివరకటి కథల్లో లీలాగా ఉన్న కూడా ఈ సంకలనంలోని కథల్లో అది మరింత స్పష్టంగా మనకు కనబడుతుంది. ఈ కథలు ఆయన భావజాలం లో వచ్చిన స్పష్టత్తికి అర్థం పడతాయి. 2023వ సంవత్సరానికి కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు అందుకుంటున్న సందర్భంగా పతంజలి శాస్త్రికి “తంగేడు” హృదయపూర్వక శుభాకాంక్షలు తెలియజేస్తున్నది.

హృదయ స్పందనలు వినిపించేదే కవిత్వం

ఆర్థి, దుఃఖం వంటి మానవీయ హృదయ స్పందనలను వినిపించేదే నిజమైన కవిత్వమని ప్రముఖ సాహితీ వేత్త డాక్టర్ సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి అన్నారు. ఆర్థి కవి బైరెడ్డి కృష్ణాప్సారెడ్డి రచించిన సడి లేని గోస అనే దీర్ఘ కవిత పరిచయ సభలో ఆయన ప్రసంగించారు. ఉనికి సామాజిక సాంస్కృతిక వేదిక ఆధ్యర్యంలో అలుగుచెల్లి రామచంద్ర రెడ్డి అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ కార్బూకమంలో సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి మాట్లాడుతూ బైరెడ్డి మానవీయ బంధాలను మృత్యు స్మృతాను ఆర్థర్యంగా వ్యక్తికరించారన్నారు. మే రెడ్డి యాదిగిరి రెడ్డి మాట్లాడుతూ బైరెడ్డి సున్నిత మనస్సుడు కావడం చేతనే ఇంతటి దుఃఖిత భరితమైన కవిత్వాన్ని రాయగలిగడన్నారు. కవి అంబటి వెంకన్ మాట్లాడుతూ బైరెడ్డి కృష్ణారెడ్డి అంగ్ సాహిత్య ప్రభావం చేత సాంద్రమైన కవిత్వాన్ని వెలువరిస్తారన్నారు. ఈ కార్బూకమంలో బండారు శంకర్, డాక్టర్ సాగర్ సత్తయ్, డాక్టర్ పగడాల నరేందర్, మునాసు వెంకట్, పెరుమాళ్ళ ఆనంద్, పైల్ బాబా, విశ్రాంత పవిత్ర అధికారి చౌల్సెటీ ప్రభాకర్, చింతకుంట రవీందర్ రెడ్డి, ఎం.వి. గోనారెడ్డి, కోమటిరెడ్డి బుచ్చిరెడ్డి, భూతం ముత్యాలు, ఉదరి వెంకటశం వనిపాకల లచ్చిరెడ్డి, డాక్టర్ లేఖానంద స్యామి, శీలం భద్రయ్, పర్యావరణవేత్త సురేష్ గుప్తా తదితరులు పాల్గొన్నారు.

కొలకలూరి పురస్కారాలు -2024

కొ లకలూరి సాహిత్య పురస్కారాలు 16 సంవత్సరాలుగా వివిధ ప్రాంతియలకు ప్రదానం చేయటం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం కూడా మూడు ప్రాంతియ గ్రంథాలకు మూడు పురస్కారాలు ప్రకటించగలగటం ముదావహం ఈ పురస్కారాలకు తెలుగు సాహిత్య ప్రష్టలు, ప్రపంచంలో ఎక్కుడున్న అర్థాలు.

1. కొలకలూరి భాగీరథి పురస్కారం-2024 - కథానిక

రూ.15,000/- . 2. కొలకలూరి విశ్రాంతమ్మ పురస్కారం 2024- నవల రూ. 15,000/- 3. కొలకలూరి రామయ్ పురస్కారం-2024 - విమర్శనం - రూ. 15,000/-

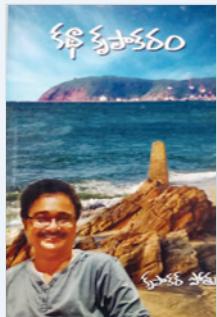
అయి ప్రాంతియల్లో ప్రమరితమైన గ్రంథాలు నాలుగేసి ప్రతులు పంపండి. ముగ్గురు సాహితీవేత్తల సంఘాలు.. మూడు వీటిని పరిశీలించి, పురస్కార గ్రంథాలు నీర్చయిస్తాయి. ఈ గ్రంథాలు జనవరి 1.1.2022 తర్వాత ముద్రితమై ఉండాలి. రచయితలైనా, ప్రచురణకర్తలైనా తమ గ్రంథాలను ఈ దిగువ ఇచ్చిన చిరువామాలకు 15.1.2024 లోగా పంపాలి. పురస్కార ప్రకటన 15.2. 2024న వెలువడుతుంది. 26.2.24న ప్రైదరాబాదులో జిర్గె సభలో పురస్కారం ప్రదానం జరుగుతుంది.

కథానిక : ఒక్క రచయిత కథానికల సంకలనమే! నవల: ఒక్క రచయిత రచన మాత్రమే విమర్శనం: ఒక విమర్శకుడి ఒక విమర్శన గ్రంథం కానీ, విమర్శన వ్యాస సంకలనం కానీ కావచ్చు. ఒక్క పురస్కారానికి నగదు రూ.15,000/-, జ్ఞాపీక, శాలువా చౌప్పున మూడు పురస్కారాలు ప్రదానం చేయబడతాయి.

ముద్రిత గ్రంథాలు పంపవలసిన చిరువామాలు :

1. కథానికా సంకలనాలు / నవలలు, ఆచార్య కొలకలూరి మధుజ్యోతి (సెల్: 94419 23172), తెలుగు శాఖాధ్యక్షులు, పరిష్క విభాగం ఢీన్, అకడమిక్ అప్లైర్స్ ఢీన్, శ్రీ వద్వారతి మహాశా విశ్వవిద్యాలయం, తిరుపతి - 517 502 ఆం.ప్ర. 2. విమర్శన గ్రంథాలు: ఆచార్య కొలకలూరి సుమకిరణ్ (సెల్: 99635 64664), ఆంగ్లాచార్యులు, ఆంగ్ల శాఖాధ్యక్షులు, శ్రీ వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం, తిరుపతి - 517 502 ఆం.ప్ర.

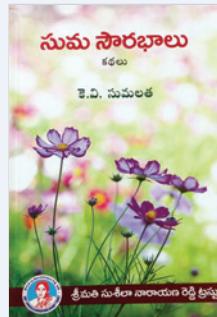
- ఆచార్య కొలకలూరి మధుజ్యోతి, ఆచార్య కొలకలూరి సుమకిరణ్

కథా కృపాకరం

కృపాకర్ పోతుల

వెల : రూ. 175/-

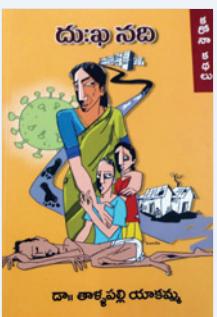

సుమ సారభాలు

కె.వి. సుమలత

శ్రీమతి సుశీలా నారాయణ రెడ్డి
ట్రైస్టు

వెల : రూ.150/-

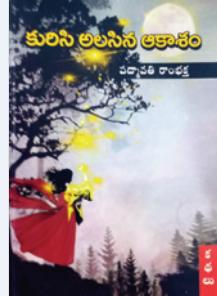
దుఃఖ నది

డా॥ తాళ్ళపల్లి యాకమ్మ

మహబూబాబాద్

సెల్ : 97042 26681

వెల : రూ. 100/-

కులసి అలసిన ఆకాశం

పద్మావతి రాంభక్త

సెల్ : 99663 07777

పాలపిట్ట బుక్స్

వెల రూ. 150/-

సత్యరాధేయమ్

రాధేయ

సెల్ : 99851 71411

సాహితీ మిత్రులు

విజయవాడ

వెల : రూ. 100/-

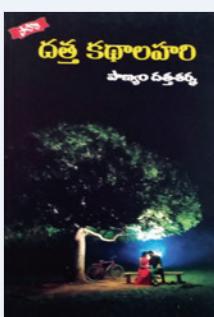

ఎగురుతున్న పద్మం

అవ్యారు శ్రీధర్బాబు

సెల్ : 85001 30770

వెల రూ. 200/-

దత్త కథాలపాల

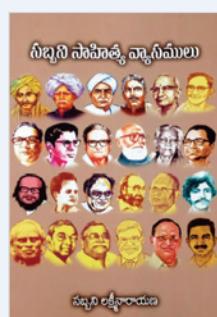
పాణిం దత్తశర్మ

సెల్ : 95502 14912

సాహితీ ప్రచురణలు

విజయవాడ

వెల రూ. 125/-

సబ్బని సాహిత్య వ్యాసములు

సబ్బని లక్ష్మీనారాయణ

సెల్ : 89852 51271

కస్తూరి విజయం

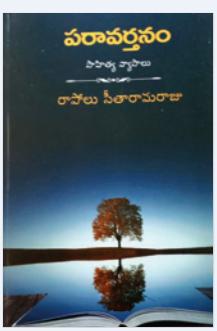
విశ్వత్తి (వ్యాసభూషణం)

భమిడిపాటి గారీశంకర్

కస్తూరి విజయం

సెల్ : 95150 54998

వెల : రూ. 100/-

పరావర్తనం

రాపోలు సీతారామరాజు

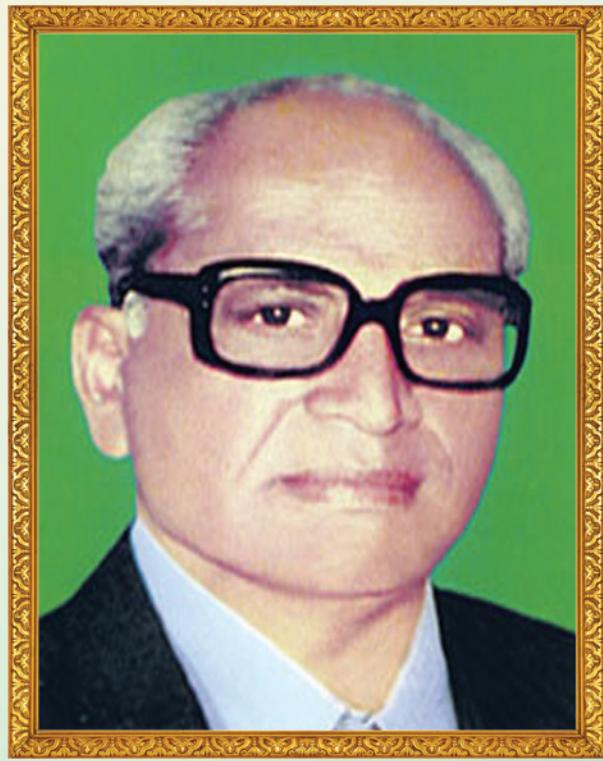
సెల్ : +27 72 774 7549

పాలపిట్ట బుక్స్

వెల : రూ. 150/-

స్వీకారం కోసం మీ పుస్తకాలు ఈ చిరునామాకు పంపించండి వీలైట్ సమీక్ష కూడా వేస్తాం.

తెలంగాణ జాగ్రత్తి : పాశం అమృతరాం రెసిడెన్సీ, ఇ.నెం. 1-2-234/13/46/4, 4వ అంతస్థ, ఎన్.టి.ఆర్. స్క్యూల్స్ మార్కెట్, అరవింద్ నగర్, దోమలగూడ, హైదరాబాద్ - 500 029. తెలంగాణ. E-mail : editor@thangedu.co.in

కవి, రచయిత
ముకురాల రామారెడ్డి
జయంతి : జనవరి 1, 1929